

శ్రీ రస్తు.

శ్రీమదుమామహేశ్వరాభ్యాంనమః.

నానావిధ ప్రతిబంధక నివృత్తిపూర్వకముగ
సంతానప్రదంబై శ్రీపరమేశ్వరునిచే పార్యతీదేవికి
ఉపదేశింపఁబడినదై యుండు

సంతానదీపికా.

అను నీగ్రంథము,

శాస్త్రనూరు - విశ్వనాథశాస్త్రిలగారిచే
పరిష్కరింపఁబడి,

ఈపుస్తకముయొక్క స్వారంభమువహించిన
బూ|| పరదయ్యగారి అనుమతిచే,

తి - స్వామినాథ శాస్త్రిలవారి

శాస్త్రసంజీవిని ముద్రాక్షరశాలయందు
సంతానకాములకు అంత్యంతోపయోగముగా

టి. సుబ్రహ్మణ్య శాస్త్రిలవారి

ముద్రించి ప్రచురింపఁబడియె.

చెన్నపట్టణము.

1914.

ఐనంద్రానధిపిక.

Registered Copy Right.

శ్రీరస్తు.
శ్రీగణాధిపతయేనమః.
సంతానదీపికాగ్రంథస్థ విషయసూచికా.

విషయసంఖ్యా.	విషయాః.	పుటసంఖ్యా.
ప్రథమాధ్యాయే.		
౧	పరమేశ్వరంప్రతిపాద్యతీప్రశ్నః	౧
౨	త్రయోదశదోషాః	౩
౩	స్త్రీపురుషదోషాః	"
ద్వితీయాధ్యాయే.		
౧	సంతానదీపికావిషయః	౪
౨	దోషత్రయస్యప్రాయశ్చిత్తాభావకథనమ్	"
౩	సూర్యాదిగ్రహగణితాశ్వరాంశాదికథనమ్	౫
౪	దైవజ్ఞనిదానాదోషః	"
౫	దైవజ్ఞప్రశంసా	౬
౬	బహుపుత్రయోగః	"
౭	సంతానయోగః	"
౮	గ్రహగణితాశ్వరాంశాదికథనమ్	౭
౯	ప్రకారాంతరేణబహుపుత్రయోగః	౮
౧౦	పుత్రపాత్రాదియోగాః	"
తృతీయాధ్యాయే.		
౧	దశపుత్రయోగాః	౯
౨	షోడశపుత్రయోగః	౧౦
౩	ఏకాదశపుత్రయోగః	"
౪	నవసంఖ్యాకపుత్రయోగః	"
౫	అష్టపుత్రయోగః	"

విషయసంఖ్య.	విషయము.	పుటసంఖ్య.
2	మట్టుత్రమట్టుత్రయోగః	20
5	పంచసుతయోగః	60
7	చతుఃపుత్రయోగః	"
10	త్రిపుత్రయోగః	"
11	ద్విపుత్రయోగః	"
12	ఏకపుత్రయోగః	66
13	స్త్రీసంతానాధికయోగః	"
14	మట్టుంచాప్తసంఖ్యకపుత్రీయోగః	"
15	పంచపుత్రీజననాత్పరంపుత్రోత్పత్తియోగః	"
16	సమసంఖ్యకపుత్రీపుత్రయోగః	69
2	పుత్రీమాత్రోత్పత్తియోగః	"
17	పంచపుత్రీయోగః	"
18	వివాహంతరేపుత్రయోగః	"
20	అన్యబీజాత్పుత్రోత్పత్తియోగః	73
21	ప్రకారాంతరేణాన్యబీజాత్పుత్రోత్పత్తియోగః	"
22	శూద్రబీజాత్పుత్రోత్పత్తియోగః	"
23	పుష్పిణ్యాంపుత్రోత్పత్తియోగః	74
24	నీచాత్పుత్రజననయోగః	"
25	ప్రకారాంతరేణనీచాత్పుత్రప్రాప్తియోగః	"
26	పుష్పిణ్యమన్యబీజాత్పుత్రోత్పత్తియోగః	"
	తృతీయాధ్యాయే.	
1	దత్తపుత్రాదియోగప్రతిపాదకమ్	75
2	భంగ్యగతరేణదత్తయోగః	76
3	మృతపుత్రీయోగః	"
4	పునఃప్రకారాంతరేణదత్తపుత్రీయోగః	"
5	దత్తస్వీకారాత్పరం ధౌరసజననయోగః	

విషయసంఖ్యా.	విషయా.	పుటసంఖ్యా.
౬	పునఃప్రకారాంతరేణ దత్తయోగః	౧౮
౭	పునఃపుత్రస్వీకారాత్పరం ఔరసయోగః	౧౮
౮	దత్తపుత్రయోగః	"
౯	దత్తపుత్రమరణయోగః	౧౯
౧౦	దత్తపుత్రశత్రుయోగః	"
౧౧	పునఃదత్తమరణయోగః	"
౧౨	పునఃదత్తపుత్రయోగః	"
౧౩	అపత్కలేదత్తమృతియోగః	"
౧౪	దత్తపుత్రమృతిదోషప్రాయశ్చిత్తకథనం	౨౦
౧౫	దత్తపుత్రమృతిదోషనివారణాథకం శివపూజాప్రకారః	"
౧౬	శివపూజాబ్రాహ్మణసమారాధనాభ్యాం దత్తపుత్రస్వామిః	
	ప్రాప్తికథనమ్	౨౧
	పంచమాధ్యాయే.	
౧	అపుత్రయోగః	౨౨
౨	ప్రకారాంతరేణ అపుత్రయోగః	౩౨
౩	బ్రహ్మహత్యయాపుత్రభావయోగః	౨౫
౪	ప్రాయశ్చిత్తానుష్ఠానేవ్యపుత్రయోగః	"
	షష్ఠాధ్యాయే.	
౧	పితృశాపాద్యీర్యస్కన్నయోగః	౨౬
౨	ప్రకారాంతరేణ పీర్యస్కన్నయోగః	"
౩	పితృశాపనివారణప్రాయశ్చిత్తప్రకారః	౨౮
౪	నైజమేషయంత్రోద్ధారకము	"
	సప్తమాధ్యాయే.	
౧	గర్భసావయోగః	౩౧
౨	రక్తసావయోగః	౩౨
౩	గర్భగణితపంచదోషాః	౩౪

విషయసంఖ్య.	విషయా.	పుటసంఖ్య.
౪	గర్భసాగ్రపనివారకప్రాయశ్చిత్తవిధి:	... 3౫
౫	గర్భసాగ్రపనివృత్తిధాతృమంత్రక్రమ:	... 3౫
౬	ధాతృయంత్రోద్ధారక్రమ:	... "
౭	ధాతృమంత్రానుష్ఠానక్రమ:	... 3౮
అష్టమాధ్యాయే.		
౧	దేవశాసాత్పుత్రనాశయోగ:	... ౩౯
౨	దేవశాసనివారకశివపూజాక్రమ:	... ౪౧
౩	దేవశాసనివారకలింగదానక్రమ:	... "
నవమాధ్యాయే.		
౧	శత్రుశాసాత్పుత్రనాశయోగా:	... ౪౨
౨	శత్రుశాసనివారకదుర్గాపూజాక్రమ:	... ౪౪
౩	దుర్గామంత్రానుష్ఠానక్రమ:	... ౪౫
౪	దుర్గాయంత్రదానం	... ౪౬
దశమాధ్యాయే.		
౧	విష్ణుశాసాత్పుత్రనాశయోగా:	... "
౨	విష్ణుశాసనివారకరోపాయ:	... ౫౦
౩	శ్రీకృష్ణయంత్రోద్ధారక్రమ:	... ౫౨
౪	సంతానాధికారశ్రీకృష్ణప్రతిమాపూజాక్రమ:	...
౫	శ్రీకృష్ణమంత్రానుష్ఠానక్రమ:	... ౫౩
౬	శ్రీకృష్ణప్రతిమాదానక్రమ:	... ౫౫
౭	వంధ్యాదోషభేదాజ్ఞాపతారతమ్యం	... "
౮	పూజామంత్రానుష్ఠానాధోజనక్రమ:	... ౫౬
౯	శ్రీకృష్ణమూలమంత్రక్రమ:	... "
ఏకాదశాధ్యాయే.		
౧	శ్రీకృష్ణమూలమంత్రానుష్ఠానక్రమ:	... ౫౭

విషయసంఖ్య.	విషయా.	పుటసంఖ్య.
౧	మూర్త్యశాపాత్పుత్రనాశయోగాః	...
౩	స్త్రీమూర్త్యశాపనివారకప్రాయశ్చిత్తకథనమ్	౧౯
౪	చదువలూమక్రమః	...
	ద్వాదశాధ్యాయే.	...
౧	సర్పశాపాత్పుత్రనాశయోగాః	...
౨	మాజాకలహననాత్పుత్రనాశయోగాః	...
౩	మృతసర్పసర్పాండవయోధేదాత్పుత్రనాశక్రమః	...
౪	సర్పశాపనివారకప్రాయశ్చిత్తప్రకారః	...
౫	తండులపిష్టనిర్మాణక్రమః	...
౬	పిష్టసర్పాండరచనాక్రమః	...
౭	కలశస్థాపనవిధిః	...
౮	వేదాదిపారాయణక్రమః	...
౯	సర్పశాంతిహోమాదిక్రమః	...
౧౦	మాజాకలహననదోషప్రాయశ్చిత్తవిధిః	...
	త్రయోదశాధ్యాయే.	...
౧	బ్రహ్మశాపాత్పుత్రనాశయోగాః	...
౨	బ్రహ్మశాపాన్నిర్వర్యగుల్మోదరహృచ్చూలాదియోగాః	...
౩	గ్రహధేదాద్దేవతారోగాదిధేదాః	...
౪	రవిదోషనివారకశివపూజాప్రకారః	...
౫	శంద్రదోషనివారకదుర్గాపూజా	...
౬	కుజదోషనివారకసుబ్రహ్మణ్యపూజాతన్మంత్రజపశ్చ	...
౭	బుధశాపనివారకవిష్ణుప్రీతికరయోగసాలగ్రామదాన	...
౮	గురుశాపనివారకబ్రాహ్మణోపనయనాదికథనం	...
౯	శుక్రదోషనివారకసేతున్నానత్రిశతిషోడశజపాది	...
౧౦	అన్యదోషాణాంతదుక్తశాంతిః	...

విషయసూచికా సంపుటాంతము.

పుస్తక పత్రము.

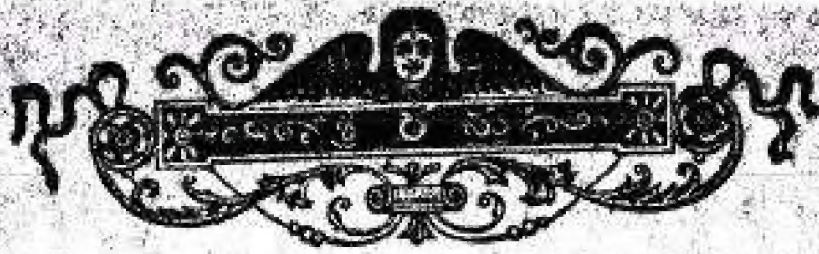
ఇందువలన సకలమైన జనులకు తెలియపరచడ మేమనగా;—
శాస్త్రసంజీవిని పుస్తకశాలలో విక్రయమునకు సిద్ధముగనుండు
పుస్తకముల వివరము.

ఫలదీపిక శుద్ధసంస్కృతం	౦	౮	౦
సంతానదీపిక ఆంధ్రతాత్పర్యసహితం	౦	౮	౦
జాతకచింతామణి శుద్ధసంస్కృతం	౧	౦	౦
నవగ్రహచింతామణి ప్రశ్నశాస్త్రము	౦	౨	౦
నవగ్రహస్తోత్రం పాకెట్ పైజా	౦	౪	౦
డిటా, క్లెను కిర్తానైతు	౦	౬	౦
సర్వాథకచింతామణి శుద్ధసంస్కృతం	౦	౧౨	౦
సక్షతచూడామణి	౦	౪	౦
అష్టకవర్ణ ఆంధ్రతాత్పర్యసహితము	౦	౬	౦
చప్పన్నము ప్రశ్నశాస్త్రము ఆంధ్రతాత్పర్యము	౦	౬	౦
ముహూర్తకదర్పణము ఆంధ్రతాత్పర్యము	౦	౪	౦
జై మినినూత్రభాష్యము ఆంధ్రతాత్పర్యము	౧	౦	౦
వృద్ధపారాశర్యం దశాభుక్తి	౦	౧౦	౦
కాలామృతము సం॥ వ్యా॥ ఆంధ్రతాత్పర్యము	౦	౫	౦
భావాభిరత్నాకరము ద్వాదశభావము	౦	౨	౦
ముహూర్తమార్తాండం శుద్ధసంస్కృతము	౦	౬	౦
శయం దశాభుక్తిఫలం	౦	౮	౦

అంకాక ఇంకను అనేకమైన తెనుగు పుస్తకములు విక్రయము
ద్ధముగనున్నది. వలయువారలు దిగువ కనువరచియుండు విలాస
దారులకు వ్రాసి, వి. పి. మూలముగా తెప్పించుకొనవచ్చును.

ఇట్లు,

టి. శుబ్రహ్మణ్యశాస్త్రి,
శాస్త్రసంజీవిని ముద్రాక్షరశాల,
సం॥ ౩౧౩ టెంకసాలో - మద్రాస్.

అంధితాత్పర్యసహిత

సంతానదీపికాయాం

ప్రథమాధ్యాయ ప్రారంభః.

పరమేశ్వరంప్రతి పాఠ్యతీప్రశ్నః.

కైలాసశిఖరేరమ్యే నానాధాతుపరిష్కృతే । విచిత్రనవరత్నా
భేనుభసింహాసనేస్థితమ్ ॥ ౧ ॥ ఇంద్రాదిలోకపాలైశ్చ పూజితం
భువనేశ్వరమ్ । బ్రహ్మహింసాభిస్తుతంశాంతం బ్రహ్మవిష్ణాది సేవి
తమ్ ॥ ౨ ॥ మన్మథధ్వంసినయద్రం రతిదేవైవ్యవరప్రదమ్ । ప్ర
సన్నవదనందేవం నత్వాస్తుత్వానపాఠ్యతీ ॥ ౩ ॥ కించిన్నమ్రము
భిభూత్వా స్థితాసాలజ్జయాతదా ॥ *

తాత్పర్యము. బహువిధ రక్తపీతగైరికాది ధాతుపులచేత అలంకృత
మైన విచిత్రనవరత్నముల కాంతిగలిగి రమణీయమైయుండు కైలాసప
ర్వతశిఖరమునందు శుభకరమైన సింహాసనమున గూర్చుండి ఇంద్రాది
లోకపాలకులచే పూజింపబడుచును బ్రహ్మహుళచే స్తుతింపబడుచును
బ్రహ్మవిష్ణు మొదలగువారిచే సేవింపబడుచు మన్మథధ్వంసినై రతిదే
వికి వరప్రదుడైన ప్రసన్నవదనుడైయుండు పరమశివుని పాఠ్యతీదేవి
నమస్కరించి నానావిధస్తోత్రములచే స్తుతించి లజ్జచే నమ్రముఖము
కలదై ప్రాణనాథుని శ్రమింపమందు నిలిచియుండెను. *

ఏవంభూతాం స్వకాంతాంతాం సభాయాంవృష్టుముద్యతామ్ ॥ ౪ ॥

అర్చితాం పాఠ్యతీం పరమేశ్వరః ।

తా. ఈప్రకారముగా అతిభిన్నురాలై ప్రశ్న చేయుటకు నుద్వ్యక్త
రాలై సభలో తనసమీపమునందు నిలిచియున్న ప్రియురాలైన పార్వ
తినిగూర్చి పరమేశ్వరుం డిట్లునియె.

వహికల్యాణిగిరిజే కీదృశం తే మనోవ్యథా॥ ౫॥

ఇతిశ్రుత్వాస్వపత్యస్సాస్వాచంహృద్యాం శుభాన్వితామ్ ।

అంకాదుత్థాయశంభోస్తు సత్వాభక్తివినమ్రధీః॥ ౬॥

పునఃప్రవచ్ఛభర్తారం పార్వతీ పరమేశ్వరమ్ ।

తా. ఓగిరిరాజపుత్రియై శుభప్రదరాలై యుండు పార్వతీ! నీవిట్లుచిం
తించుటకు నిమిత్తమేమనియడుగ, రమణీయమై శుభకరమైయుండుప్రాణ
నాథుని వాక్యము నాకణ్ఠించి మరియును నమస్కరించి స్తోత్రముచేసి
భక్తివినయములతోఁగూడినదై పార్వతి పరమేశ్వరునినడుగదొడఁగెను.

నమేపుత్రసుఖంకించి న్నమే స్థి మనసోముదమ్॥ ౭॥

కేసరోషేణమేశంభో గర్భస్థ-న్నం వదస్వభో ।

తా. ఓయి సుఖప్రదుఁడైన ప్రియుండా! నాకు పుత్రసుఖము స్వ
ల్పములేక మనసుకు హాషణములేక గర్భము దిగిఁబోవుటకుఁ గారణ
మైన పాపమేది యానతిమ్మనెను.

గిరిజాయావచస్పృత్యా భిన్నాయా శ్శంభురాదరాత్॥ ౮॥

ఆరోప్యాంకే నిజామార్యాం పత్నీం ప్రోవాచశంకరః ।

భిన్నురాలై యుండు పార్వతివచనము నాదరముచే నాకర్ణిం
కు దొడమీదఁ గూర్చుండఁజెట్టుకొని పరమేశ్వరుండు జెప్పఁ
స.

స్త్రీపురుషదోష ప్రతిపాదకమ్.

శ్రుణుత్వంగిరిజేతాహి దోషా పట్నప్రసంజ్ఞికా॥ ౯॥

ప్రాణినాంచైవసర్వేషా మంగనానాం విశేషతః ।

తా. ఓపార్వతీ వినుము. యుందునే జెప్పఁబోయెడు ప్రసిద్ధములైన
పదుమూడు దోషములు లోకములయందుండు ప్రాణివర్గములలో
స్త్రీపురుషులకు సామాన్యముగ నుండువా

స్త్రీగాంచైవానపత్యత్వం దత్తపుత్రాది సంభవమ్ ॥ ౧౦॥

సావస్సంతతినాశశ్చ మృతపుత్రత్వ మేవచ ।

గృహస్థంచక్రిమిశూపశ్చ రక్తసావస్సభైవచ ॥ ౧౧॥

భూతగ్రాసోరతేర్భిన్నం శుక్లతోయత్వమేవచ ।

పరివేషస్తథాజ్ఞేయ ఏతేదోషాస్త్రయోదశః ॥ ౧౨॥

తా. స్త్రీలకుఁ గలిగియుండెడు దోషము తెవ్వియనిన, సంతాన హీనమగుట, దత్తపుత్రాది పరిగ్రహము, గర్భసావము, సంతాననాశము, మృతప్రసవము, గర్భశోషణము, క్రిమిశూపము, రక్తసావము, భూతగ్రాసము, రతిభిన్నము, శుక్లతోయము, పరివేషము అని పదు మూడు తెరంబులుగా నుండును.

స్త్రీపురుషదోషాః.

సరాణాం చాల్పపుత్రత్వం బహుపుత్రత్వమేవచ ।

ఒకపుత్రత్వమేకాయాం పత్న్యమేకసుతాతథా ॥ ౧౩॥

స్త్రీప్రసూతిత్వమేవాథ పుంప్రసూతిత్వమేవచ ।

అన్యక్షేత్రోద్భవంచాన్య బీజాత్పుత్ర సముద్భవః ॥ ౧౪॥

ఏవమృచిభంప్రోక్తం పుత్రోత్పత్తేస్తుకారణమ్ ।

తా. పురుషులకు అల్పపుత్రత్వము, బహుపుత్రత్వము, ఒకభార్య కొకజేజించుట, ఒకభార్యకు ఒకస్త్రీజవించుట, స్త్రీసంతతియే కలుగుట, పురుషసంతతియే కలుగుట, అన్యస్త్రీయందు సంతానమగుట, అన్యబీజమువలన సంతతి వృద్ధియనిన సంతానకారణము యెనిమిదివిధములై యుండును.

పుణ్యంపాపంపూర్వభవే యత్కృతం జ్ఞానతోపివా ॥ ౧౫॥

అజ్ఞానతోవాప్యేతత్తే సముపస్థితమద్యవై ।

కృతంపుణ్యంచభోక్తవ్యం తద్వదేవా శుభంకృతమ్ ॥ ౧౬॥

ఇతిపరంమహాభాగ్నే మాకృథాస్త్యంమనోవ్యథామ్ ।

తా. పూర్వజన్మమందు జ్ఞానముచేసినో, అజ్ఞానముచేతనో చేసిన పాపము నీకివఱకు సంభవించియుండును. అట్టిజన్మాంతరీయపుణ్యపాప

ముల సవశ్యమనుభవింపవలయుగావున నీ మనోవ్యథ తేందక పుండు
మని పరమేశ్వరుడు పార్వతికి బోధించెను..

ఇతి సంతానదీపికాయాం ప్రథమోధ్యాయః.

అథ ద్వితీయాధ్యాయ ప్రారంభః.

సంతానదీపికావిషయః.

శంకరస్యవచశ్చుత్వా ప్రసన్నాపార్వతీతథా !

దోషాత్రయోదశవిధాన్ విస్తరాద్వక్తుమహాసి॥ ౧॥

ఇతిశంభుంపునస్తుత్య తథాశంభు సమీపతః ।

శ్రోతుకామాప్రియంశాంతం పుత్రార్థకం మేనకాత్మజా॥ ౨॥

తా. ఈలాగున పరమేశ్వరుని వచనము నాకణించి ప్రసన్నురాలైన పార్వతి సంతేపముగాజెప్పిన పదుమూడు దోషములను వివరించి విస్తారముగ జెప్పవలయునని మరల శంకరునిస్తుతించి పుత్రార్థమైన నపేక్షకలదైన పరమేశ్వరుని సమీపమునందు నిలిచియుండెను.

ఇతిదేవ్యావచశ్చుత్వా శంకరో లోకశంకరః ।

శ్రుణుదేవిప్రవక్ష్యామి సర్వకామ హితాయతే॥ ౩॥

సంతానదీపికాశాస్త్రం గుహ్యద్గుహ్యతరంశుభమ్ ।

నప్రకాశ్యంసదాదేవి దేవతానాం నుదులభమ్॥ ౪॥

తా. ఇవిధంబున సర్వలోక సుఖప్రదుడైన శంకరుడు మేనకా పుత్రియైన దేవివచనము నాకర్ణించి దేవి వినుము. నీకిష్టార్థముకొరకై అత్యంతగోప్యమైన దేవతలకుఁ దులభమైయుండు సంతానదీపికను జెప్పుచున్నాను. దానిని ప్రకటపరచకమని మఱియు నిట్లనియె.

దోషత్రయస్య ప్రాయశ్చిత్తార్థావకథనమ్.

దోషత్రయస్యనాశ్చైవ ప్రాయశ్చిత్తంనగాత్మజే ।

నర్కశాంచానవిత్యత్వం దత్తపుత్రాది సంభవ॥ ౫॥

తద్వత్సంతతినాశత్వం త్రయాణాం నాస్తినిష్కృతిః ।

తా. ఓ పద్వతరాజపుత్రీ ! వినుము. లోకమునకు జనులకు నుండు

అంచేడు సంతతి రాహిత్యము, దత్తపుత్రత్వము, సంతానవాశము
సూడుదోషములకు ప్రాయశ్చిత్తమును పాపపరిహారోపాయములేదు.

జన్మకాలేమనుష్యాణాం యస్మిన్ భవేశుభాస్థితాః॥ ౧॥

శుభప్రదాగ్రహస్సర్వే పాపాః పాపఫలప్రదాః ।

తా. మనుష్యుల జన్మకాలమున యేభావమున శుభగ్రహము లుం
దురో ఆభావమునకు శుభప్రదులగుదురు. యేభావమున పాపగ్రహము
లుందురో ఆభావమునకు హానికలుగ చేయుదురు.

సూర్యాదిగ్రహాణామిశ్వరాంశాదికథనం.

అహంసూర్యోనిశానాథ స్వంమాహేయోగుహస్సర్వతః॥ ౨॥

నారాయణోబుధశ్చైవ పద్మజోగురురుచ్యతే ।

శుక్రశ్శచీపతిశ్చైవ యమస్సూర్యాత్మజస్తథా॥ ౩॥

రాహుర్భూత్యాచిత్రగుప్తః కాలః సుర్షనగ్రహః ।

తా. గ్రహములనగా యెవరనిన, నేనేసూర్యుడనియు, నీవు చంద్రు
డనియు, కుమారస్వామి అంగారకుడనియు, విష్ణు బోధుడనియు, బ్రహ్మ
బృహస్పతియనియు, శచీభరణుని ఇంద్రుడు శుక్రుడనియు, యము
డు సూర్యపుత్రుడైన శనియనియు, చిత్రగుప్తుడు రాహువనియు, కా
లుడు కేతుడనియును జెప్పబడుదురు. వీర లేనవగ్రహములనబడుదురు.

దేవతాగ్రహరూపేణ చరాస్సర్వత్రరాశిషు॥ ౪॥

ప్రాగ్భవేచాకాతంపుణ్యం పాపంన్యాణాం ప్రదర్శకాః ।

తా. ముందుజెప్పిన శంభు పార్వతిమొదలగు దేవతలు సూర్యాది
వగ్రహరూపమున మేషాది పండ్లందు రాసులయందు సంచరించు
వారి పూర్వజన్మమున సంపాదించబడిన పాపపుణ్యములను జనులకు
తెలియచేయుదురు.

దైవజ్ఞనిందాయాం దోషః.

తస్మాద్దైవజ్ఞమూలాచ్చ రాశీనాం శ్రుణుయ్యాత్ఫలమ్॥ ౧౦॥

దైవజ్ఞందేవవత్పశ్యేన్నానమన్యేన కహిణచిత్ ।

హంతిశ్రేయాంసిసర్వాణి దైవజ్ఞస్యావమాననాత్ ॥ ౧౧॥

తా. కావన దేవజ్ఞుడనగా జ్యోత్సుని ముఖమునలనరాసులఫలము

తార్కయ్యసహిత సంతానదీపికాయామ్.

మవినవలయును. ఒకామెకప్పుడు దైవజ్ఞానకవమానము నాచరింపఁగూ
డదు. దైవజ్ఞానకవమానము చేయుటవలన స్వర్వశుభములునాశమగును.
దైవజ్ఞప్రశంసా.

యథాప్రకాశయేద్దీప స్సమీపస్థి ఘటాదికమ్ ।

తథాప్రకాశయేల్లగ్నా దైవజ్ఞోభావికంఫలమ్ ॥ ౧౫॥

తా. దీపము, సమీపమందుండు ఘటాది పదార్థములను ప్రకాశిం
పుజేయునటుల దైవజ్ఞుండు లగ్నమువలన ముందు నడవఁబోయెడు ఫల
ములను ప్రకటింపఁజేయును.

శాస్త్రోక్తమాగేకాదాచ సాధుబుధ్యా వ్రాజ్యవృత్తసంపాదితపాపసంఘాతో
విహన్తుకామస్యనులభ్యమేత త్ఫలంలభేత్తస్య నుపుత్రసంతతిః ॥ ౧౬॥

తా. అస్తిక్యబుద్ధిచేత శాస్త్రోక్తమార్గమున పూర్వజన్మాజితపా
పసంఘములను నాశముచేయు నిచ్ఛయించు నరునకు సత్ఫలప్రాప్తియు
సత్సంతానలాభము సులభముగా గలుగును.

బహుపుత్రయోగాః.

సుతభవనేభ్యగుజీనసౌమ్యవాదై గృలసహితైరవలోకితేయతేవా ।
బహుసుతజననంవదంతి సంతస్సుతభవనేశబలేనచింత్యమేతత్ ॥

తా. పుత్రస్థానమనగావంచమము శుక్రబృహస్పతిబుధుడు, నాకుడ
నగా వంచమస్థానాధిపతి పిల్లలొగూడినదై అథవాచూడంబడినదైయుం
డినయెడల బహుమంది పుత్రులుగలుగుదురని సత్పురుషులుచెప్పుదురు.
పుత్రస్థానాధిపతిబలముచేతను ఈసంతానవిషయము చింతింపవలయును.

సంతానయోగాః.

సుతభేశే బలరహితే హేమారాధిపసంయుతేథవాదృష్టే ।
సుతభేపాపవిముక్తై సంతతిలాభో వినిదేశ్యః ॥ ౧౭॥

తా. పుత్రస్థానాధిపతి బలయుక్తుడై లగ్నాధిపతితో చేరిగాని అథ
వా చూడబడుచును పుత్రస్థానము పాపగ్రహసంబంధములేనిదై యుం
డినయెడల సంతానలాభమగునని చెప్పవలయును.

పుత్రస్థానంగతేభామే మేషసింహాభిమీవగే ।

తవదృష్టియుతేవాపి పుత్రావాప్తిం వినిదిశశేత్ ॥ ౧౬॥

తా. మేష సింహ వృశ్చికమీనములలో నొకరాశి పుత్రస్థానమై అందు కుజుడు గురువుతో చేరిగాని, అథవా చూచినగానియున్న యెడల పుత్రలాభము గలుగును.

గ్రహాణాంస్థితిభేదా త్పుత్రభేదయోగాః.

సుతభే శుభమధ్యస్థే శుభదృష్టి యుతేభవా ।

సుతభేశయుతేవాపి పుత్రావాప్తిం వినిదిశశేత్ ॥ ౧౭॥

తా. పుత్రస్థానము శుభగ్రహమధ్యమందుండి శుభగ్రహదృష్టితో గూడినదిగాని అథవా పుత్రస్థానాధిపతితో యియుండినగాని పుత్రలాభము గలుగునని చెప్పవలెను.

జీవేశేబలసంయుక్తే పుత్రస్థే సప్తమేభదా ।

లగ్నే చామైరదృష్టేపి సంతానాప్తిం వినిదిశశేత్ ॥ ౧౮॥

తా. లగ్నాధిపతిబల్యుక్తై పుత్రస్థానమందుగాని సప్తమందుగానియై లగ్నము చాపగ్రహములచే జూడబడకయుండినయెడల పుత్రలాభముగు ననవలయును.

సుతేశేబలసంయుక్తే శుభమధ్య గతేభవా ।

శుభదృష్టియుతేవాపి సుతావాప్తిం వినిదిశశేత్ ॥ ౧౯॥

తా. పుత్రస్థానాధిపతి బలయుక్తుడైనను, శుభగ్రహమధ్యమందుండినను నాశుభగ్రహదృష్టియుతుడైన సంతానలాభము గలుగును.

సుతనాథజీవకుజభాస్కరేషువా పురుషాశరాశ్చుగతే

షుకుత్రచిత్ । మునయోవదంతి బహుపుత్రతాం తథా

సుతనాథవీర్యవశేతస్సుపుత్రతామ్ ॥ ౨౦॥

తా. సూర్యుడు గురు కుజుడు వీరలు పుత్రస్థానాధిపతులై పురుషగ్రహరాసులయందైనను పురుషగ్రహాంశములయందైనను వుండినయెడల బహుమంది పుత్రులు గలుగుదురని మునులు చెప్పుదురు. పుత్ర

ప్రకారాంతరేణ బహుపుత్రయోగాః.

పరమోచ్చగతేనుతాధినాథే నుతగాశౌ శుభభేదరేణ
దృష్టే । నుతభేత్వశుభైరదృష్టయై కైవహుపుత్రాః
ప్రవదంతిబుద్ధిమంతః॥ ౨౧॥

తా. పుత్రస్థానాధిపతి పరమోచ్చస్థానమందుండి పుత్రస్థానము శు
భగ్రహయుతమైపాపగ్రహసంబంధదృష్టిరహితమైయుండినయెడల బహు
పుత్రులు గలుగుదురని బుద్ధిమంతులు చెప్పుదురు.

పుత్రపౌత్రాదియోగాః.

నుతే శేరంధ్రీఃఛారి భావాదన్యత్ర సంస్థితే ।

బలయై కైశుభైరదృష్టే పుత్రపౌత్రాన్వినిదిక శేత్ ॥ ౨౨॥

తా. పుత్రస్థానాధిపతి ౨-౮-౧౨, వ్యతిరీక్షస్థానములయందు బలి
శుభై శుభగ్రహదృష్టియుతుడై యుండిన పుత్రపౌత్రులు జనించుదురని
చెప్పవలయును.

ఇతి సంతానదీపికాయాం - ద్వితీయోధ్యాయః.

అథ తృతీయాధ్యాయ ప్రారంభః.

పుత్రపుత్రసంఖ్యా ప్రతిపాదకకథనమ్.

అథాతస్సంప్రవక్ష్యామి పుత్రయోగాన్ శివేతవ ।

శ్రుణుష్వానన్యమనసా పుత్రం ప్రాప్స్యసిహేత్రియే ॥ ౧॥

తా. ఓప్రియురాలైన పార్వతీ! ఇకను పుత్రయోగములం జెప్పెద,
సావధానచిత్తముతో వినుము. నుపుత్రుని బాంధెదవని శివుండిట్లనియె.

దశపుత్రయోగాః.

నుతే శేవరమోచ్చస్థే కారకేస్వాచ్చరాశిగే ।

వగోత్తమగతేజవే దశసంఖ్యాకనూనవః ॥ ౨॥

తా. పుత్రస్థానాధిపతి పరమోచ్చమందుండి పుత్రయోగ కారకుడు
స్వాచ్చమందుండి వగోత్తమాంశమునుగాని పొందియుండినయెడల
పదిమందిపుత్రులు గలుగుదురు.

జాడశపుత్రయోగః.

పుత్రస్థానంగ తేసుక్తే స్వక్షేత్రేబలసంయుతే ।

దశదృష్టియుతేచైవ నూనవక్షాడశస్మృతాః ॥ ౩॥

తా. తులా వృషభలలో నెకటి పుత్రస్థానమై అందు బృహస్పతి దృష్టితోకూడిన శుక్రుడుండగా పదహారుమంది పుత్రులుద్భవించుదురు.

ఏకాదశపుత్రయోగః.

సుతస్థానంగ తేనూర్ద్యే కర్మరాశౌ గురౌస్థితే ।

భాగ్యే శేలాభరాశిస్థే పుత్రైకాదశభాగ్యవేత్ ॥ ౪॥

తా. పుత్రస్థానమున సూర్యుడు, దశమమందు బృహస్పతి, నవ మాధిపతి లాభమందుండినయెడల పదకొండుమందిపుత్రులుదలలుతురు.

నవసంఖ్యాకపుత్రయోగః.

పరమోచ్చగ తేజవే ధనేశే రాహుసంయుతే ।

భాగ్యే శేభాగ్యరాశిస్థే నవసంఖ్యాకనూనవః ॥ ౫॥

తా. బృహస్పతి పరమోచ్చభాగమందును, ద్వితీయ స్థానాధిపతి రాహుతోడను, భాగ్యస్థానాధిపతి భాగ్యమందును పున్నయెడల తొమ్మిదిమంది కుమారులుద్భవించుదురు.

అష్టపుత్రయోగః.

పుత్రాద్యాగ్యంగ తేజవే నుతే శేబలసంయుతే ।

భాగ్యే శేకర్మరాశిస్థే ననుసంఖ్యాకనూనవః ॥ ౬॥

తా. పుత్రస్థానమునకు నవమందు బృహస్పతియును, పుత్రస్థానాధిపతి బలిష్ఠుడుగాను, దశమాధిపతి దశమస్థానమందును పున్నయెడల యెనిమిదిమందిపుత్రులు గలుగుదురు.

సప్తపుత్రయోగః.

పంచమాత్పంచమమందే సుతే శ్చేతదధిశ్వరే ।

నూనవస్సప్తసంఖ్యాస్స్య ద్వీకాగర్భీయమలోభవేత్ ॥ ౭॥

తా. పంచమమనకు పంచమమందుశనియును, అపుత్రాత్పుత్రస్థానా

ధివతి పుత్రస్థానమందున్న యెడల యేడుగురుపుత్రులుదయింతురు. ఈ
డవగర్భమున యమశలుదృవింతురు.

మట్టుత్రపట్టుతీయోగః.

పితృశేషంచమస్థానే సుతశ్శేపంచమాధిపే ।

మట్టుంఖ్యానూనవఃప్రోక్తా ఏతేషాంస్త్రీప్రజాసమా ॥ ౮॥

తా. నవమస్థానాధిపతి పంచమమందును, పంచమాధిపతి పంచమ
మందును పున్న యెడల ఆరుమందికుమారులు జనించుదురు. ఈసంఖ్య
తోసమానముగా స్త్రీసంతానము గలుగును.

పంచసుతయోగః.

లగ్నార్పంచమగేజీవే జీవాత్పంచమగేశనా ।

కామేశేనుతభావస్థే పంచసంఖ్యాకనూనవః ॥ ౯॥

తా. లగ్నమునకు పంచమున బృహస్పతియును, బృహస్పతికి పం
చమును శనియును సప్తమాధిపతి పంచమమందున పున్న యెడల ఐదు
మంది కుమారులు గలుగుదురు.

చతుఃపుత్రయోగః.

నుతేశేపంచమస్థానే భాగ్యే శేవేశ్వసంయుతే ।

గురునాసంయుతేతత్ర చతుస్సంఖ్యాకనూనవః ॥ ౧౦॥

తా. పుత్రస్థానాధిపతిపంచమమందును, భాగ్యాధిపతినవమమందును
ఆనవమమునందు బృహస్పతియునుండిన నలుగురుపుత్రులుజనించుదురు.

త్రిపుత్రయోగః.

పుత్రేశేసంయుతేవిత్రే విత్తేశేధర్మసంస్థితే ।

ధర్మేశేలాభసంయుక్తే పుత్రత్రయ ముదీరయేత్ ॥ ౧౧॥

తా. పంచమాధిపతిద్వితీయమందును, ద్వితీయాధిపతినవమమందును
నవమ ధిపతి ఏకాదశమునందును పున్న యెడల ముగ్గురుపుత్రులగుదురు.

ద్విపుత్రయోగః.

చంద్రార్పంచమగేజీవే జీవాత్పంచమగేశనా ।

మంచాత్పంచమగేరాహు పుత్రద్యయ ముదీరయేత్ | ౧౨ |

తా. చంద్రునికి పంచమమున బృహస్పతియును, బృహస్పతికి పంచమమున శనియును, శనికి పంచమమున రాహు పున్నయెడల ఇద్దరు కుమారులు జనింతురు.

ఏకపుత్రయోగః.

పుత్రాత్పుత్రగ తేజవే జీవాత్పుత్రగ తేరపా |

సూర్యాత్కమగ తేభామే పుత్రమేకం వినిదిశేత్ | ౧౩ |

తా. పంచమమునకు పంచమమున బృహస్పతియును, బృహస్పతికి పంచమమున సూర్యుడును, సూర్యునికి పంచమమున కుజుడు వుండినయెడల ఒకపుత్రుడు గలుగును.

స్త్రీసంతానాధికయోగః.

లగ్నాత్పుత్రగ తేచంద్రే చంద్రాత్పంచమగేసితే |

సితాత్పంచమగేసామ్యే స్త్రీప్రభాబహుశంభవేత్ | ౧౪ |

తా. లగ్నమునకు పంచమమునందు చంద్రుడును, చంద్రునికి పంచమమున శుక్రుడును, శుక్రునికి పంచమమున బుధుడును పున్నయెడల స్త్రీసంతానము లధికమగును.

పట్నంచాష్టసంఖ్యకపుత్రీయోగః.

సుతేశశశిశుక్రేషు స్త్రీరాశ్యంశగ తేషుచ |

తథైవకన్యకాలాధః పంచషష్టాష్టసంఖ్యయా | ౧౫ |

తా. పుత్రస్థానాధిపతి చంద్రశుక్రులును స్త్రీరాసులలోగాని, స్త్రీగ్రహసవాంశములనుగాని పొందియున్నయెడల, ఐదు, ఆరు, ఎనిమిది కన్యకలుదయింతురు.

పంచపుత్రీజననాత్పరంపుత్రోత్పత్తియోగః.

స్త్రీరాశ్యంశగ తేజవే సుతేశేన యుతేషీతే |

కన్యకాజననాత్పంచ పుత్రోత్పత్తింవినిదిశేత్ | ౧౬ |

తా. బృహస్పతియు స్త్రీరాశ్యంశములయందుండిపుత్రస్థానాధిపతితో

మందుండి శనిచేబాడబడుచున్న యెడల శూద్రబీజమువలన పుత్రోత్పత్తియగును.

పుత్రేశనీచరాశిస్థి కారకేమంథరాశిగే ।

నవమీరాహుసంయుక్తే శూద్రబీజాత్పుత్రోద్భవః॥ ౨౬॥

తా. పుత్రస్థానాధిపతి నీచరాశియందుండి పుత్రయోగకారకుండు కుంథరాశియందుండి, నవమమందు రాహువున్న యెడల శూద్రబీజము వలన బుత్రోత్పత్తియగును.

పుష్పిగ్యాంపుత్రోత్పత్తియోగః.

నీచరాశిగ తేనూర్వే సూర్యాత్పంచమగేగురా ।

చంద్రాత్పంచమగేరాహవా పుష్పిగ్యాంజాయతేసుతః॥ ౨౭॥

తా. సూర్యుడు నీచరాశియందును, సూర్యునికి పంచమమందు బృహస్పతియును, చంద్రునికి పంచమమున రాహువున్న యెడల రజస్వలస్త్రీయందుపుత్రోత్పత్తియగును.

నీచాత్పుత్రజననయోగః.

పుత్రస్థానాధిపేజీవే నీచేనసహితేసుతే ।

చణ్డికి నేననూర్వేణ దృష్టేనీచాత్పుత్రోద్భవః॥ ౨౮॥

తా. బృహస్పతి పుత్రస్థానాధిపతియై యుండగా, ఆపుత్రస్థానమున నీచగృహముండి దశమమందుండు సూర్యునిచే జూడంబడుచున్న యెడల నీచునివలన పుత్రోత్పత్తియగును.

ప్రకారాంతరేణ నీచాత్పుత్రప్రాప్తియోగః.

ఆశిస్థితేవిధౌయస్య సుతేకేతుయతేభవా ।

శుభదృష్టివిహీనేచ నీచబీజాత్పుత్రోద్భవః॥ ౨౯॥

తా. చంద్రుడు వృశ్చికమందుండి పుత్రస్థానమున కేతువుండి శుభగ్రహముచేబాడబడుచున్న యెడల నీచబీజమువలన పుత్రజనన మగును.

పుష్పిగ్యామన్యబీజాత్పుత్రోత్పత్తియోగః.

లగ్న రాశిస్థితేభామే భాగ్యాధిప సమన్వితే ।

కారకేన్యయరాశిస్థి మహిమనావీజః॥ ౩౦॥

తా. కుజుడు నవమాధిపతితోఁ జేరి లగ్నమందుండి పుత్రయోగకా
రకుడు ద్వాదశమందుండఁగా రజస్వలా స్త్రీయందుజన్మబీజమువలన
పుత్రోత్పత్తియగును.

ఇత్యుక్తంజేవిపుత్రాదేః పరమం లక్షణంరహః ।

గోవ్యంత్యయాతుతచ్ఛక్తం సుతప్రాప్తిర్భవిష్యతి॥ ౩౧॥

ఇత్యుమామహేశ్వరసంవాదే సంతానదీపికాయాం

పుత్రీయోగధ్యాయః.

తా. ఓపార్వతీ యివిధంబున పుత్రీపుత్రులుగలిగెడి తేజం గెరుం
డెడి రహస్యలక్షణములుఁ జెప్పఁబడినవి. నీకును నుపుత్రలాభమగునని
పరమేశ్వరుఁడనతిచ్చెను.

ఈలాగున ఉమామహేశ్వర సంవాదరూపమైన సంతానదీపిక

యందు బుత్రీపుత్రసంఖ్యాప్రతిపాదకమైన మూడవ

అధ్యాయము సమాప్తము.

శ్రీగురుభ్యానమః.

చతుర్థాధ్యాయ ప్రారంభః.

దత్తపుత్రాదియోగప్రతిపాదకమ్.

అరఃపరంప్రవక్ష్యామి దత్తపుత్రాదిలక్షణమ్ ।

శ్రుణుధ్వంశద్ధయాదేవి త్వం సుతంప్రాప్స్యసిద్ధవమ్॥ ౧॥

తా. ఓపార్వతీ! ఇకను దత్తపుత్రాది యోగములఁజెప్పెద, అ
కృబుద్ధిచే వినుము. నీకుం బుత్రలాభమగునని పరమేశ్వరుం డిట్లనియె.

పుత్రస్థానేబుధక్షేత్రే మందక్షేత్రేధవాభవేత్ ।

మందమాందియు తేదృష్టే తదాదత్తాదయన్సుతా॥ ౨॥

తా. పంచమస్థానము బుధక్షేత్రముగాని, శనిక్షేత్రముగాని, అయ్యి
అందుశనిగుళికలువుండినను, అభవా జూచినను, అప్పుడు దత్తాదులే పు
త్రులు. అనగా ధౌరమలులేరనుట.

భంగ్యగత లేద ద త్తపుత్రయోగః.

సంపూర్ణబలసంయుక్తః పుత్రస్థానగతశ్శుభః ।

అదృష్టఃపుత్రీనాథేన తదాదత్తాదయన్సుతాః॥ ౩॥

తా. పంచమస్థానమందు సంపూర్ణ బలయుక్తుడైన శుభగ్రహముండి పుత్రస్థానాధిపతిచే జూడబడకున్నను దత్తాదులేబుతురు.

మృతపుత్రయోగః.

మృగమర్త్యగ తేజవే పుత్రస్థానాధిపేవ్యయే ।

కర్మిసంస్థేబుధేయస్య తస్యపుత్రోమృతోభవేత్ ॥ ౪॥

తా. మకరమునందుగాని, మీనమునందుగాని బృహస్పతియుండి, ద్వాదశమునందు పంచమస్థానాధిపతియుండి, కర్కటకమునందు బుధుడుండిన ఆచారకునికి బుత్రుడు మృతుడగును.

పునఃప్రకారాంతరేణ దత్తపుత్రయోగః.

మేషాత్పంచమగేమందే నూర్వేషష్టాష్టమవ్యయే ।

కారకేబలహీనేచ దత్తపుత్రోభవేద్భవమ్ ॥ ౫॥

తా. మేషమునకు పంచమమున శనియుండి షష్టాష్టమద్వాదశములలో యెక్కడనైన సూర్యుడుండి పుత్రయోగకారకుడు బలహీనుడై యుండినయెడల ఆచారకునికి దత్తుడవుతుడగునని నిశ్చయము.

వృషాత్పంచమగేషామ్యే కామేచంద్రవ్యయేగుకా ।

ధర్మాధిపేవ్యయేనీచే దత్తపుత్రోభవిష్యతి ॥ ౬॥

తా. వృషభమునకు పంచమమున బుధుడును, సప్తమమునందు చంద్రుడును, ద్వాదశమునందు బృహస్పతియును, నవమాధిపతి నీచుడై ద్వాదశమునందుండిన దత్తపుత్రుడగును.

నృయుగ్మాత్పంచమేనూర్వే శుక్రోకన్యాగతోయదా ।

దృష్టిహీనేనుతస్థానే గురోదత్తాదయన్సుతాః॥ ౭॥

తా. మిథునమునకు పంచమమున నూర్యుడును, కన్యకయందు శుక్రుడును, బుత్రస్థానము బృహస్పతి దృష్టిరహితమైనయెడల దత్తాదులు పుత్రులగుదురు.

కుశీరాత్పంచమేచంద్రే భామేషష్ఠాష్టమస్థితే ।

శుభాధిపేగుకానీచే దత్తయోగాత్పుత్రంలభేత్ ॥ ౮॥

తా. కర్కాటకమునకు పంచమమున చంద్రుడును షష్ఠమమునందుగాని, అథవా సప్తమముందుగాని అంగారకుడును బృహస్పతిశుభస్థానాధిపతియై నీచుడైనయున్నయెడల దత్తపుత్రయోగమువలన పుత్రప్రాప్తియగును.

మృగేశార్కాత్పంచమేశుకే కామేరాహు సమన్వితే ।

కారకేరిష్యసంస్థేచ దత్తయోగాత్పుత్రంలభేత్ ॥ ౯॥

తా. మకరమునందు సూర్యుడుండి ఆసూర్యునికి పంచమమున శుక్రుడును, సప్తమమునందు రాహువును, పుత్రకారకుండు ద్వాదశమందును పున్నయెడల దత్తపుత్రప్రాప్తియగును.

అంగనాత్పంచమేసౌమ్యే లగ్నాత్కామే ధరానుతే ।

కారకేమేషసంస్థేచ దత్తపుత్రోభవిష్యతి ॥ ౧౦॥

తా. కన్యారాశి పంచమమున బుధుడును, లగ్నమునకు సప్తమమున కుజుడును, పుత్రకారకుడు మేషమునందునున్నయెడల దత్తపుత్రుడగును.

జాకలగ్నాద్ధారగతే మాంచా వ్యూమగతేగురౌ ।

పుత్రేనన్యస్వభావస్థే తస్యదత్తాదయస్సుతాః ॥ ౧౧॥

తా. తులాలగ్నమునకు సప్తమమున గుళిగుడును, దశమమునందుగురుడును, పుత్రస్థానాధిపతి అన్యగ్రహరాశియందును పున్నయెడల దత్తాదిపుత్రు లగుదురు.

దత్తస్వీకారాత్పరం ఔరజననయోగః.

వృశ్చికాన్నవమాధీశే పుత్రసంస్థిప్యయేగురౌ ।

పుత్రస్థానేశుభై దృక్ స్థేభామయుక్తేభవీషీతే ॥ ౧౨॥

పరంతుపుత్రస్వీకారా చారసాజాయతేసుతః ।

అర్థా. వృశ్చికరాశికి తొమ్మిదవరాశ్యాధిపతిపంచమమునందును, ద్వాదశమునందు బృహస్పతియునుపుండి, పుత్రస్థానము శుభగ్రహములచేత బలముగలిగి బలముగనుచున్నో, జేరిగాని జూడఁబడిన యెడల ఆ

జాతకునికి దత్తపుత్రస్వీకారానంతరము జౌరసపుత్రుడు గలుగును.

వృశ్చికాత్పంచమచంద్రజే చంద్రాత్పంచమశేబుధే॥ ౧౩॥

కారకేబలసంయుక్తే పరంపుత్రోభవిష్యతి ।

తా. వృశ్చికమునకు పంచమమున చంద్రుడును, ఆచంద్రునికి పంచమమునందు బుధుడునువుండి, పుత్రయోగకారకుడు బలిష్ఠుడై యుండినను, పుత్రస్వీకారానంతరమున జౌరసుడు గలుగును.

పునఃప్రకారాంతరేణ దత్తయోగాః.

కార్దుకాత్పంచమశేబుధే కామేశ్వర్యయశేబుధే॥ ౧౪॥

నుశేడ్యరిఃపరంధారి సంస్థేదత్తాదయస్సుతాః ।

తా. ధనుస్సుకు షష్ఠమునందు కుజుడును, బుధుడు సప్తమాధిపతియై ద్వాదశమునందును, బృహస్పతి ద్వాదశాష్టమషష్ఠమములయందుగాని వుండినయెడల దత్తాదులు పుత్రులగుదురు.

మకరస్యభవాల్లగ్నా త్పంచమే మందభూమిజే॥ ౧౫॥

కారకేబలహీనేచ దత్తపుత్రోభవిష్యతి ।

తా. మకరలగ్నమై పంచమమున కుజశేనులుండి పుత్రయోగకారకుడు బలహీనుడై యున్నయెడల దత్తపుత్రుడగును.

పునఃపుత్రస్వీకారాత్పరం జౌరసయోగాః.

కారకేబలసంయుక్తే శుభగ్రహనిరీక్షితే॥ ౧౬॥

పరంతుపుత్రస్వీకారా చారసోజాయతేనుతః ।

తా. పుత్రయోగకారకుడు బలయుక్తుడై శుభగ్రహములచేఱాడలకుచుండినయెడల పుత్రస్వీకారానంతరమున జౌరసుడు గలుగును.

దత్తపుత్రయోగాః.

కుంభలగ్నాత్పుతేనూర్య నూర్యాత్కామేశ్వర్యే॥ ౧౭॥

నుతేశేపాపసంయుక్తే ధృవంపుత్రోభదత్తకః ।

తా. కుంభలగ్నమునకు పంచమమున సూర్యుడును, సూర్యునికిసప్తమమునందు శనియునువుండి పుత్రస్థానాధిపతి పావగ్రహములతోఁజేరియుండినయెడల దత్తపుత్రుడు నిశ్చయముగ గలుగును.

దత్తపుత్రమరణయోగః.

తృతీయలాభరంధ్రస్థై ను తే శేవ్యయసంస్థితే ౧౮॥

తస్యావసానసమయే దత్తపుత్రోమరిష్యతి ।

తా. పుత్రస్థానాధిపతి తృతీయైకాదశాష్టమద్వాదశములలో నక్కడనైనను పుండినయెడల అజాతకునికి ఆవసానకాలమందు దత్తపుత్రుడు మృతుడగును.

దత్తపుత్రశత్రుయోగః.

ను తే శేరిఃఫసంస్థైచ రిపునాథయుతేపిచ ॥ ౧౯॥

గురుదృష్టివిహీనేచ దత్తపుత్రోరిపుర్భవేత్ ।

తా. పుత్రస్థానాధిపతి ద్వాదశమందుండినను, షష్ఠస్థానాధిపతితో జేరినను గురుదృష్టి లేకయున్నను దత్తపుత్రుడు శత్రువగును.

పునదత్తమరణయోగః.

పుత్రనాథేవ్యయస్థైవా కామే శేనయుతేపివా ॥ ౨౦॥

కారకేతుబలై హీనే దత్తపుత్రోపి మృత్యుభాక్ ।

తా. పుత్రస్థానాధిపతి ద్వాదశమందుగాని, సప్తమాధిపతిలోఁచేరి గానిపుండి పుత్రయోగకారకుడు బలహీనుడై యుండినయెడల దత్తపుత్రుడు మృతుడగును.

పునదత్తపుత్రయోగః.

మీనలగ్నత్సతాథశే భాగ్యేభాగ్యాధిపేవ్యయే ॥ ౨౧॥

కారకేశత్రురాశిస్థే దత్తపుత్రోభవిష్యతి ।

తా. మీనలగ్నమునకు పంచమాధిపతి నవమమందును, నవమాధిపతి ద్వాదశమందునుపుండి పుత్రయోగకారకుడు శత్రుస్థానమందున్నయెడల దత్తపుత్రుడగును.

అపత్కాలేదత్తమృతియోగః.

పంచమేనవమేపాపౌ కారకోదుర్బలాలోయది ॥ ౨౨॥

తస్యాపత్కాలసమయే దత్తపుత్రోమరిష్యతి ।

తా. పంచమనవములయందు పాపగహములుండి పుత్రకారకు

దుబలహీనమైయున్న యెడల ఆజాతకుని ఆవత్కాలమందు దత్తపుత్రుడు మృతుడగును.

దత్తపుత్రమృతిదోష ప్రాయశ్చిత్తకథనం.

ప్రాయశ్చిత్తంకృతంచేత్స్యా దాయుష్మంతం సుతంబభేత్ ।

శంకరస్యవచస్సుత్యా దేవప్రోవాచసాదరమ్ ।

తా. ప్రాయశ్చిత్తముఁజేసినయెడల ఆయుష్మంతుఁడైన పుత్రుఁడులభించుననిన శంకరునియొక్క వచనము నాకణిఁగించి పార్వతీదేవి యాదరముతో మఱియు నిట్లనియె.

కథంతుశివకథావ్యం ప్రాయశ్చిత్తంవదప్రభో॥ ౨౪॥

ఇతిదేవ్యావచస్సుత్యా పునఃప్రోవాచశంకరః ।

తా. ఓపరమేశ్వరుడా ! ప్రాయశ్చిత్తంబేలాగుఁ జేయవలయునట్టి తెఱంగెఱుంగించమనిన పార్వతీవచనము నాకణిఁగించి మఱియు పరమేశ్వరుం డిట్లనియె.

దత్తపుత్రనాశదోష నివారణాథకం శివపూజాప్రకారః.

దత్తపుత్రలయస్వాస్య ప్రాయశ్చిత్తం శ్రుణుష్వభో॥ ౨౫॥

ఏకాబ్దంశివపూజాతు కథావ్యానియమేనతై ।

తా. ఈదత్తపుత్రనాశమునకు ప్రాయశ్చిత్తముఁ జెప్పెద వినుము. ఒకసంవత్సరము నియమముతో శివపూజచేయవలయును.

ప్రాతరుత్థాయసున్నత్వా కృత్వాసంధ్యాజపాదికమ్॥ ౨౬॥

సంకల్పవిధివత్తత్ర తద్దోషవినివరకాయే ।

తా. ప్రాతఃకాలమునలేచి స్నానముచేసి సంధ్యాజపాదులునెరవేర్చి దత్తపుత్రనాశమునకు నిమిత్తమైన పాపనివారణముకొరకు విధ్యుక్తప్రకారము శివపూజచేసెదనని సంకల్పించవలయును.

ఇతిధ్యాత్వాముదాలింగం కృత్వాగణపతింరదా॥ ౨౭॥

ఆవాహ్యవిధివత్పూజాం కృత్వామానీజితేంద్రియః ।

తా. ఈలాగునసంకల్పముఁజేసి సంతోషయుక్తుఁడై లింగమును గణపతినిఁజేసివాట్లయందు శివగణపతులనాచహించి జితేంద్రియుడును మా

నియునై విధ్యుక్తప్రకారము పూజింపవలయును.

శివపూజాబ్రాహ్మణసమారాధనాభ్యాందత్తపుత్రస్యాయుఃప్రాక్షికధనం

పోడతైరుపచారైశ్చ సద్యోజాతాదిమంత్రకైః॥ ౨౮॥

పంచాక్షరేణమంత్రేణ చిత్తైర్వరభ్యర్చయేత్తితైః॥

సాక్షతైశ్శతరుద్రైశ్చ లభిపూజ్యయథావిధిః॥ ౨౯॥

ప్రదక్షిణనమస్కారాన్కృత్వాభక్తిసమన్వితః॥

స్తుత్వాచవివిధైస్తోత్రై స్థిత్యాధ్యాత్వాసదాశివమ్॥ ౩౦॥

తా. సద్యోజాతాదిమంత్రములచేతను, పంచాక్షరమంత్రములచేతను, శతరుద్రమంత్రములచేతను, తిలాక్షత చిల్వపత్రములచే విధ్యుక్తప్రకారముగా పోడశోపచారములచే పూజచేసి భక్తియుక్తుడై ప్రదక్షిణనమస్కారముల నాచరించి నిలచి నానావిధస్తోత్రములచే స్తుతించి ధ్యానముఁ జేసి ప్రాధికాంపవలయును.

దేవదేవమహాదేవ నృషభధ్వజ శంకర ।

ఆయుష్యందేహిమేపుత్రం కురుకాల నివారణమ్॥ ౩౧॥

తా. ప్రాథకానఁజేయు విధానము దేవతలకు దేవుఁడును, నృషభధ్వజ ఙ్గాడును నుఖప్రదుఁడైన పరమేశ్వరా, నాపుత్రునికి ఆయుష్యము నిచ్చి మృత్యునివారణమునుఁజేయుము.

మమజన్మాజ్ఞాతంపాప మనివార్యమప్రిప్రభో ।

నివార్యసర్వపాపాని పుత్రస్యాయుఃప్రదోభవ॥ ౩౨॥

తా. నేను జన్మాంతరమున జేసినపాపము నివారణము జేయుట కసాధ్యమైనదైనను నిగ్రహానుగ్రహసమఘుఁడైన నీవు నాపాపములనివారించి నాపుత్రునికి ఆయుష్యము నిచ్చువాడుకమ్ము.

ఇతిసంప్రాధ్యక్షదేవేశం పూజామబ్ధం కరోతిచేత్ ।

ప్రాపున్నయాచ్చతదాయుష్యం దత్తపుత్రస్య తత్త్వణాత్॥ ౩౩॥

తా. పరమేశ్వరుని యిట్లుప్రాధికించి యిదేలాగున వైక సంవత్సరము పూజచేసినయెడల దత్తపుత్రున కాయుష్యప్రాప్తియగును.

వతఃసంవత్సరేషాంసంఖ్యాయోద్యుక్తసంఖ్యయా ।

శుద్ధాంతేనావిధోక్తవ్యం సమ్యగం దక్షిణాయతమ్ ॥ ౩౯॥

ఏవంకృతంచేత్తస్యాయు బాణాయతేతసంఖ్యయా ।

తా. ఇట్లు పూజించి సంవత్సరాంతరమున శుద్ధచిత్తుడై విశేషమృతదక్షిణలతోఁజేరిన సమారాధనమును వదలొందుమందికి తక్కువగా కలుగుచున్నట్లు బ్రాహ్మణులకు జేయవలయును. ఈలాగున పూజయును బ్రాహ్మణ సమారాధనమునుఁజేసినయెడల మారు సంవత్సరములు ఆ యుష్యముగలవాఁడై పుత్రుఁడు నుఖమునుబొందును.

ఇత్యుమామహిశ్వరసంవాదే సంతానదీపికాయామ్

దత్తపుత్రచిరాయుః ప్రాయశ్చిత్తలక్షణంనామ

చతుర్థోధ్యాయః.

తా. ఇట్లు పార్వతీ పరమేశ్వరసంవాదమైన సంతాన దీపికయందు దత్తపుత్రున కాయస్సగలిగెడి ప్రాయశ్చిత్తమును దెలుపు నాలుగవ అధ్యాయము సమాప్తము.

శ్రీగురుభ్యోనమః.

పంచమాధ్యాయ ప్రారంభః.

అనపత్యలక్షణ ప్రతిపాదకమ్.

అథాతస్సంప్రవక్ష్యామి అనపత్యస్య లక్షణమ్ ।

శ్రుణుష్వశ్రద్ధయాదేవి గిరితేనుతవృద్ధిదమ్ ॥ ౧॥

తా. అనంతరమున సంతానముగలగుం డెడులక్షణముల జెప్పెద. ఓ పార్వతీ! అదరముచేవినుము. పుత్రప్రాప్తియగుననిపరమేశ్వరుండిట్లనియె. అపుత్రయోగః.

గురులగ్నే కదారేక పుత్రస్థానాధిపేషుచ ।

సర్వేషుబలహీనేషు వక్తవ్యాత్వనపత్యతా ॥ ౧॥

తా. బృహస్పతియును, అగ్నిధిపతియును, సప్తమాధిపతియును, పంచమాధిపతియును బలహీనులై పున్నయెడల సంతానము గలగదని జెప్పవలయును.

ప్రకారాంతరేణ త్పుత్రయోగః.

పుత్రస్థానంగతేపాపే తదీశే నీచసంస్థితే ।

శుభదృష్టివిహీనేచ వక్తవ్యాత్వనపత్యతా ॥ ౩॥

తా. పంచమమందు పాపగ్రహముండి ఆపంచమస్థానాధిపతి నీచస్థానమునుబొంది శుభగ్రహదృష్టి లేక పుండినయెడల సంతానము కలుగదని జెప్పవలయును.

పాపద్వయమధ్యగతేచీవే పుత్రాధిపేచబలహీనే ।

నుతభేత్వశుభయుతే సంతతినాశోవినిదేశ్యః ॥ ౪॥

తా. రెండు పాపగ్రహములమధ్యమందు బృహస్పతియును, పంచమాధిపతి బలహీనుడుగాను పంచమమున పాపగ్రహములును పున్నయెడల సంతానహీనమని జెప్పవలయును.

నీచారిమాఢ్యోపగతేనుతేశే రిః ఘరిరంధ్రాధిపసంయుతేవా ।

నుతస్యనాశోకథితోత్రతద్జ్ఞేః శుభైరదృష్టేనుతభేనుతేశే ॥ ౫॥

తా. పుత్రస్థానాధిపతి నీచస్థానమునుగాని శత్రుక్షేత్రమునుగాని మూఢత్వమునుగాని బొందియుండినను, అథవా ద్వాదశ పస్తావ్యమాధిపతులతోజేరి శుభగ్రహదృష్టి లేకపుండి పంచమమును శుభగ్రహము జూడకపుండినను పుత్రులుగలుగరని జ్యోతిశ్శాస్త్రజ్ఞులు జెప్పుదురు.

పంచమేనవమేపాపే తదీశేనీచసంస్థితే ।

కారకేనీచరాశిస్థే వక్తవ్యాత్వనపత్యతా ॥ ౬॥

తా. పంచమ నవమములయందు పాపగ్రహములుండి, ఆ పంచమ నవమస్థానాధిపతులను పుత్రయోగకారకుడును నీచస్థానములయందు పున్నయెడల సంతతిగలుగదనవలయును.

మేషసింహాశినక్రేషు రాశ్యేకానవమాభవేత్ ।

తదీశేనయుతెక్లీబే వక్తవ్యాత్వనపత్యతా ॥ ౭॥

తా. మేషసింహ వృశ్చిక మకరములలో నొకటి నవమమై అనవమస్థానాధిపతి నపుంసకగ్రహముతో జేరిపుండినయెడల సంతానము లేదనవలయును.

ఇత్యుమామహేశ్వరసంవాదే సంతానదీపికాయామ్
అనపత్యలక్షణంనామ పంచమోధ్యాయః.

తా. ఇట్లు ఉమామహేశ్వరసంవాదమైన సంతానదీపికాయందు సంతానదీపినుల లక్షణప్రతిపాదకమైన ఐదవ అధ్యాయము నమాప్తము.

షష్ఠాధ్యాయ ప్రారంభః.
రేతస్కన్నలక్షణప్రతిపాదకః.

అథాతస్సంప్రవక్ష్యామి స్కన్నదోషంహిగర్భతః ।

పితృశాపాత్తుసంప్రాప్త శ్రుణుష్వాశ్యేనుతప్రభమ్ ॥ ౧॥

తా. అనంతరమున పితృశాపము మొదలైన దోషమువలన గర్భమునుండి రేతస్సు జారిపోవులక్షణములఁజెప్పెదవినుము పార్వతీ, పుత్రప్రదమగునని పరమేశ్వరుం డిట్లనియె.

లగ్నేశస్థిరరాశీశో రాహుణాసహితోయది ।

మైథునేస్కన్నతాంరేతో వ్రజేచ్ఛాగర్భతామసాత్ ॥ ౨॥

తా. లగ్నాధిపతియుండు రాశ్యధిపతి రాహుతో చేరియున్నయెడల గర్భమునుండి రేతస్సు జారిపోవును.

పితృశాపాద్వీక్యస్కన్నయోగః.

సుతనాభేరిసంస్థేచ చంద్రదేణసహితేక్షితే ।

కారకేవ్ర్యాన్ని గేస్కన్నం పితృశాపాద్యవివ్యతి ॥ ౩॥

తా. పంచమాధిపతి షష్ఠస్థానమందుండినను చంద్రునితోచేరినను అథవా జూడఁబడినను దశమమందు పుత్రయోగకారకుడువున్నయెడల పితృశాపమువలన గర్భము జారిపోవును.

ప్రకారాంతరేణ వీర్యస్థస్కన్నయోగః.

నవమాధిపతౌలగ్నే వ్యయేశసహితేమృగే ।

మేందదృష్టియుతేస్కన్నం పితృశాపాద్యవివ్యతి ॥ ౪॥

తా. నవమాధిపతి లగ్నమందును, ద్వాదశస్థానాధిపతి మకరమందుండిననుచేబాడఁబడుచున్నయెడల పితృశాపమువలన గర్భమునుండి

పంచమాధిపతి కామే కామేశ్వరీభగేబుధే ।

పాపదృష్టియుతేస్క-న్నం పితృశాపాద్యవిష్యతి ॥ ౫॥

తా. పంచమాధిపతి సప్తమమందును, సప్తమాధిపతి ద్వాదశమందును, బుధుడు పాపగ్రహముచే జూడబడుచున్నయెడల పితృశాపమువలన గర్భముజారును.

జాయాస్థానాధిపేక్రూరే నుతేశేనయుతేషీతే ।

జాయాయారజసోత్పత్తే ర్భాధాప్యాదుదరేబహు ॥ ౬॥

తా. పాపగ్రహము సప్తమాధిపతియై పంచమాధిపతితో, కేరిగాని జూడఁబడిగాని పున్నయెడల భార్యకు రజస్సుపుట్టుకాలమున హృదయముందు బహుబాధగలుగును.

కామేశ్వరీపుభావస్థే రిపునాథే విలగ్నగే ।

రజఃప్రాచుర్భవాత్తస్య జాయాయా ఉదరేవ్యథా ॥ ౭॥

తా. సప్తమాధిపతి వృశ్చమందును, వృశ్చాధిపతి లగ్నమందును తున్నయెడల ఆపురుషునిచే రేతస్సువలన భార్యకు బాధగలుగును.

కామేశ్వరీపుభావస్థే నుతేశేచంద్రసంయుతే ।

వ్యయస్థైరజసఃప్రాకాన్య త్వరంవాహ్యుదరవ్యథా ॥ ౮॥

తా. సప్తమాధిపతి పంచమమందును, పంచమాధిపతి చంద్రునితోచేరి ద్వాదశమందును పున్నయెడల రజస్సుపుట్టుటకు ముందుగాని పుట్టిననంతరముగాని ఉదరమునందు వ్యధగలుగును.

సుతస్థానాధిపేభామే జయానాథ యుతేషీతే ।

భక్షితంక్రిమిభిస్తత్ర రేతోగర్భభవేన్నుదామ్ ॥ ౯॥

తా. కుజుడు పంచమస్థానాధిపతియై సప్తమస్థానాధిపతితో, కేరిగాని జూడఁబడిగాని యున్నయెడల గర్భమందు రేతస్సు క్రిములచే భక్షింపబడును.

నవమేపాపసంయుక్తే దారేపాపసమన్వితే ।

కుగ్రహపాపసంయుక్తే క్రిమిమూపోపజాయతే ॥ ౧౦॥

తా. నవమమందును, శుభమమందును, పాపగ్రహములుండి గురువు పాపగ్రహముకుఁజైయుండినయెడల క్రిమికూపమాను. అనఁగాగర్భము క్రిములకు స్థానముగా వుండును.

ఏవమాదిమహద్భాదా పితృశాపాత్సముద్భవేత్ ।

తద్దోషపరిహారాథకం ప్రాయశ్చిత్తంకరోతిచేత్ ॥

గర్భంధృత్వాసుతంలభ్యా పరంముదమవాప్నుయాత్ ॥ ౧౧॥

తా. ఇదిమొదలగు మహావ్యథ పితృశాపమువలన సంభవించును. అట్టిపాపపరిహారముకొఱకు ప్రాయశ్చిత్తము నాచరించినయెడల గర్భమునుపొంది పుత్రునిఁగని విశేషసంతోషమునొందును.

ఇతిశ్రుత్వాశుభంవాక్యం శంకరస్య ముఖాచ్ఛతమ్ ।

పప్రచ్ఛపరయాథక్త్యా పునస్తంమేనకాత్మజా ॥ ౧౨॥

తా. ఇవిధంబున పరమేశ్వర ముఖోద్గతంబైన శుభవాక్యము నాకణిఁగించి మేనకాపుత్రియైన పార్వతి భక్తితో ప్రాయశ్చిత్తవిధానము నానతిమ్మని మరల పరమేశ్వరునిఁ బ్రశ్న చేసెను.

పితృశాపనివారణ ప్రాయశ్చిత్తిప్రకారః.

దేవివక్ష్యామి తేప్రీత్యా పితృశాపస్యమోచనమ్ ।

శాంతించనైజమేషాఖ్యం కుర్యాత్తస్మోచనేగ జే ॥ ౧౩॥

తా. ఓపర్యతరాజపుత్రీ! ప్రీతితో నీకు పితృశాపనివారణోపాయం బెఱుంగించెద వినుము. అట్టి పితృశాప నివారణముకొరకు నైజమేషమను శాంతి నాచరింపవలయును.

నైజమేషయంత్రోద్ధారక్రమః.

యంత్రంకృత్వానైజమేషం పూజయేన్నండలంశుభమ్ ।

మంజలాంతేతువిప్రాయ దద్యాత్తందక్షిణాయుతమ్ ॥ ౧౪॥

పితృశాపంవిముచ్యేత నుపుత్రంలభ శేభవమ్ ।

తా. నైజమేషమనుయంత్రమునుకల్పించిమండలమనగా నలభై యొనిది దివసములు భక్తితోయంత్రమునుపూజించి మండలామంగళమునదక్షిణ

సహితమైనయంత్రమును బ్రాహ్మణునికొరకు దానమిచ్చినయెడల పితృ
శాపమునివరించును. సుపుత్రుడుగలుగు. ఇందుకు సంశయములేదు.

యంత్రక్రమంచవత్సామి శ్రుణుపార్వతి భక్తిరః ।

సువర్ణహృథవారాప్యే తామ్రీపవాప్తనిష్కతేః॥

• తా. యంత్రక్రమమును దెల్పెద భక్తితో వినుము పార్వతీ, ఎనిమి
దినిష్కములయెత్తుగల సువర్ణమునందుగాని, రజతమునందుగాని, అథ
వా తామ్రమునందుగాని యంత్రమును కల్పించవలయును. నిష్కప్ర
మాణం బెఱుంగిం చెదవినుము.

జాలసూర్యమరీచిన్ధి రజోరేణురితిస్మృతమ్ ।

తేష్టాలీక్షాతుతాస్థిస్థిః రజస్సవకప ఉచ్యతే॥

తేష్టాయవమితిప్రోక్షం తేష్టామాష ఇతిస్మృతమ్ ।

మాషజోడశకంవింద్యా త్వణాంకపక్షస్తుజోడశః॥

తేష్టానిష్కమితిప్రోక్షం తేనయంత్రంతు కారయేత్ ।

తా. గవాక్షీయందు వ్యాపించియుండు సూర్యకిరణమందు కనుపించు
సూక్ష్మపరాగము రేణుననబడును. అట్టిరేణువులు యెనిమిదియైన లీక్ష
యనబడును. అట్టిలీక్షలుమూడైన సవకపమనబడును. అట్టిసవకపము
లు యెనిమిదియైన ఒకయవమనబడును. అట్టియవలు ఎనిమిదియైన ఒక
మాషమనబడును. అట్టిమాషములుపదియారైన ఒకకపక్షమనబడును.
అట్టికపక్షములు యెనిమిదియైన ఒకనిష్కమనబడును. ఇట్టినిష్కప్రమా
ణముగల సువర్ణాదులవలన యంత్రము కల్పించవలయును.

లిఖత్వాప్రణవంమధ్యే త్రికోణం తద్వహిఃక్రమాత్ ।

తద్వహిఃపంచకోణంస్యా ద్వౌత్రత్రయమథాలిఖేత్ ।

తా. మధ్యభాగమునందు వృత్తమును, అనంతరముత్రికోణమును, అ
నంతరము పంచకోణమును అనంతరమువృత్తత్రయమును వ్రాయవలెను.

ప్రణవేకామబీజంతు లిఖత్వావిష్ణుబీజకమ్ ।

త్రికోణమితిత్వైర్వృత్తంపంచకోణేయథాశ్రమమ్॥

తా. వృత్తమందు కామబీజమును విష్ణుబీజమును వ్రాసి అనంతరము త్రికోణమందును, అనంతరము పంచకోణమందును ఇదేబీజములనే క్రమముగ వ్రాయవలయును.

నైజమేషమహాయంత్రం ప్రత్యహంపూజయేచ్ఛుచిః॥

దశాసంతర్పయేన్నిత్యం మంత్రసాహస్రసంఖ్యయా॥ ౨౦॥

తా. ఇట్లు కల్పించిన నైజమేషమను మహాయంత్రమును ప్రతిదినము పఠింపఁగలఁగా పూజించి మూలమంత్రమును సహస్రవర్తికాజపించి జపమునకు పదిఅంశములు అధికముగా తర్పణమును జేయవలయును.

తద్దశాంతంహునేత్పశ్చాద్దశాంశం ద్విజభోజనమ్ ।

యంత్రంవిప్రాయదాతవ్యం యథావిత్తానుసారతః॥ ౨౧॥

తా. తర్పణమునకు దశాంశము హోమమును, హోమమునకు దశాంశము బ్రాహ్మణభోజనమును జేసి అనంతరము యథాశక్తిదక్షణతోడ యంత్రమును బ్రాహ్మణునకు దానమివ్వవలయును.

కామయంత్రంప్రదాన్యామి సుపుత్రోత్పత్తిహేతవే ।

ఆయుష్మంతంసుతందేహి కామరాజసుతప్రదః॥ ౨౨॥

ఇతిదత్వాతుతంయంత్రం బ్రాహ్మణాయ మహాత్మనే ।

దానేనానేసగిరిజే పితృశాపాద్విముచ్యతే॥ ౨౩॥

తా. పుత్రప్రదుఁడగు ఓ కామరాజా ! సుపుత్రుఁడు పుట్టుటకొరకు కామయంత్రమును దానమిచ్చెదను. ఆయుష్మంతుఁడైన పుత్రునిగలుగజేయుము. అను నీయర్థముగల యీమంత్రమును జెప్పి పూజ్యుడైన బ్రాహ్మణునకు యంత్రమును దానమిచ్చినయెడల పితృశాపము నివర్తింపచేయును.

తతస్సుపుత్రానంబభ్యా పౌత్రనప్తృసమన్వితః॥

స్థిత్యాభూమామహాభోగీ ముడమాహ్నితిపౌత్రకీ॥ ౨౪॥

తా. అనంతరము పుత్రపౌత్రప్రపౌత్రులనుబొంది భూశోకమునందు విశేష సౌఖ్యమునుండి సంతోషించును.

ఏతత్తేకధితందేవి వితృశాప విమోచనమ్ ।

గుహ్యద్గుప్త్యాతరంలో కే తవన్నీ హాస్యయేరితమ్ ।

ప్రకాశ్యంత్యయాలో కే రహస్యందేవతైరపి॥

తా॥ ఓపార్వతీ ! రహస్యములలో రహస్యమైన యీ వితృశాప విమోచనోపాయమును నీయందు విశ్వాసముచే నీకుఁజెప్పితిని. దేవతులకును గోప్యమైన ఈ రహస్యమును లోకమునందు ప్రకాశపరచకము.

ఇత్యుమామ హేశ్వరసంవాదే సంతానదీపికాయాం శేత

స్కన్నప్రాయశ్చిత్తవిధిర్నామ వజ్రాధ్యాయః.

తా. ఇట్లు ఉమామహేశ్వరసంవాదమైన సంతానదీపికయందు శేతస్కన్నప్రాయశ్చిత్తమునుఁజెలుపు ఆరవ అధ్యాయము సమాప్తము.

సప్తమాధ్యాయ ప్రారంభః.

గర్భస్రావలక్షణ ప్రతిపాదకః.

అథాతస్సంప్రవక్ష్యామి గర్భస్రావస్యలక్షణమ్ ।

రహస్యంసర్వదేవానాం శ్రుణుష్వగిరిజేనఘే॥ ౧॥

తా. అనంతరమున సకల దేవతులకునుఁ గోప్యమైన గర్భస్రావలక్షణమునుఁ జెప్పెదవినుమని నగ్గిరిరాజపుత్రితో పరమేశ్వరుండిట్లనియె.

గర్భస్రావయోగాః.

దారేశస్థితరాశీశో రవిణాన్తంగతోయతి ।

కారకోనీచరాశిభో గర్భస్రావోహిజాయతే॥ ౨॥

తా. సప్తమాధిపతియుండు రాశ్యధిపతి నూర్యునితోచేరి అన్తుఁడుగాను, పుత్రయోగకారకుఁడు నీచరాశియందును పున్నయెడల గర్భస్రావమగును.

మేషూరణగతశ్చంద్రో గురుస్సప్తమగోయతి ।

నుతేశోబలహీనశ్చే త్సావగర్భోహిజాయతే॥ ౩॥

తా. దశమమందుచంద్రుఁడును, సప్తమమందు బృహస్పతియును, మేషుసూరణగతిపడి బలహీనుడుగాను పున్నయెడల గర్భస్రావమగును.

మేషలగ్నే సముత్పన్నే పంచమేశ్వర్యయంగతే ।

పంచమేచంద్రమాంధ్యోక్తే త్రదాసాప్రైభవిష్యతి ॥ ౪॥

తా. మేషము జన్మలగ్నమై పంచమాధిపతి ద్వాదశమందును, పంచమమందు చంద్రగుళికలును పున్నయెడల గర్భసావమగును.

వృషభాత్పంచమేశుక్తే తదీశేషస్థరాశిగే ।

కారకేప్ర్యానురాశిస్థే స్త్రీగర్భోజాయతేతదా ।

పుంగర్భోజాయతేసావః క్వచిద్గర్భోభవిష్యతి ॥

తా. వృషభలగ్నమునకు పంచమమునకుక్రమమును, ఆపంచమాధిపతి షష్ఠమందును, పుత్రయోగ కారకుడుదశమమందున్నయెడల స్త్రీగర్భముజీవించును, పురుషగర్భముసావమగును. ఒకానొకప్పుడుగర్భమౌను.

మిథునాత్పంచమేశుక్తే సపాపేస్తంగతేపివా ।

కారకేణయుతేదృష్టే గర్భసావో భవిష్యతి ॥ ౬॥

తా. శుక్రకుడు పాపగ్రహముతోచేరిగాని అస్తుడైగాని మిథునలగ్నమునకు పంచమమందుండి పుత్రయోగ కారకునితోఁ జేరిగాని జూడఁబడిగాని పున్నయెడల గర్భసావమగును.

కులీరాత్పంచమేచంద్రే శనిదృష్టేయుతేతథా ।

కారకేమూఢసంయుక్తే గర్భసాప్రైభవిష్యతి ॥ ౭॥

తా. చంద్రుఁడు శనితోఁ జేరిగాని, జూడఁబడిగాని. కర్కాటకమునకు పంచమమందును పుత్రయోగ కారకుఁడు మూఢయుక్తుఁడుగానున్నయెడల గర్భసావమగును.

సింహాత్పంచమగేమందే మందాత్పంచంగతేగురౌ ।

తదీశేవ్యయరాశిస్థే జాయతేసావదశ్చిశుః ॥ ౮॥

తా. సింహమునకుపంచమమునశనియును, ఆశనికిషష్ఠమందుబృహస్పతియును, ఆషష్ఠాధిపతిద్వాదశమందునుపుండినయెడల గర్భసావమగును.

రక్షసావయోగః.

కన్యాయాస్పతగేజీవే జహాత్పంచమతశ్చశీ ।

చంద్రాత్పంచమగేభామే రక్షసాప్రైభవిష్యతి ॥ ౯॥

తా. కన్యాలగ్నమునకు పంచమమున బృహస్పతియును, బృహస్పతికి పంచమమున చంద్రుండును, చంద్రునకు పంచమమున కుజుడునునున్న యెడల గర్భస్థావమగును.

జాకాత్కామేధరానూనౌ మందయుక్తేథవాభృగః ।

గర్భస్థావాచ్ఛిశోర్నస్తం భవిష్యతి నసంశయః॥ ౧౦॥

తా. కుజుడు శుక్రునితోగాని శనితోగాని జేరి తులాలగ్నమునకు సప్తమమునందుండిన యెడల గర్భస్థావమునలన శిశునాశమాను.

కీటాత్పుత్రగతేచంద్రే రాహుజానహితేక్షితే ।

కోదండాద్వాతథాచంద్రేగర్భస్థాప్రాభిజాయతే॥ ౧౧॥

తా. చంద్రుడు రాహుతో జేరిగాని జూడబడిగాని వృశ్చికలగ్నమునకుగాని ధనుర్లగ్నమునకుగాని పంచమమందుండిన యెడల గర్భస్థావమగును.

నక్రకాత్కుంభాత్పుతేసౌమ్యే శత్రుయుక్తేక్షితేథవా ।

కారకేరంధ్రీరిఃఫారి సుతేస్థాహోభిజాయతే॥ ౧౨॥

తా. బుధుడు శత్రుగ్రహముతో చేరిగాని జూడబడిగాని మకరమునకుగాని కుంభమునకు పంచమమందును పుత్రయోగకారకుడు షష్టాష్టమద్వాదశములయందుగాని పున్న యెడల గర్భస్థావమగును.

మీనాత్పంచమగేనూర్యే సూర్యాత్పంచమగశ్యశీ ।

కామేశేబలహీనేచ గర్భస్థాప్రాభిజాయతే॥ ౧౩॥

తా. మీనలగ్నమునకు పంచమమందు సూర్యుడును, సూర్యునికి పంచమమందు చంద్రుడును, సప్తమాధిపతి బలహీనుడుగానున్న యెడల గర్భస్థావమగును.

సుతేశేకామరాశిస్థే కామేశేనిధనంగతే ।

తత్సౌమ్యేచాజాతం భవిష్యతి నసంశయః॥ ౧౪॥

తా. పంచమాధిపతి సప్తమమందును, సప్తమాధిపతి అష్టమమందును పున్న యెడల చర్మముతోడ గర్భస్థావమగును.

పుత్రేశ్వరయరాశిస్థే వ్యయేశేనుతరాశిగే ।

కారకేశత్రుసంయుక్తే గర్భస్యాప్రాభిజాయతే ॥ ౧౫ ॥

తా. పంచమాధిపతి ద్వాదశమందును, ద్వాదశాధిపతి పంచమముందును, పుత్రయోగకారకుడు శత్రుగ్రహముతో తేరియున్నయెడల గర్భస్యావమగును.

పంచమేనవమేచంద్రే రవిణాసంయుతేక్షితే ।

కారకేనీచరాశిస్థే గర్భస్యానోభవిష్యతి ॥ ౧౬ ॥

తా. చంద్రుడు సూర్యునితోచేరిగాని జూడబడిగాని పంచమమునగాని నవమమునందుగానివుండి పుత్రయోగకారకుడై బృహస్పతి నీచరాశియందు పున్నయెడల గర్భస్యావమగును.

నీచరాశిగతేసూర్యే సుతేశేనయుతేక్షితే ।

కారకేణయుతేవాపి స్యాగర్భస్యసంభవేత్ ॥ ౧౭ ॥

తా. సూర్యుడు నీచరాశియందుండి పంచమాధిపతితోగాని పుత్రయోగకారకుడుగు బృహస్పతితోగానిచేరివుండినను, అథవా జూడబడినను గర్భస్యావమగును.

గర్భస్యావనిమిత్తపంచదోషాః.

గురుశాపసముత్పన్నః గర్భస్యావంతుపంచథా ।

అన్యస్వహరణాచ్చాపి తథాగర్భవథాచ్చతైః ॥ ౧౮ ॥

మాజాకలహాననాత్పాద్గురోదూఃషణకారణాత్ ।

పంచపాపోద్భవోస్యానో ఋణాదపివిజాయతే ॥ ౧౯ ॥

ప్రాయశ్చిత్తంశివేశక్త్యా విధ్యుక్తంకురుతేయది ।

అయుష్మంతంసుతంలభ్యా పుత్రపౌత్రయుతోభవేత్ ॥ ౨౦ ॥

తా. గర్భస్యావము గురుశాపమువలనపుట్టినదని పరద్రవ్యాహరణము వల్లపుట్టినదని, గర్భనాశమునుతేసిన పాపమువలనపుట్టినదని, మార్జాలహానన పాపమువలన పుట్టినదని గురునిండవలన పుట్టినదని ఏడు విధములుగానుండును, ఇన్మాంతర దుణ్ణమువల్లను గర్భస్యావమాను. ఇట్టిగర్భస్యావమునకు పంచదోషములు గలవని గాఢముగా వివరించినది.

యుండెడు ప్రాయశ్చిత్తము నాచరించినయెడల ఆయుష్షంతలుగు పు
త్రపాత్రులు గలుగుదురు.

గర్భస్రావనివారక ప్రాయశ్చిత్తవిధి:

ఇతిశుత్వాశుభంవాక్యం శంకరస్యముఖాచ్యుతమ్ ।

ప్రసాదప్రసాదగిరిజా బ్రూహీతిపరిహారకమ్ ॥ ౨౧ ॥

తా. శంకరముఖోద్గతమైన ఈవచనము నాకణికాంచి పార్వతి పాప
పరిహారోపాయమును దెలుపుచుని మరల పరమేశ్వరుని ప్రశ్న జేసెను.

గర్భస్రావనివృత్త్యై ధాతృమంత్రక్రమః.

పార్వత్యావచనంశుత్వా ప్రాయశ్చిత్తవిధింపునః ।

ప్రసాదప్రసాదశంకరస్తత్ర ధాతృయంత్రవిధింశుభమ్ ॥

ధాతృమంత్రస్వరూపంచ సాంగోపాంగంషడంగకమ్ ॥

తా. పార్వతియొక్క వచనము నాకణికాంచి పరమేశ్వరుడు ప్రా
యశ్చిత్తవిధానమును, శుభప్రదమగు ధాతృయంత్రమును, అంగోపాం
గసహితముగ ధాతృమంత్రమును జెప్ప నారంభించెను.

ఈశానిధాతృమంత్రస్య రుషీబ్రహ్మప్రకీర్త్యతే ।

గాయత్రీఛంద ఇత్యుక్త్వా గర్భస్రావనివారణే ॥

వినియోగోధహంబీజం శంశక్తిబ్రహ్మకీలకమ్ ।

హ్రీమిత్యాదికరన్యాస మంగన్యాసం తథైవచ ॥

తా. ఓపార్వతీ! ధాతృమంత్రమునకు బ్రహ్మఋషియు, గాయత్రీఛం
దస్సు, గర్భస్రావనివారణముకొఱకు జపించెదననివినియోగము. హం-
అనేఅక్షరముబీజము, శం-అనేఅక్షరముశక్తియు, బ్రహ్మకీలకము, హ్రీం-
క్రీంఅనేబీజాక్షరములచేలంగన్యాసకరన్యాసములనాచరింపవలయును

సర్వసృష్టికరబ్రహ్మ స్వస్మయాసప్తజన్మసు ।

నివార్యార్చితపాపంమే జీనపుత్రంచదాపయ ॥

ఇతిధ్యాత్వాముహూతశాంతు పంచపూజాంతథైవచ ।

కృత్వాతంమూలమంత్రంతు జపేద్ధాతృవదాతున్మ ॥

తా. పును స్వపంచమును స్మరించెడు బ్రహ్మదేవుడా! నీ పుణ్యము

అయందు నేను జేసియుండెను సావమునునివారించి ఆయుష్షంతోడగు
శ్రుతునినాకు కలుగజేయుమను అథాముగల సర్వసృష్టికర అను మం
త్రమును ఒక ముహూర్తము ధ్యానముచేసి పంచపూజచేయవలెను.

చతుర్థామపిమంత్రాణాం నై జమేష సమన్వితమ్ ।

కాకవంధ్యానివృత్యథాం జపేదష్టసహస్రికమ్॥

తా. అనంతరము కాక వంధ్యాదోషనివృత్తికొరకు వెనుక జెప్పిన
నైజమేషమును మంత్రముతోడన “ధాతాదదాతుః” అను నాలుగు
మంత్రములను యెనిమిది వేలు జపింపవలయును.

సాగ్రీవగర్భనివృత్యథాం జపేద్ద్వింశతసహస్రికమ్ ।

దశాంశంతర్పణం వై వ తద్దశాంశంహునేద్బుధః ।

బ్రాహ్మణాన్భోజయేత్పశ్చ తద్దశాంశంయథావిధి॥ ౨౮॥

తా. గర్భసాగ్రీవనిమిత్తమగు సాపనివృత్తికొరకు నైజమేష మంత్రము
తోడనై న జెప్పిన “ధాతాదదాతు” అను నాలుగు మంత్రములనే ఇరువది
వేలుజపించి జపమునకు దశాంశమధికముగా తర్పణముచేసి తర్పణసం
ఖ్యకు దశాంశమధికముగా యథావిధిచే బ్రాహ్మణసమారాధనము
నాచరింపవలయును.

యంత్రక్రమంశ్రుణుష్వాద్య గర్భసాగ్రీవనివారకమ్ ।

సావణారజతైస్తామై ర్యంత్రంకృత్వాతుభక్తిరః॥ ౨౯॥

తా. గర్భసాగ్రీవనివారకమగుయంత్రక్రమమునుఁ దెలిపెదవినుము. సువ
ర్ణరజతతామ్రములలో నెకటిచేభక్తితోయంత్రమునుకల్పించవలయును.

వృత్తాకారంత్రకోణంస్యాత్కాగ్రేత్యక్షరంలిఖేత్ ।

తద్భాష్యాసాధ్యనామాని తస్యావర్యప్తకోణకమ్॥ ౩౦॥

అస్తకోజేషుతస్మంత్రం నై జమేషాదికంవచః ।

లిఖత్వాయంత్రబాష్యాతు భూపురేణ సమన్వితమ్॥ ౩౧॥

తా. వృత్తమును త్రికోణమును వ్రాసి త్రికోణాగ్రము లక్షరత్రయము
ను. తదనంతరము సాగునామమును. ఇగమమునును. అక్షరమునును.

ప్రాసీ అప్రకాశములయందు నై జమేషమను మంత్రమును ప్రాసీ యంత్ర
తాహ్యప్రదేశమందు భూపురమును గల్పించవలయును.

యంత్రే బ్రహ్మమావాహ్య పూజయేత్తోడ శైక్రమాత్ ।
యంత్రం స్పృష్టా జపేన్మంత్ర మితి ధాతాదదాతునః ॥ ౩౨ ॥
ఋగ్విశ్వతుర్విస్సహిత ధాతృమంత్రంతావాగ్యతః ।
దినేది నేపృథక్పూజాం కృత్వా మంత్రం తథా జపేత్ ॥ ౩౩ ॥

తా. పైన చెప్పిన క్రమముగ కల్పించిన యంత్రమందు బ్రహ్మను ఆవా
హనము చేసి పోడ శోషచారములచే బూజించి యంత్రమును హస్తము
చేస్పృశించుకొని విశ్వలచిత్తుడై “ధాతాదదాతు” అను మంత్రచతుష్టయ
మును జపించి పూజ చేసి ఈలాగు క్రమముగ ప్రతిదినమును పూజాదిత
ముల నాచరించవలయును.

ఏవం మండలమధ్యస్య యంత్రం విప్రాయదాపయేత్ ।
గురుశాసాత్సముత్పన్నం గర్భస్యావనివార్యమే ॥ ౩౪ ॥
జీవపుత్రం ప్రదేహ్యశు యంత్రదానాత్పితామహా ।
కృతం పాపమసహ్యం మే యస్మయా పూర్వజన్మని ॥ ౩౫ ॥
నివార్యతన్మహత్పాపం జీవపుత్రంచ దేహిమే ।
ఇత్యుక్త్వా యంత్రమాదాయ బ్రాహ్మణాయ కుటుంబినే ।
శ్రోత్రియాయ ప్రదాతవ్యం గర్భస్యావనివృత్తయే ॥

తా. పైన జెప్పిన ప్రకారము ఒక మండలము పూజించినంతర మాయం
త్రమును బ్రాహ్మణున కివ్వవలయును. ఓయి బ్రహ్మదేవుడా, పితృశాప
మువలన కలిగియుండెను గర్భస్యావమును నీనతికంచి ఆయుష్మంతుడగు
పుత్రుని సాకు కలుగ జేయుము. పూర్వజన్మమందు నేను జేసియుండెడి
మహత్పాపమును నివారణ చేసి జీవించెడు పుత్రుని గలుగఁజేయుము. ఈ
అథకముగల పైన జెప్పియుండెడి మంత్రములను జెప్పి శ్రోత్రియుడును
కుటుంబియును ఐన బ్రాహ్మణునికొరకు గర్భస్యావమునకు నిమిత్తముగు
పాపపరిహారమగుటకు దానమివ్వవలయును.

ఏవం కృతంతుగిరిజే ఆయుష్మంతం నుతంబధేత్ ।

మంత్రాంతరములను బ్రతిదినము ప్రసంగింపవలయును.

తా. ఓపార్వతి! ఘనచెట్టివక్రమమున యంత్రపూజాదానములను జేసి నమోడల ఆయుష్షుంతులగు కుమారులును పుత్రములును గలుగుదురు.

ఇదంతరహస్యంపరమం ప్రీత్యాతవమయేరితమ్ ।

యస్యకస్యాపిదేవేః నవక్రిన్యం త్వయానఘేః ।

తా. ఓపార్వతి! అత్యంతరహస్యమగు ఈవిషయమును ప్రీతితో నీకు చెలిపితిని. ఇకను లోకమందు యెవరికిని, నీవు ప్రకాశపరచకమని జరమీశ్వరుడు పార్వతికి యానతిచ్చెను.

ధాతృమంత్రానుష్ఠానక్రమః.

అస్యశ్రీ ధాతృమహామంత్రస్య - బ్రహ్మఋషిః - గాయత్రీఛందః
కమలాసనోదేవతా - హంబీజం-శంశక్తిః-బ్రహ్మకీలకం - గర్భస్థావప్ర
తిబంధకనివృత్త్యర్థేజపేవినియోగః - హ్రం - అంగుష్ఠాభ్యాంసమః-
హీం-తజ్జానీభ్యాంసమః-హూం-మధ్యమాభ్యాంసమః-హైం - అ
నామికాభ్యాంసమః-హూం-కనిష్ఠికాభ్యాంసమః-హ్రీః - కరతలకరవృ
ష్టాభ్యాంసమః-ఏవంహృదయాదిన్యాసః-లోకత్రయేణాదిగ్బంధః॥ ధ్యానం॥
సర్వసృష్టికరబ్రహ్మస్యస్మయాసప్తజన్మసు । నివార్యాజ్జాతపాపంమే
జీవపుత్రంప్రదాపయ ॥ లమిత్యాది పంచపూజాంకుర్యాత్ ॥ మూల
మంత్రః॥ ధాతాదదాతునోరయిమీశానో జగతస్సతిః । సనఃపూజేన
వాసవత్ ॥ ౧॥ ధాతాప్రజాయాఉతరాయ ఈశేధాతేదంవిశ్వం ధవనం
జజాన । ధాతాపుత్రంయజమానాయదాతాతస్మాఉహవ్యంఘృతనద్విధే
మ॥ ౨॥ ధాతాదదాతునోరయింపాచీంజీవాతుమక్షీతాం । వయందేవస్య
ధీమహినుమతిగ్ంసత్వరాధసః॥ ౩॥ ధాతాదదాతుదాశుషే వసూవిప్ర
జాకామాయమీధుషేదురోజే॥ తస్మైదేవాఅమృతా స్సంవ్యయంతాం
విశ్వేదేవాసోఅదితిస్సజోమా॥ ౪॥ ఇతిజప్త్వాఉత్తరన్యాసాదికంకుర్యాత్ ॥
ఏవంవింశత్సహస్రజపః॥ తద్దశాంశతర్పణం॥ తద్దశాంశ హూమః॥ తద్దశాం
శబ్రాహ్మణభోజనం॥ మండలాంతే యంత్రదానమ్॥

ఇతి గర్భస్థావప్రతిబంధకనివృత్తిః.

ఇతి సంతానదీపికాయాం-సప్తమోధ్యాయః.

సాగునామనయితా

అథ అష్టమే ధ్యాయ ప్రారంభః.

దేవశాపలక్షణప్రతిపాదకః.

అథాతస్సంప్రవక్యమి దేవశాపస్యలక్షణమ్ ।

శృణుష్వపార్వతిత్వంహి పుత్రవృద్ధికరంపరమ్ ॥ ౧॥

తా. అనంతరమున దేవశాపలక్షణమును తెలిపెదవినుముపార్వతి, పుత్రవృద్ధియగునని పరమేశ్వరుం డిట్లనియె.

సుతాధిపేశుభస్థానే శుభదృష్టివివక్షితే ।

పాపగ్రహేణసందృష్టే దేవశాపాత్పుత్రక్షయః ॥ ౨॥

తా. పంచమస్థానాధిపతి శుభస్థానమందుండి శుభగ్రహముచే జూడబడక పాపగ్రహముచే జూడబడుచుండినయెడల దేవశాపమువలన పుత్రనాశమగును.

దేవశాపాత్పుత్రనాశయోగః.

సుతస్థానేశుభై ర్యుక్తే మందయుక్తేభవీక్షితే ।

శత్రుదృష్టియుతేవాపి దేవశాపాత్పుత్రక్షయః ॥ ౩॥

తా. పంచమస్థానము శుభగ్రహములతోకూడి శనితోకూడిగాని, జూడబడిగానియై, శత్రుగ్రహదృష్టియున్నయెడల దేవశాపమువలన పుత్రనాశమగును.

పుత్రస్థేపుత్రచేయత్ర భావయుక్తేభవీక్షితే ।

కారకేశుక్రసంయుక్తే దేవశాపాత్పుత్రక్షయః ॥ ౪॥

తా. పంచమాధిపతి కుజనితోజేరిగాని, అథవా జూడబడిగాని, పంచమమందును, పుత్రయోగకారకుల హస్తతి శుక్రునితో జేరి యుండినయెడల దేవశాపమువలన కలింగదామగును.

శుక్రేబలవిహీనేచ సుతేశ్వభాభవతి ।

దేవశాపమితిప్రాక్తం పుత్రాయుష్యనివ ॥ ౫॥

తా. శుక్రబలములేకుండ సుతేశ్వభాభవతి అని ప్రాక్తం పుత్రాయుష్యనివ అని ప్రాక్తం పుత్రస్థానమున కూడిపతిదాదశమందును

చంద్రుడు సూర్యునిచే బాడబడుచును వున్న యెడల దేవశాప మనవ
లయును.

సుతస్థానాధిపేసామ్యే భామక్షేత్రంక తేయది ।

కారకేన్ద్రంక తేజీవే దేవశాపాత్పుత్రక్షయః॥ ౭॥

తా. బుధుడు పంచమాధిపతియై కుజక్షేత్రమందును, పుత్రయోగ
కారకుడగు బృహస్పతి అస్తుడుగాను వున్న యెడల దేవశాపమువలన
పుత్రనాశమగును.

పుత్రస్థానాధిపేమందే రవిణాన్ద్రంక తేయది ।

జీవేబలవిహీనేచ దేవశాపాత్పుత్రక్షయః॥ ౮॥

తా. శనిపంచమాధిపతియై సూర్యునితోఁగూడి అస్తుడుగాను, బృహ
స్పతి బలహీనుడుగా నున్న యెడల దేవశాపమువలన పుత్రనాశమగును.

సుతే శేనీచ సంయుక్తే సుతేనీచస్థితోయది ।

జీవద్వస్త్రివిహీనేచ దేవశాపాత్పుత్రక్షయః॥ ౯॥

తా. పంచమాధిపతి నీచగ్రహముతోడను, పంచమమందు నీచగ్ర
హమువుండి బృహస్పతి ద్వస్త్రిలేక వున్న యెడల దేవశాపమువలన పుత్ర
నాశమగును.

సుతస్థానాధిపేజీవే శనిరాహు యుతేక్షేతే ।

శత్రుక్షేత్రక తేవాపి దేవశాపాత్పుత్రక్షయమ్॥ ౧౦॥

తా. బృహస్పతిపంచమాధిపతియై శనిరాహువులతోఁజేరిగాని బా
డబడిగానియుండినను, అథవా శత్రుస్థానమందు వుండినను, దేవశాపము
వలన పుత్రనాశమగును.

జాతంజాతంవినాశస్సాన్న్యే న్నదీఘాకాయశ్చనూనవః ।

తద్దోషపరిహారంతే శుణుపార్వతి॥ ౧౧॥

తా. పైన చెప్పిన తేజ
ను, జనించిన శిశువులు
గావున, నీదోష పరిహార
యని పరమేశ్వరుండిబడి
బులున్న యెడల ప్రతిగర్భమందు
అతులుగా మృతిబొందుదురు.
తెలిపెద వినుము పార్వతి,

దేవశాపనివారక శివపూజాక్రమః.

జలస్థానికతంహృత్వా పాథివంలింగముత్తమమ్ ।

౫ శేషసహితంకృత్వా పూజయిత్వా యథావిధిః ॥ ౧౨ ॥

తా. జలమందు పుండ్రము యినుకను కొనివచ్చి సుందరముగా గల పతిని పాథివలింగమును జేసి క్రమముగ పూజింపవలయును.

ధ్యానాదిపూజాం నియమేనకృత్వా సమ్యక్కుపూతేనజలేనలి
లైవ్యః । సంప్రాధ్యక్షదేవేశమనన్యభక్త్యా త్వబ్జిత్రయంచాక్షర
పంచైస్తు ॥ ౧౩ ॥ సద్యోజాతాదిమంత్రైశ్చ పూజయేద్వశ
హంశివమ్ । పాథివంకురుతేయస్తు సపుత్రం లభతేధ్యవమ్ ॥

తా. పరిశుద్ధమైన జలము చేతను, బిల్వదళముల చేతను, సద్యోజాతమం
త్రముల చేతను పంచాక్షరీమంత్రము చేతను, భక్తిచే ధ్యానాదిపూజతోప
చారపూజను ప్రతిదినము జేయుచు యిదేతరున మూడుసంవత్సరములు
పాథివపూజ చేసినయెడల నిశ్చయముగా సుపుత్రుడు గలుగును.

త్రివర్షపూజనాచ్ఛంభో రాయుష్మంతం సుతంబభేత్ ।

దే శాపాద్విముచ్యేత శంకరారాధనాద్భువి ॥ ౧౪ ॥

తా. మూడుసంవత్సరములు శివపూజ చేసినయెడల దేవశాపము
నివృత్తియై ఆయుష్మంతుడగు పుత్రుండు గలుగును.

సమాంశేతిభక్త్యాతు లింగదానంకరోతిచేత్ ।

సద్యోముచ్యేతపాపాత్తు జన్మాంతరకృతాద్భహోః ॥ ౧౫ ॥

తా. మూడుసంవత్సరముల కనంతరము భక్తిచేలింగదానమును జేసిన
యెడల జన్మాంతరమునందు జేసిన పాపమంతయు తత్క్షణమందు నివృత్తి
యగును.

శివశాపనివారక లింగదానక్రమః.

లింగం

పూజా వ్యథాభవతి పార్వతీ ।

శివలిం

స్వామి పుత్రాయుష్యవివృద్ధయే ॥ ౧౬ ॥

దానీ

భోతం పుత్రస్వామ్యాంపి దేహిమే ।

ఇతిదత్వాశివలింగం పంచాక్షరపురస్కరమ్॥

బ్రాహ్మణాన్భోజయేత్పశ్చ దాయుష్కాలం సుతంబభేత్ ।

తా. ఓపార్వతీ! లింగదానమును జేయక పూజ జేసినయెడల జేసినపూజ నిష్ఫలమగును. గావున ఓపరమేశ్వరుడా! పుత్రునికి ఆయురభివృద్ధియగుటకు లింగదానముచేసెద. ఈదానముచే నీవు సంతృప్తుడై నా పుత్రునకాయున్న కలుగజేయుము. అనే అర్థముగలపైన వ్రాసియుండెడు పురాణమంత్రమును పంచాక్షరమంత్రముతోడ నుచ్చరించి బ్రాహ్మణునకు లింగదానమును జేసి బ్రాహ్మణసమారాధనమునాచరించినయెడల ఆయుష్కాలముడగు పుత్రుడులభించును.

ఇత్యుమామహేశ్వరసంవాచే సంతానదీపికాయాం

దేవశాపవిమోచనవిధిర్నామ అష్టమోధ్యాయః,

సవమాధ్యాయ ప్రారంభః.

శత్రుదోషలక్షణ ప్రతిపాదకః.

శత్రుశాపా త్పుత్రనాశ యోగః.

అథాతస్సంప్రవక్ష్యామి రిపుదోషాత్పుత్రక్షయమ్ ।

నుతే శేభామసంయుక్తే రిపునాథయుతేక్షే తే॥

శుభైరవీక్షీ తేవింద్యా ద్రిపుదోషాత్పుత్రక్షయః॥

తా. అనంతరము శత్రుదోషమువలన పుత్రనాశమగు తెల్లఁ జెడ వినుము పార్వతీ, పంచమాధిపతి కుజునితోఁచేరి వష్టాధిపతితోఁ జేరిగాని, జూడఁబడిగానిపుండి శుభగ్రహములచేఁ నూడఁబడక యున్నయెడల శత్రుదోషమువలన పుత్రనాశమగునని దెలియవలయును.

పంచమేభామసంయుక్తే త్వరినాథయుతేకవా ।

శుభైరవీక్షీ తేవింద్యా ద్రిపుదోషాత్పుత్రక్షయః॥

తా. పంచమమందు కుజుండుగాని వష్టాధిపతిగములచేఁ నూడఁబడకయున్నయెడల శత్రుదోషమువలన దెలియవలయును.

భగ్రహ

నాశమగు

కా. మ శుభగ్రహమును, చంద్రుడు బృహస్పతితో దశ-
మమందును, సప్తమాధిపతిషష్ఠమందును, షష్ఠాధి-
పతిచతుశ్చములలో నొకసానమందును, దశమా-

పతిలగ్నమునకు ద్వితీయమందును, ద్వితీయాధిపతిదశమమందును పున్న యెడల శత్రుశాపమువలన పుత్రనాశమగును.

కామేన్యూమ్నినిశానాథే చంద్రాత్కర్మగతేనుకా ।

సుతేశేబలహీనేచ రిపుదోషాత్పుత్రక్షయః॥ ౯ ।

తా. సప్తమమందుగాని, దశమమందుగాని చంద్రుడును, చంద్రునికి దశమమందు బృహస్పతియును, పంచమాధిపతి బలహీనుడుగాను పున్న యెడల శత్రుదోషమువలన పుత్రనాశమగును.

జీవేశ్కణసమాయుక్తే చంద్రేపాపనిరీక్షితే ।

శత్రుస్థానాధిపేక్షీ బే శత్రుశాపాత్పుత్రక్షయః॥ ౧౦ ।

తా. బృహస్పతి సూర్యునితోడను, చంద్రుడు పాపగ్రహముచే జూడఁబడుచును, అధిపతి నపుంసకుఁడుగాను పున్న యెడల శత్రునాశమువలన పుత్రనాశమగును.

శత్రునాశనివారకదుగ్ధాపూజాక్రమః.

తద్దోషపరిహారార్థం దుర్గాదేవిం ప్రపూజయేత్ ।

తస్యా దేవ్యాః ప్రసాదేన ఆయుష్కంతం సుతం లభేత్ ॥ ౧౧ ॥

తా. ఆదోషనివారణముకొరకు దుర్గాదేవినిఁ బూజించినయెడల ఆ దుర్గాదేవి ప్రసాదమువలన ఆయుష్కంతుడగు పుత్రుఁడు లభించును.

తచ్చృత్వా శివవాక్యంసా పునఃప్రచ్ఛశంకరమ్ ।

పూజావిధించమేబ్రూహి దుర్గాదేవ్యా యథావిధి ॥ ౧౨ ॥

తా. ఆపరమేశ్వరునివచనము నాకణించి పార్వతి దుర్గాపూజా విధానమును క్రమముగ జెలుపమని మరల శంకరుని ప్రశ్న జేసెను.

శంకరస్తువచస్సుత్వా దేవ్యా ఉక్తంతతో బ్రవీత్ ।

ఆదిశక్తిం పరాదుర్గాం పుత్రార్థం పూజయేదితి ।

అదిరాల్లభతేపుత్రం ఆయుష్కంతంతతో నఘే ।

తా. పార్వతిచే జెప్పఁబడిన వచనమునాకణింపఁ బడి శక్తియైన పరాదుర్గాను బూజించినయెడల పుత్రుఁడు శిశువుగా లభించునని.

శ్వరుఁడు
ఁతుడగు

దుర్గామామంత్రానుష్ఠానక్రమః.

దుర్గానూక్తానమంత్రేణ ధ్యానాదిచయధాక్రమమ్ ।

ఊడతైరువచారైశ్చ ప్రతినూక్తం పునఃపునః॥

పూజాయాంతేమూలమంత్రంచ జపేత్పుత్రాథకమేవచ॥

తా. దుర్గానూక్తమంత్రములచే ధ్యానాదిఊడశోపచారములనాచరించి బూజానంతరమున సంతానముకొరకు దుర్గామూలమంత్రమును జపించవలయును.

మంత్రస్యాస్యమహాభావే హయగ్రీవౌ ఋషిస్తథా ।

అనుష్టుప్చంద ఇత్యుక్త్వా శ్రీదుర్గాదేవతేతిచ॥

బీజంక్లామితీక్లీంశక్తిః క్లాంచకీలకమిత్యపి ।

వినియోగోధపుత్రాథకం దీఘాకయుష్యాభివృద్ధయే॥

క్లామిత్యాదికరన్యాస మంసన్యాసం తథైవచ॥

తా. ఈదుర్గామంత్రమునకు హయగ్రీవుడు ఋషియు, అనుష్టుప్చందస్సు, శ్రీదుర్గాదేవిదేవతయు, క్లాం - అనునది బీజము - క్లీం అనునది శక్తియు, క్లాం అనునది కీలకము, పుత్రదీఘాకయుష్యాభివృద్ధికొరకు జపించెదనని వినియోగము, క్లాం క్లీం - అను బీజాక్షరములచే క్రమముగ అంగన్యాసకరన్యాసములను జేయవలయును.

మాతస్తస్వీతు త్రిమూర్తీనాం పదమాపరమేశ్వరీ ।

మహిషధ్వంసినీదుర్గా మమపాపంవ్యపోహయ॥

శత్రుశాపంనివార్యత్వం జన్మాంతరకృతంహ్యాఘం ।

దీఘాకయుర్మమపుత్రస్య దేహిదుర్గేప్రసీదమే॥ ౧౮॥

తా. త్రిమూర్తులకు నధికారులై మహిషాసురమర్దినియైన ఓదుర్గాదేవి ! బహుజన్మములయందు నేను చేసియుండెడి పాపమును, శత్రుశాపమును నివారణయుజేసి ప్రసన్నురాలై నాపుత్రునకు దీఘాకయుష్యమును గలుగజేయుము.

ఇతిధ్యాత్వామూలమంత్రం జపేత్సంఖ్యాపురస్సరమ్ ।

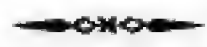
గాయత్రీసహితంమంత్రం దుర్గాదేవ్యాస్తు యత్పుత్రః॥ ౧౯॥

జపిత్తోదశసావాసాం తర్పణం హోమమేవచ ।
 భోజనం బ్రాహ్మణానాంచ దశాంశక్రమతోయజేత్ ॥ ౨౦ ॥
 తా. పైన వ్రాసియుండెడి అథవాముగల రెండు శ్లోకములచే ధ్యాన
 ముచేసి దుర్గాగాయత్రీసహితముగ దుర్గామూలమంత్రమును క్రమ
 ముగ పదియారువేలు జపముచేసి జపమునకు దశాంశాధికముగ తర్పణ
 మును తర్పణమునకు దశాంశాధికముగ మూలమంత్ర హోమమును
 హోమమునకు దశాంశాధికముగ బ్రాహ్మణసమారాధమునుఁ జే
 యవలయును.

దుర్గాయంత్రదానం.

దుర్గాయంత్రం బ్రాహ్మణాయ దద్యాచ్చేదనఘేప్రియే ।
 దీర్ఘాయుషం సుతం లభ్యా మోదతే భువి మానవః ॥ ౨౧ ॥
 తా. అనంతరమున దుర్గాయంత్రమును బ్రాహ్మణునకు దానమిచ్చిన
 యెడల దీర్ఘాయుష్షంతుడగు పుత్రునిబొంది మనుజుడు నుభయు నెందు
 నని పరమేశ్వరుఁడు పార్వతికియూపతిచ్చెను. మూలమంత్రము, ఓం-శ్రీం
 హ్రిం-క్లీం-దుర్గాయై నమస్సాస్వహా॥ గాయత్రీ॥ కాత్యాయనాయవిద్మహే
 కన్యకుమారిధీమహి - తన్నోదుగిణః స్రవోదయాత్ ॥

ఇత్యుమామహేశ్వరసంవాదే సంతానదీపికాయాం
 రిపుదోషపరిహారోనామ నవమోధ్యాయః.

దశమాధ్యాయప్రారంభః.

విష్ణుశాపలక్షణ ప్రతిపాదకః.

అథాతస్సప్రవక్ష్యామి విష్ణుదోషాత్పుత్రక్షయమ్ ।
 శ్రుణునాన్యమనాదేవి దోషా జాతకసంభవాత్ ॥
 జన్మకాలే గ్రహాణాంచ పుత్రక్షయకరం ఫలమ్ ।
 తా. అనంతరము విష్ణుశాపమువలన పుత్రనాశమగు లక్షణములదే
 లిపెద సావధానచిత్తురాలై వినుము పార్వతీ, జన్మకాలమందు జాతకమం
 దుండు గ్రహమువలన గలిగెడి పుత్రనాశరూపఫలమును విశేషపరచెడ
 నని పరమేశ్వరుం డిట్లునియె.

లగ్నాత్పంచమగేసోమే చంద్రాత్పంచమగేబుధే ।

నవమాదౌస్థితేవాపి విష్ణుశాపాత్పుత్రక్షయః॥

తా. లగ్నమునకు పంచమమున చంద్రుడును, చంద్రునికి పంచమ నవమాదులయందుగాని బుధుడును పున్నయెడల విష్ణుశాపమువలనపుత్రనాశమగునని దెలియవలయును.

కృతంపూర్వభవేవిజ్ఞో రాలయస్య విఘట్టనమ్ ।

తత్పాతాత్పంచమేసామ్యే స్థితేచంద్రాత్తథై వహి ।

విష్ణుశాపమితిప్రోక్తం సుతక్షయకరంసృణామ్॥

తా. పూర్వజన్మమునందు విష్ణుదేవాలయమును ధ్వంసముచేసిన పాపమువలన జన్మకాలమందు చంద్రునికిపంచమమందు బుధుడు జేరియుండును. ఇట్లు చంద్రునికి పంచమమందు బుధుడు చేరియుండిన విష్ణుశాపమునబడును. ఈవిష్ణుశాపము జనులకు సంతాననాశమునుగలుగ జేసును.

నవమేశశిత్రేకూర యుక్తేపాప నిరీక్షితే ।

కారకేబలహీనేచ విష్ణుశాపాత్పుత్రక్షయః॥

తా. బుధుడు పాపగ్రహముతోచేరి పాపగ్రహముచే జూడబడి నవమమునందును పుత్రకారకుడు బలహీనుడుగాను పున్నయెడల విష్ణుశాపమువలన పుత్రనాశమగును.

పంచభావిష్ణుశాపంచ కులధ్వంస కరంపరమ్ ।

బ్రహ్మస్వహరణంచైవ తథామఖవిఘాతనమ్॥

విష్ణుస్వహరణంచైవ తిలదాన ప్రతిగ్రహమ్ ।

ఏతేపంచమహాదోషా సుతక్షయకరాప్రియే॥

తా. విష్ణుశాపము, విష్ణుదేవాలయ ధ్వంసమని, బ్రాహ్మణద్రవ్యాపహారమని, యజ్ఞవిఘాతమని, విష్ణుద్రవ్యాపహారమని, తిలదానప్రతిగ్రహమని, విధువిధములై యుండును. ఈ ఐదువిధములైన విష్ణుశాపమునంశనాశమునుజేసును.

లగ్నాత్పంచమగేమందే బుధయుక్తేవ్యయేగురౌ ।

కామేశరీహగేబోమే విష్ణుశాపాత్పుత్రక్షయః॥

తా. శని బుధునితోఁ జేరి లగ్నమునకు పంచమమందును ధ్వజశ
మందును బృహస్పతియును, కుజుడు సప్తమాధిపతియై పశ్చిమంధును
పున్నయెడల విష్ణుశాపమువలన పుత్రనాశమగును.

లగ్నాత్సుఖతేవాపి సౌమ్యప్ర్యాన్ని గురౌశుభే ।

మాహేయసహితేవాపి విష్ణుశాపాత్సుతక్షయః॥

తా. లగ్నమునకుచతుర్థమునబుధుడును, గురువు దశమమందును కు
జుడు ఏకాదశమందునుపున్నయెడల విష్ణుశాపమువలనపుత్రనాశమగును.

దుశ్చిత్రేతునుతాధీశే తదీశేఃఫరంధ్రగే ।

కారకేపాపమధ్యస్థే విష్ణుశాపాత్సుతక్షయః॥

తా. పంచమాధిపతి తృతీయమందును, తృతీయాధిపతి అష్టమద్వా
దశములలో నెక్కడనైనను, పుత్రకారకుడు పాపగ్రహమధ్యమందును
పున్నయెడల విష్ణుశాపమువలన పుత్రనాశమగును.

నుతేశేకామరాశిస్థే కామేశేకామరాశిగే ।

చంద్రాద్వాసంస్థితేయస్య తస్యవిష్ణుకృతంఫలమ్॥

తా. పంచమాధిపతి సప్తమమందును, సప్తమాధిపతి సప్తమమం
దుగాని, చంద్రునికి సప్తమమందుగాని పున్నయెడల అజాతకునిని విష్ణు
వు సంతానవిఘ్నమును జేసియుండును.

రోగస్థానంగతేకూరే పుత్రపేనయుతేక్షితే ।

జాయాయాఽఋతుకాలేచ కుక్షిరోగోభవేత్తదా ।

తా. పాపగ్రహము పంచమాధిపతితోఁజేరి అథవా జూడబడి అష్ట
మమందుండినయెడల ఋతుకాలమందు జాతకుని భార్యకు కడుపు తూ
లగలుగును.

జాయాస్థానంగతేభామే గురుయుక్తేభవాభృగౌ ।

చంద్రేతుపాపాన్నిధనే క్వచిత్సాప్రే భవిష్యతి॥

తా. కుజుడు సప్తమమందు వ్రుండినను, అథవా గురువు శుక్రునితో
గూడియును, చంద్రుడు ద్వాదశమునకు అష్టమమందును పున్నయె
డల ఒకానొకవుడు గర్భపాలివమగును.

పుత్రస్థానాధిపేనూర్యే కామేష్ట్యాన్ని వ్యయంగతే ।

కారకేబలహీనేచ విష్ణుశాపాత్పుత్రక్షయః॥

తా. నూర్చుడు పంచమాధిపతియై సప్తమద్వాదశములలో నెక్కడ నైననువుండి పుత్రకారకుడు బలహీనుడుగా పున్నయెడల విష్ణుశాపమువలన పుత్రనాశమగును.

పుత్రస్థానాధిపేచంద్రే వ్యయేనేన యుతేక్షితే ।

కారకేరంధ్రీరిప్పస్థే విష్ణుశాపాత్పుత్రక్షయః॥

తా. చంద్రుడు పంచమాధిపతియై ద్వాదశస్థానాధిపతితోఁజేరిగాని జాడబడిగానివుండి పుత్రకారకుడు అష్టమమందుగాని, ద్వాదశమందుగాని పున్నయెడల విష్ణుశాపమువలన పుత్రనాశమగును.

పుత్రస్థానాధిపేభామే రంధ్రీనాథ యుతేక్షితే ।

కారకేనీచరాశిస్థే విష్ణుశాపాత్పుత్రక్షయః॥

తా. కుజుడు పంచమాధిపతియై అష్టమాధిపతితోఁజేరిగాని జాడబడిగానివుండి పుత్రకారకుడు నీచస్థానమందువుండినయెడల విష్ణుశాపమువలన పుత్రనాశమగును.

పుత్రస్థానాధిపేసౌమ్యే భామయుక్తేవ్యయంగతే ।

లాభేధర్మేధనాకేంద్రే విష్ణుశాపాత్పుత్రక్షయః॥

తా. బుధుడు పంచమాధిపతియై కుజునితోఁజేరి ద్వాదశమందుగాని, ఏకాదశమందుగాని, నవమమందుగాని లగ్న, చతుర్థ, సప్తమ దశమములయందుగానిపున్నయెడల విష్ణుశాపమువలనపుత్రనాశమగును.

పుత్రస్థానాధిపేజీవే శుక్రయుక్తేరిసంస్థితే ।

త్రికోణేవాధకేంద్రేవా విష్ణుశాపాత్పుత్రక్షయః॥

తా. బృహస్పతి పంచమాధిపతియై శుక్రునితోఁజేరి వజ్రమందుగాని పంచమనవమములయందుగాని, లగ్న, చతుర్థ, సప్తమ, దశమములయందుగానిపున్నయెడల విష్ణుశాపమువలన పుత్రనాశమగును.

పుత్రస్థానాధిపేశుక్రే రాహుభామయుతేక్షితే ।

రాహుచక్రేవాధకేంద్రేవా విష్ణుశాపాత్పుత్రక్షయః॥

తా. శుక్రుడు పంచమాధిపతియై కుజరాహువులతో, కేరిగాని, బాడ బడిగానివుండి పంచమమందు శుభగ్రహములు లేకున్న యెడల విష్ణుశాపమువలన పుత్రనాశమని చెలియవలయును.

పుత్రస్థానాధిపేమందే కేతుభౌమ యుతేషీతే ।

రివుయు కేథవాక్రూరే విష్ణుశాపాత్పుత్రక్షయః॥

తా. శని పంచమాధిపతియై కుజ కేతువులతో, కేరిగాని బాడబడి గానివుండి శత్రుస్థానమందుగాని, అథవా పాపగ్రహరాశియందుగాని వున్న యెడల విష్ణుశాపమువలన పుత్రనాశమని చెలియవలయును.

నుతనాథేబలై హీనై కారకే దుర్బలేపిచ ।

చంద్రాద్వాబలహీనేచ విష్ణుశాపంవదంతిరమ్॥

తా. లగ్నమునకుగాని, చంద్రలగ్నమునకుగాని, పంచమాధిపతి యైనగ్రహము బలహీనుడై పుత్రకారకుడు బలహీనుడుగా వున్న యెడల విష్ణుశాపమని జెప్పుదురు.

విష్ణుశాపఫలందేవి శృణుష్వాన్యమనాప్రియే ।

షణ్మాసాద్గర్భపతనం భవిష్యత్కించిత్రాచిత్ ॥ ౨౦॥

తా. విష్ణుశాపఫలమును చెలిపెద సావధానచిత్తురాలైవినుము పార్వతీ, ఒకానొకప్పుడు ఆరుమాసములకు గర్భముదిగిపోవును.

ఆయుహీనంగర్భజాతం వత్సరాన్మరణంశిశోః ।

జాతంజాతంవినాశంచ పంచాబ్దాన్మరణంశిశోః॥

తా. ఒకానొకసమయమున శిశువు ఆయుస్సు హీనమైనదై ఒకసం వత్సరములో మృతిచొందును. అదేలాగునపుట్టిన శిశువులు ఆయుస్సు లేక మరణమునొందును. ఇదియునుంగాక ఏడు సంవత్సరముల శిశువు గూడ వినాశమగుచుండును.

విష్ణుశాపపరిహారోపాయః.

క్వచిత్క్వచిన్న వాబ్ధంతు మరణంచభవిష్యతి ।

ఇత్యుక్త్వాపరమస్మితో భగవాన్స్వషభధ్వజః॥

తద్దోషపరిహారాధికం ప్రాయశ్చిత్తమువాచకమ్ ।

తా. ఒకానొకప్పుడు తొమ్మిది సంవత్సరముల శిశువుకుగూడ మరణము గలుగునని వృషభవాహనుడైన శంకరుడు సంతృప్తుడై అవిష్టు శాపపరిహారమగుటకు ప్రాయశ్చిత్తమును బలిశను.

విష్టుశ్శాపపరిహారం శృణుపుత్రవివధానం ।

గోవ్యంసర్వేషులోకేషు నృణామపిచపుంప్రదయే ।

తా. సంతానాభివృద్ధి గలుగజేసెడి విష్టుశాప పరిహారోపాయమును దెలిపెదవినుము. ఈపరిహారోపాయము సమస్తలోకములయందు గోవ్యముగాను మనుజులుకును పుత్రప్రదయింతును.

శ్రీకృష్ణమంత్రంజప్తవ్యం సాంగోపాంగయథావిధి ।

కృష్ణయంత్రంతుసంపూజ్య యంత్రదానంకరోతిచేత్ ॥

కృష్ణశాపాద్విముచ్యేత లభేద్దీక్షాకాయుషంసుతం ।

శంభోస్తువచనంశ్రుత్వా పునఃప్రవచ్ఛసానఘా ॥ ౨౫ ॥

తా. విష్ణు క్షప్రకారము అంగోపాంగసహితముగ శ్రీకృష్ణమంత్రమును జపించి కృష్ణయంత్రమునుపూజించి యంత్రదానమును జేసినయెడల విష్టు శాపముచేవినునబడి దీక్షాకాయుష్మంతుడగుటయునిజమై యతః పరమేశ్వరునివచనము నాకణిణించి మరల పార్వతిప్రశ్న జేయును.

కృష్ణమంత్రంకథంశంభో జప్యంకింవావిధిశ్చకః ।

కథంయత్రసమారాధ్యం యంత్రదానంకథంవిభోజి ।

ప్రతిమాపూజనంకింవా శంసశంభోనమోస్తుతే ॥

తా. ఓపరమేశ్వరుడా ! కృష్ణమంత్రమును యెట్లు జపించవలయును విధానముయేది, యంత్రపూజను దానమును యెట్లు చేయవలయును ప్రతిమాపూజ నెట్లాచరింపవలయును అనతిమ్ము. నేను నీకు నమస్కరించెదను.

దేవ్యాస్తువచనంశ్రుత్వా ప్రోవాచ వచనంపునః ।

శృణుదేవిప్రవక్ష్యామి కృష్ణమంత్రం యథావిధి ॥

తా. పార్వతివచనమునాకణిణించి పరమేశ్వరుడు కృష్ణమంత్రమును కథించును. దెలిపెదవినుమని యాటనియె.

అజాకృత్వాతుసంకల్పం సర్వకోపనివృత్తయే ।
 పుత్రపౌత్రాభివృద్ధ్యథాం కరిష్యేకృష్ణపూజనమ్ ॥
 ఇతిసంకల్ప్యవిధివత్కృష్ణమంత్రజపంచనైః ॥
 కృత్వాశ్రీకృష్ణయంత్రంతు ప్రతిమాంచారునిర్మితామ్ ॥

తా. సమస్తపాపనివృత్తికొరకును, పుత్రపౌత్రాభివృద్ధికొరకును, శ్రీ కృష్ణపూజజేపడనని మొదట సంకల్పముజేసి కృష్ణమంత్ర జపానంతరమున కృష్ణయంత్రమును మానిచేజేయబడిన కృష్ణవిగ్రహమును ప్రతి దినమును మంత్రములచే బూజించినయెడల దీర్ఘాయుష్మంతుడగు పుత్రుడు గలుగును.

శ్రీకృష్ణయంత్రోద్ధారకము.

ఔదుంబరేభద్రపీఠే విలిఖేత్పుత్రకామ్యయా ।
 త్రికోణమధ్యేనావం షట్కోణం విలిఖేద్భూమిః ॥
 తద్భూమిశ్చాస్త్రకోణంస్యా ద్భూపురం విలిఖేత్క్రమాత్ ।
 ద్వారేద్వారేమంత్రరాజం లిఖత్వాయంత్రరాజకమ్ ॥
 మూలమంత్రంలిఖేత్కోణే మధ్యేసాధ్యమనుక్రమాత్ ।
 ఏవంలిఖత్వాయంత్రంతు నవసీతేనలేపయేత్ ॥
 యంత్రంస్పృష్ట్యాజపేన్మంత్రం పుత్రకామోదినేదినే ।
 మండలాంతేలఖేత్పుత్రం కృష్ణయంత్రంప్రపూజనాత్ ॥

తా. రమ్యమైన అత్తినూనిపీఠమునత్రికోణమునువ్రాసి తన్మధ్యమందు ఓంకారమునువ్రాసి అనంతరము షట్కోణమును అష్టకోణమునుభూపురమునువ్రాసి ప్రతిద్వారమందును యంత్రరాజైన మంత్రరాజమును, కోణములయందుమూలమంత్రమును సాధ్యనామమునువ్రాసి పూజామైన యంత్రమునకు నవసీతమును లేపనజేసి పుత్రకాముడగువాడు హస్తముచే యంత్రమును స్పృశించుకొని మూలమంత్రమును జపించవలయును. ఇట్లు వొకమండలము కృష్ణయంత్రపూజను మంత్రజపమును జేసినయెడల పుత్రుడు గలుగును.

సంతానాథాం శ్రీకృష్ణప్రతిమాపూజాక్రమః.

...దినునూజనంజేసి చదివినయెడల...

శ్రీవృక్షదారుసంభూతాం శిల్పినిర్మితాంశుభామ్॥

బాలరూపసమాయుక్తాం శుభలగ్నీనునిర్మితామ్॥

ప్రతిమాంపూజయేద్యన్తు సలభేత్పుత్రముత్తమమ్॥

తా. సంతానాభివృద్ధికొరకు శ్రీకృష్ణప్రతిమను బూజించెడు విధానమును జెప్పెదవినుము. శుభలగ్నమందు బిల్వకాష్ఠముచే సర్వావయవనుందరముగా శిల్పినిర్మితమైన బాలకృష్ణప్రతిమను పూజించు మనుజుడు యోగ్యుడగు బుత్రునిబొందును.

శ్రీకృష్ణమంత్రానుష్ఠానక్రమః.

పౌరుషేణచసూక్తేన ఋగ్భిష్టోడశభిఃక్రమాత్॥

ధ్యానమావాహనంచైవ ఆసనంపాద్యమేవచ॥

అఘృణమాచమనంస్నానం వస్త్రమంయజ్ఞోపవీతకం॥

గంధంపుష్పంతథాధూపం దీపంనైవేద్యమేవచ॥

తాంబూలమంత్రపుష్పంచ నీరాజనమథైవచ॥

ప్రదక్షిణాంసమస్కారం ప్రాథకనాంచయథాక్రమం॥

ఋగ్భిష్టోడశభిఃకృత్వా మూలమంత్రం జపేత్తతః॥ ౩౮॥

తా. పురుషసూక్తసంబంధములగుపదియారుమంత్రములచే ధ్యానము ఆవాహనము, ఆసనము, పాద్యము, అఘృణము, ఆచమనము, స్నానము, వస్త్రము, యజ్ఞోపవీతము, గంధము, పుష్పము, ధూపము, దీపము, నైవేద్యము, తాంబూలము, నీరాజనము, ప్రదక్షిణము, సమస్కారము, ప్రాథకనము, అనియెడి షోడశోపచారపూజనుక్రమముగాజేసి తుదను కృష్ణమంత్రమును జపించవలయును.

దేవకీసుతగోవింద వాసుదేవజగత్పతే॥

దేహిమేతనయంకృష్ణ త్వమహంశిరణంగతః॥

ఏతస్మంత్రంజపేద్యన్తు సలభేత్పుత్రముత్తమమ్॥

తా. దేవకీపుత్రుడైన గోవులనుహామణమునొందించువాడైన ననుదేవమును జపించుచు. శీకృష్ణమహా! నిన్ను సంతర్కుణునిగా బొందియుండెదను.

నాకుపుత్రముడగు పుత్రుని గలుగజేయుమను అథాముగల నీమంత్రమును జపించుమనుచు పుత్రముడగు పుత్రునిబొందును.

అశ్వశ్రీకృష్ణమంత్రస్య ఋషిర్నారద ఉచ్యతే ।

ఛందోనువృత్తప్రథాప్రాక్తో భగవాన్ దేవకీసుతః॥

కృష్ణప్రసాదసిద్ధ్యర్థే వినియోగస్సుతాథాదః ।

క్లాంక్షీంక్షూమితబీజంతు శక్తిఃకీలకముచ్యతే ।

దేవకీసుతగోవింద వాసుదేవజగత్పతే ।

దేహిమేతనయంకృష్ణ త్వానుహం శరణంగతః॥

మూలమంత్రేణసంయుక్తం క్లామిత్యాదిపడక్షురైః ।

అంగన్యాసకరన్యాసం కృత్వాధ్యానమతఃపరమ్॥

పంచోపచారపూజాంచ కృత్వాతు విధివత్తతః॥

వైకుంఠాదాగతంకృష్ణం రథస్థంకరుణానిధిమ్॥

కిరీటిసారథిపుత్ర మానయంతం జగత్పతిమ్ ।

రథస్థపుత్రమాదాయ గురవేవైదికాయచ॥

అర్చయంతంసుతాథాంతం భావయేదచ్యుతంసుధీ ।

శంఖంచక్రంగదాంపద్మం ధారయంతంజగత్పతిమ్॥

అంకేశయానందేనక్యా న్సుముఖంమందిరేశుభే ।

ఏవంపూజంతాలకృష్ణం భావయేదచ్యుతంసుధీ॥

ఇతిధ్యాత్వాతతోమంత్రం జపేచ్ఛనియతశ్శుచిః॥

తా. ఈశ్రీకృష్ణమంత్రమునకు నారదమునిఋషియు, అనుష్టుప్చందస్సు-షడ్గుణైశ్వర్యసంపన్నుడగుశ్రీకృష్ణుడుదేవతయు, క్లాం-క్షీం-క్షూం అనుఅక్షరములు బీజశక్తికీలకములు, శ్రీకృష్ణప్రసాదసిద్ధికొరకును, సంతానాభివృద్ధికొరకునుజపించెదననివినియోగము క్లాం-క్షీం-క్షూం-క్షైం-క్షౌం-క్షః అనుషడ్క్షరములతోఁ జేరిన దేవకీసుతగోవిందమనుమూలమంత్రముచే అంగన్యాసకరన్యాసమును చేసి, రథమునగూర్చుండి వైకుంఠమునుండివచ్చువాడును, కరుణాసముద్రుడును, అజానసారథియును, గురుపుత్రునికొనివచ్చుచున్నవాడును, జగన్నాథుడును రథమందును చూడనిచూచునను

అచేన త్రి వేదశాస్త్రసంపన్నుడగు గురువు నర్పించుచున్నవాడును, నా శరహితుడును, శంఖచక్రగదాపద్మములను ధరించినవాడును, మంగళకరముగు గృహమందు దేవకీదేవితోడయందుశయనించియున్నవాడును, నుముఖుడునుయైన శ్రీబాలకృష్ణునిధ్యానముజేసెదనను అర్థముగల నీ ధ్యానశ్లోకములనుపఠించి విద్యుక్తప్రకారముగపంచపూజనాచరించి పరిశుద్ధుడును నిశ్చలచిత్తుడునునై మూలమంత్రమును జపించవలయును.

శ్రీకృష్ణప్రతిమాదానక్రమః.

జపాంతేచపునధ్యానం ప్రాథమ్యేదచ్యుతంపునః ।

దేవదేవజగన్నాథ భక్తానామభయప్రదః ॥

నివార్యమమపాపాని పుత్రంమేదేహికేశవ ।

ఏవంకృత్వామండలాంతే ప్రతిమాంవేదపారగే ॥

వస్త్రాలంకారసంయుక్తాం దద్యాత్తాండక్షిణాయుతా ।

శ్రీకృష్ణప్రతిమాందాస్యే వంధ్యాదోషనివృత్తియే ।

దానేనానేనసుప్రీతో జీవపుత్రంచదేహిమే ॥

తా. జపానంతరమున పునఃధ్యానశ్లోకమునుపఠించి, దేవదేవుడును, జగన్నాయకుడును, భక్తాభయప్రదుడునైన నీశ్రీకృష్ణుడా ! నాపాపములనివారించి పుత్రునిగలుగజేయుమను అర్థముగల దేవదేవజగన్నాథ యనుశ్లోకముచే భగవంతునిప్రాథమ్యవేదనలయును. ఇట్టిలాగున ప్రకమండలముజేసి, మండలానంతరమున వంధ్యాదోషనివృత్తికొరకుశ్రీకృష్ణప్రతిమనుగానముజేసి, దానముచేసుప్రీతుడై ఆయుష్మండగు పుత్రునినాకు గలుగజేయుమను అర్థముగల శ్రీకృష్ణప్రతిమాందాస్యే అనుశ్లోకమునుపఠించి వస్త్రాలంకారదక్షిణలతో, చేరిన శ్రీకృష్ణప్రతిమను, వేదవేదాంగపారగుడగు బ్రాహ్మణునికొరకు దానముచేయవలయును.

వంధ్యాదోషభేదాజ్ఞపతారతమ్యం.

కాకవంధ్యాసమాయుక్తో జపేత్పంచసహస్రకం ।

కేదోవంధ్యాయుక్తో దశసాహస్రకంజపేత్ ॥

పాపగర్భాయుతోమతోఽథ జపేద్దింశితృహస్రకమ్ ।

మృతప్రజాసమాయుక్తో జపే త్త్రింశత్సహస్రికమ్ |
 అప్రజావంధ్యయాయుక్తో జపే త్త్రింశత్సహస్రికమ్ |
 దశాంశై కంతర్పణంచతద్దశాంశై కమాహుతిమ్ |

హూమబ్రాహ్మణభోజనక్రమః.

బ్రాహ్మణానౌభజయేత్స శ్చ తద్దశాంశై కసంఖ్యయా |
 ఏవంకృష్టంచమథ్యచ్యూతస్మంత్రంతుజపేత్సదా |
 అదిరాలభతేపుత్రం దీఘాకాయష్మంతముత్తమం |
 ఇదంతుగిరిజేనిత్యం గోపనీయంప్రయత్నతః ||

తా. తాకవంధ్యాదోషయుక్తుడగు మనుజుడు ఈశ్రీకృష్ణమంత్రమును ఐదువేలుజపించవలయును. కదలీవంధ్యాదోషయుతుడుపదివేలును, గర్భస్రావదోషయుక్తుడు యిరువదివేలును, మృతసంతానుడగుమనుజుడుముప్పదివేలును, సంతానహీనుడగుమనుజుడుముప్పదివేలునుజపించి జపమునకుదశాంశాధికతర్పణమును తర్పణమునకు దశాంశాధికహోమమును హూమమునకు దశాంశాధికమైన బ్రాహ్మణసమారాధనమునుచేసి పైనచెప్పినక్రమమున కృష్ణపూజాయంత్రపూజామంత్రజపయంత్రదావములనుచేసినయెడల శీఘ్రముగా దీఘాకాయష్మంతుడగు పుత్రుడుగలుగునని పరమేశ్వరుడుజెప్పి ఓపార్వతీ ఈజెప్పినకృష్ణమంత్రము మొదలగువాటిని అత్యంతగోప్యముగానుండునట్లు చేయవలయునని యాజ్ఞాపించెను.

శ్రీకృష్ణమూలమంత్రవిధానము.

అస్యశ్రీసంతానగోపాలకృష్ణమహామంత్రస్య - వారదయుషీ - అనుష్టుప్చందః - శ్రీసంతానగోపాలకృష్ణదేవతా, క్లాం - బీజం, క్లీం - శక్తిః, క్లూం - కీలకం, శ్రీసంతానగోపాలకృష్ణప్రీత్యర్థే సంతానార్థే జపేదినియోగః - క్లాం - దేవకీసుత అంగుష్ఠాభ్యాంసమః, క్లీం - గోవిందతజానీభ్యాంసమః, క్లూం - వాసుదేవమధ్యమాభ్యాంసమః, క్లైం - జగత్పతే, అనామికాభ్యాంసమః, క్లాం - దేహిమేతనయంకృష్ణ - కనిష్ఠికాభ్యాంసమః, క్లై - త్వామహం శరణంగతః - కరతలకరవృష్టాభ్యాంసమః - ఏవంహృదయాదిన్యాసః | ధూయపనువరోమితి ౨౪ గదః || వాసుదేవో నమః || తాత్పర్యం - వాసుదేవో నమః ||

భవంకదుగానిధిం కిరీటిసారథిపుత్రమానయంతం జగత్పతిం॥ రథస్థంపుత్ర
మాదాయగురవేదైదికాయచ! అర్చయంతం సుతాభంతం భావయామ్య
హమచ్యుతం శంఖంచక్రంగదాంపద్మంధారయంతం జగత్పతిమ్॥ అంశే
యానందేవక్యాస్సుముఖం మందిరే శుభే । ఏవం రాజంచాలకృష్ణం భావ
యామ్యచ్యుతం సదా॥ ఇతి ధ్యాత్వా ॥ లమిత్యాదిపంచపూజాంకృత్వా॥
మూలమంత్రకః॥ ఓం-శ్రీం-హ్రీం-క్లీం-క్లాం- దేవకీసుతగోవిందవాసుదేవ
జగత్పతే! దేహి మేతనయంకృష్ణశ్వామహంశరణంగతః, శ్రీం-హ్రీం-క్లీం-
స్వాహా ఇతి జపిత్యా-పునఃపూజయాదిన్యాసంకృత్వా - సమర్పయేత్ -
పురశ్చరణవిషయే నారాయణగాయత్ర్యా సహస్రజపంకుర్యాత్॥

ఇతి సంతానదీపికాయాం దశమోధ్యాయః.

ఏకాదశాధ్యాయప్రారంభః.

స్త్రీశాపలక్షణప్రతిపాదకమ్.

అతః పరంప్రవక్ష్యామి స్త్రీగోమాత్మసుతక్షయః॥

శృణుష్వగిరితేప్రీత్యా సమ్యక్సుతవివృద్ధిదమ్॥ ౧॥

తా. అసంతరమున స్త్రీశాపమువలన పుత్రనాశమగు తెరంగరింగిం
చెద. ప్రీతితో వినుము పార్వతి, పుత్రవృద్ధియగుననిపరమేశ్వరుండిట్లనియె.

స్త్రీశాపాత్పుత్రనాశయోగః.

చంద్రశ్చంద్రజకామస్తే తదీశేః షణ్మాశిగే ।

రిః పాధిపేనుతస్తే చ స్త్రీగోమాత్మసుతక్షయః॥ ౨॥

తా. చంద్రుడు బుధునికి సప్తమమందును, బుధుడు మంజురాశ్వధిపతి
లగ్నమునకు ద్వాదశమందును, ద్వాదశాధిపతి పంచమమందును వున్న
యెడల స్త్రీగోషమువలన పుత్రనాశమగును.

మాతృశాపాత్పుత్రనాశయోగః.

జీవారార్కాస్ఫుటిత్స్వేకో చంద్రేణ సహ సంస్థితః॥

కామస్థాకామరాశీశో మాతృశాపాత్పుత్రక్షయః॥ ౩॥

తా. బుధాశ్చర్యం గారక శుక్రలలో యెవరై సచంద్రునితో జేరియుండి

సప్తమాధిపతి సప్తమమందు వున్న యెడల మాతృశాపమువలన పుత్ర నాశమగును.

మాతృస్థానాధిపేచంద్రే పుత్రస్థేరాహుసంయుతే ।

కారకేకామరాశిస్థే మాతృశాపాత్సుతక్షయః॥ ౪॥

తా. చంద్రుడు చతుర్థస్థానాధిపతియై రాహువుతో జేరి పంచమ మందును, పుత్రకారకుడు సప్తమమందును వున్న యెడల మాతృశాప మువలన పుత్రనాశమగును.

సుతస్థానస్థితేమందే చంద్రదృష్టియుతేభవా ।

శుక్రకేణవాయుతేదృష్టే మాతృశాపాత్సుతక్షయః॥ ౫॥

తా. శనిపంచమస్థానమందుండి చంద్రునితో అభవా శుక్రునితో జేరి గాని జూడబడిగానివున్న యెడల మాతృశాపమువలన పుత్రనాశమగును.

శుభశుభాశుభైర్భ్యుక్తే తదీశేవ్యయరాశిగే ।

వ్యయాధీశేనుతస్థేచ స్త్రీదోషాత్తుసుతక్షయః॥ ౬॥

తా. నవమమందు శుభగ్రహములు పాపగ్రహములు వుండి నవమాధి పతి ద్వాదశమందును, ద్వాదశస్థానాధిపతి పంచమస్థానమందును వున్న యెడల స్త్రీదోషమువలన పుత్రనాశమగును.

పంచమేసామ్యసంయుక్తే పంచమేశేస్తరాశిగే ।

కారకే స్త్రీగ్రహేరిఃఫే వష్టాప్తమనుభేస్తగే॥ ౭॥

శుభగ్రహాదృశాహీనే నవమేనవమాధిపే ।

గురుస్త్రీకోణలాభస్థే మాతృశాపాత్సుతక్షయః॥ ౮॥

తా. పంచమమందు శుభగ్రహమును, పంచమాధిపతి ఆస్తంగతుడై నప్ప టికిన్ని, పుత్రకారకుడు స్త్రీగ్రహమునగాని ద్వాదశ వష్టాప్తమచతుర్థ ములయందుగాని, ఆస్తంగతుడై యెక్కడనైననువుండ నవమాధిపతిశు భదృష్టి లేక నవమమందును, బృహస్పతి పంచ నవమై కాదశములలో నె క్కడనైనను వున్న యెడల మాతృశాపమువలన పుత్రనాశమగును.

సుతస్థానాధిపతే చంద్రేపాపయుతేక్షితే ।

గురుదృష్టివిహీనేచ తత్ స్త్రీదోషాదవిమంది॥ ౯॥

తా. పుత్రస్థానాధిపతి ద్వాదశమందుగాని, చంద్రుడు పావగ్రహములతో జేరి అథవా బాడబడుచుండి గురుదృష్టిలేక పున్నయెడల స్త్రీదోషమని దెలియవలయును.

కామస్థాశశిశుక్రౌచ సుతే శేనయు తేక్షితౌ ।

కారకేబుధసంయుక్తే స్త్రీదోషంతదృవిష్యతి॥ ౧౦॥

తా. చంద్రశుక్రలు సప్తమమున పంచమాధిపతితో జేరిగాని నాడబడిగానివుండి పుత్రకారకుడు బుధునితో జేరివుండినయెడల దానిని స్త్రీదోషమనవలయును.

నవమేగురుసంయుక్తే తదీ శేలగ్న రాశిగే ।

లగ్నే శేపంచమస్థేవా మాతృశాపాత్పుత్రక్షయః॥ ౧౧॥

తా. బృహస్పతి నవమమందును, నవమాధిపతిలగ్నమందును, లగ్నాధిపతిపంచమమందునుపున్న యెడలమాతృశాపమువలనపుత్రినాశమగును.

స్త్రీమాతృశాపనివారక ప్రాయశ్చిత్తకథనమ్,

తద్దోషపరిహారాథం ప్రాయశ్చిత్తంశృణుష్వభో ।

పౌరుషేణచసూక్తేన ప్రాయశ్చిత్తంకరోతిచేత్ ॥

ఆయుష్మంతంసుతంలభ్యా మోద తేభువిమానవః॥

తా. అట్టిమాతృశాపమాపదోషపరిహారమగుప్రాయశ్చిత్తముజెప్పెద వినుము. పురుషసూక్తముచే ప్రాయశ్చిత్తమునాచరించినయెడల మనుజుడు ఆయుష్మాతుడగుపుత్రునిజూచి సంతోషమునొందును.

ఇతిశుక్వాశుభంవాక్యం శంకరస్యముఖేరితమ్ ।

పప్రచ్ఛపార్వతీనాథం మాతృశాపనివారకమ్॥

ప్రాయశ్చిత్తంవిధాతవ్యం కేనవావిధినాహర ।

కస్మిన్దినేచకర్తవ్యం విధింతంబ్రూహిశంకర॥

తా. ఇవిధంబున శంకరముభోద్ధతమైన శుభవాక్యమునాకణించి మాతృశాపనివారకమగు ప్రాయశ్చిత్తమునెల్లచరించవలయును. విధానముయేది యేదినమును జేయవలయును యానతిమ్మని పార్వతి పరమే

ప్రియయాజ్యేవముక్తస్తు పునఃప్రవాచశంకరః ।

పరందేవిప్రవత్స్యామి స్త్రీదోషాత్పునుతక్షయః ।

ప్రాయశ్చిత్తశ్రుణుష్వాద్య గిరిజేనుతవద్ధిగమ్ ॥

తా. ప్రియరాలిచే నీలాగున నడుగబడిన పరమేశ్వరుండు మరియు నిట్లనియె. ఓ పార్వతీ! స్త్రీదోషమువల్లనే పుత్రనాశమగును గావున పుత్రవృద్ధికరమగు ప్రాయశ్చిత్తమును జెలిపించెద వినుము.

చరుషాలామక్రమః.

శుక్లపక్షే శుభేహారే శుభవత్త్రగోచరే ।

ద్వాదశ్యాంపుత్రకానున్తు చరుంకుప్వితస్త్వవమ్ ॥

చరుంపురుషసూక్తేన శ్రవయేత్పుత్రకామ్యయా ।

ప్రాప్నోయాన్దైవ్యవంశసూను మచిరాత్సంతతిక్షమమ్ ॥

తా. పుత్రకాముడగుమనుజుడు శుక్లపక్షమున శుభవారనక్షత్రలగ్నములతోగూడినద్వాదశియందు విష్ణుపునకు ప్రీతికరమగునట్లు చరుపుజేసి పురుషసూక్తముచే హాలామముచేసినయెడల శీఘ్రముగా వంశమును నిలుపుటను తగుపుత్రుడు కలుగును

ద్వాదశ్యాంపయసాసమ్య జ్ఞిర్వశేదైవ్యవంచరుం ।

స్వగృహ్యశ్శ్చాచరుంసమ్యక్ శ్రవయేత్సౌనతిశ్శుచిః ॥

తా. ద్వాదశినాడు పరిశుద్ధుడై మానమును వహించి శ్రీవిష్ణుపుకు ప్రీతికరమగుటకు పాలుచే చరుపు చేయవలయును.

చరునిర్వాపణంకృత్వా ప్రోక్షణంచనమసూక్తతః ॥

ఋగ్విష్ణోడశధిస్తత హునేత్పురుషసూక్తతః ॥

తా. చరుపునుజేసి పురుషసూక్తముయొక్క పదియారు ఋక్కులచే హాలామము జేయవలయును.

అశ్వత్థనమిథాత్వైశ్చ హునేత్పురుషసూక్తతః ।

చరుహోమంతతకృత్వా ఋగ్విష్ణోడశధిక్రమాత్ ॥ ౨౦ ॥

తా. అశ్వత్థనమిత్తులు ఆజ్యము, చరుపు వీడ్లవల్ల పురుషసూక్తమంత

అగ్నేస్తుపురతఃస్థాప్య ఏణామశ్వత్థసంభవం ।

ప్రతేసంపాతమైకం నిధాయాహుతిశేషతః॥

ఆజ్యహూమంతతఃకృత్వా తత్సూక్తేనపునఃపృథక్ ।

సంపాతేష్యాజ్యశేషేణ నిసియచన్మసూక్తతః॥

స్విష్టకృద్ధోమమంత్రేణ కుర్యాదాజ్యాదిహూమకం ।

స్వగృహ్యాత్కేనమాగేణ హూమశేషం సమావయేత్ ॥

తా. అగ్నికిపూర్వభాగమున అశ్వత్థపత్రమునుంచిచరు హూమమును జేయునప్పుడు చర్వాహుతి శేషమును అన శేషించి ఆచరుసంపాతమును పదియారు అవస్థలును అశ్వత్థపత్రమునందువుంచి పునః పునఃపసూక్త షోడశఋక్కులచే ఆజ్యహూమమునుజేసి అదేగాగున ఆజ్యమునవశే పించి ఆసంపాతాజ్యమును చరుసంపాతముతో జేర్చి స్విష్టకృద్ధోమమంత్రముచే స్విష్టకృద్ధోమమునుచేసి తమతమ సూక్తోక్తక్రమమున హూమ శేషమును సమాప్తిచేయవలయును.

అశ్వత్థపత్రేసంపాతం నిధాయ చ నృసూక్తతః ।

స్పృష్ట్యాదర్భాదినాపత్నీం జపేత్తత్సూక్తకంపునః॥ ౨౪॥

తత్సంపాతంపృథజ్జంత్రైః ప్రత్యచంప్రాశయేత్కృమాత్ ।

పత్నీ తేనైవపణేన జలంతత్సూక్తతఃవిభేత్ ॥ ౨౫॥

తత్పత్న్యభిదేశంతు స్పృష్ట్యాదభైకాకరేణవా ।

పారుషేణచసూక్తేన జప్స్వోడశవారతః॥ ౨౬॥

తతఃకృత్వాత్విదంకర్మ కతకవ్యంద్విజభోజనం ।

పాయసాన్నంతుదాతవ్యం శ్రోత్రియాయకుటుంబినే॥ ౨౭॥

యథావిభవవిస్తారం తథాకతకవ్యమేవచ ।

ఏవంయఃకురు తేమతోక్త లభేద్దీర్ఘాయుషంసుతమ్॥ ౨౮॥

మాతృశాపాద్విముచ్యేత స్త్రీదోషాన్ముచ్యతేషణాత్ ।

ఇదంతుగిరిజేన్నిత్యం వప్రకాశ్యంకదాచన॥ ౨౯॥

అపుత్రామృతపుత్రావా యాచకస్యాంప్రసూయతే.

౧. సూచనయేతు. తం పౌత్రంవత్ప్రసూయితమ్॥ ౩౦॥

తా. అశ్వత్థవృక్షమునందు చరుసంపాతమును దర్శించి అచ్చాదన చేసి పురుషసూక్తమును జపించి, దర్శించి భార్యస్మృతించుకొని పునః పురుషసూక్తమును జపించి పురుషసూక్తముయొక్క పదియారుబుక్కులచే క్రమముగ చరుసంపాతమును భార్యకు ప్రాశనచేయించి పునఃపురుషసూక్తమున అదే అశ్వత్థవృక్షముచే భార్యకు జలపానము చేయించి దర్శించిగాని, హస్తముచేతగాని భార్యయొక్క నాభిదేశమును స్మృతించుకొని పురుషసూక్తమును పదియారు అవధులు జపించవలయును. ఈలాగున హిమామకర్మను సమాప్తిచేసి అనంతరమున బ్రాహ్మణసమారాధనమును చేసి శ్రోత్రియును, కుటుంబియునైన బ్రాహ్మణునికి పాయసదానమును చేయవలయును. వంచనలేక తనకున్న ద్రవ్యమునకు తగుమైన ద్రవ్యవ్రతయము చేసి యేమనుజాడు ఈ క్రమమునాచరించునో, అట్టిమనుజుడు దీక్షా యుష్మంతుడగు పుత్రుని పొందును. మూర్త్యశాపమువల్లను, స్త్రీశాపమువల్లను తక్షణము విడువబడును. సంతతిలేని స్త్రీగాని, మృత సంతానముగల స్త్రీగాని కన్యకల సేవసంపించుచు స్త్రీగాని ఈ క్రమమునాచరించినయెడల మనములలును ముష్మనములును కనియెడి పుత్రుని శీఘ్రముగా ప్రసవించును.

ఇతి సంతానదీపికాయాం ఏకాదశోధ్యాయః.

ద్వాదశాధ్యాయప్రారంభః.

సర్పశాపనివృత్త్యుపాయ ప్రతిపాదకం.

అతః పరంప్రవక్ష్యామి సర్పశాపాద్విమోచనం ।

లగ్నాత్పంచమగేరాపశా చంద్రదాద్వాపంచమేఫణీః ॥ ౧॥

నవమేవాథచంద్రదాద్వా సంస్థితేఫణీనాయకే ।

కారకేబలహీనేవా సర్పశాపాత్పుత్రక్షయః ॥ ౨॥

తా. అనంతరమున సర్పశాపలక్షణమును శాపనివృత్త్యుపాయమును దెలిపెదనని వార్యతితో పరమేశ్వరుండిట్లనియె. రాహుపుల్గ్నమునకు అథవా చంద్రునకు పంచమమందుగాని, అథవా నవమమందుగాని

కుడుబలహీనుడుగావున్న యెడల సర్పశాపమువలన పుత్రనాశమగునని తెలియవలయును.

సర్పశాపాత్పుత్రనాశయోగాః.

నుతే శేరాహుసంయుక్తే చంద్రసూర్యయుతేక్షితే ।

కారకే శత్రురాశిస్థే సర్పశాపాత్పుత్రక్షయః॥ 3॥

తా. పంచమాధిపతి రాహు చంద్రసూర్యులతోఁ జేరిగాని, జూడబడిగానియుండి, కారకుడు శత్రురాశియందున్న యెడల సర్పశాపమువలన పుత్రనాశమగును.

శుభశేవ్యయరాశిస్థే వ్యయే శేశుభరాశిగే ।

కారకే పాపసంయుక్తే సర్పశాపాత్పుత్రక్షయః॥ ౪॥

తా. నవమాధిపతిద్వాదశశమందును, ద్వాదశశాధిపతి నవమమందును వుండి కారకుడు పాపగ్రహములతోఁ చేరివున్న యెడల సర్పశాపమువలన పుత్రనాశమగును.

పుత్రస్థానంగతే రాహూ పుత్రేశ సహితేభవా ।

శుభై రవీక్షితే వింద్యా త్సర్పశాపాత్పుత్రక్షయః॥ 5॥

తా. రాహువు, పంచమస్థానమందుగాని, పంచమాధిపతితోఁ చేరిగాని వుండి శుభగ్రహములచే జూడబడకవున్న యెడల సర్పశాపమువలన పుత్రనాశమగును.

నవమాధిపతౌ భామ కేతుయుక్తే న్యయంగతే ।

పంచమే పాపసంయుక్తే సర్పశాపాత్పుత్రక్షయః॥ 6॥

తా. కుజుడు నవమాధిపతియై కేతువుతోఁ జేరి ద్వాదశశమందును, పంచమమందు పాపగ్రహములును వున్న యెడల సర్పశాపమువలన పుత్రనాశమగును.

నుతస్థానాధిపేనూర్యే రాహుమాందియుతేక్షితే ।

గురూపాపసమాయుక్తే దోషశ్చర్పాద్భవిష్యతి॥ 7॥

తా. సూర్యుడు పంచమస్థానాధిపతియై రాహుగురికలతోఁ జేరిగాని, గురుగిగానియుండి గురువపాపగ్రహములతోఁ చేరివున్న యెడల సర్పశాప

మువలన దోషముగలుగును.

సుతే శేనీచసంయుక్త సుతస్థానేస్థితేభ్యశా ।

గురుదృష్టియుతేనాపి సర్వశాపాత్సుతక్షయః॥ ౮॥

తా. పంచమస్థానాధిపతినిచమలనుగాని నీచగ్రహములతోఁ జేరిగాని పుండి, పంచమమందు శుక్రకుడుండి బృహస్పతిచే జూడబడుచున్నయెడల సర్వశాపమువలన పుత్రనాశమగును.

సుతస్థానాధిపేచంద్రే బుధేనసహితేక్షితే ।

రాహుదృష్టియుతేచంద్రే సర్వదోషాత్సుతక్షయః॥ ౯॥

తా. చంద్రుడు పంచమాధిపతియై బుధరాహువులతోఁ జేరిగానిజూడబడిగాని పున్నయెడల సర్వదోషమువలన పుత్రనాశమగును.

సుతనాథేబుధేరాహు దృష్టియుక్తవ్యయేగురౌ ।

రంధ్రేశసహితేలగ్నే సర్వశాపాత్సుతక్షయః॥ ౧౦॥

తా. బుధుడు పంచమాధిపతియై రాహువుచేజూడబడుచును, ద్వాదశమందుగురువును, అష్టమాధిపతి లగ్నమందును పున్నయెడల సర్వశాపమువలన పుత్రనాశమగును.

మూలౌశుక్రేరిఖేచంద్రే కామేప్ర్యామ్నధరానుతే ।

రింధ్రేనుతేశసహితే రాహుయుక్తగురౌశుభే॥

సర్వశాపాత్సుతస్యాయుః క్షీయతేనాత్రసంశయః॥

తా. లగ్నమందు శుక్రకుడును, మృగశిరమందుచంద్రుడును, సప్తమమందుగాని దశమమందుగాని కుజుడును, ద్వాదశమందు పంచమాధిపతియును, గురువు రాహువుతోఁ జేరి నవమమందును పున్నయెడల సర్వశాపమువలన పుత్రులకు ఆయుస్సునాశమగును.

పంచమాధిపతౌజీవే మందదృష్టియుతేరిపౌ ।

రథ్థానాధిపతౌచంద్రే కేతుయుక్తేనరీన్యచాత్॥ ౧౧॥

తా. బృహస్పతి పంచమాధిపతియై శనిచే జూడబడి మృగశిరమందును చంద్రుడు అష్టమస్థానాధిపతియై కేతువుతోఁ జేరియున్నయెడల సర్వశాపమువలన పుత్రనాశమగును.

మాజాలహననాత్పుత్రనాశయోగా.

నుతస్థానాధిపేనుందే మాందియు క్షేవ్యయంగతే ।

కారకేరిఃఫరంధ్రాః భావాంతేవ్యధిత్వతి॥

మాజాలహననాత్పాత్యుతనాశోభవిష్యతి ।

తా. శనిపంచమాధిపతియై గుళికయమకంటకాదులతోఁజేరి ద్వాదశ మందును, కారకుఁడు ద్వాదశాష్టమ పృథములలో యెక్కడనైనను పున్న యెడల మాజాలహత్యాదోషమువలన పుత్రనాశమగును.

నుతనాభేబుధేమాంది దృష్టియు క్షేనిశాకతే ।

గురౌఃఘోరిరంధ్రాస్తే తథామాజాలహింసనాత్ ॥

తా. బుధుఁడు పంచమాధిపతిగాను, చంద్రుఁడుగుళికాదులచేఁ జాడబడుచును గురువు పృథాష్టమద్వాదశములలో నొకస్థానమునందునుపున్న యెడల మాజాలహననమువలన పుత్రనాశమగును.

నుతేశేస్తగతేనీచ గ్రహేష్వేకోధవాబహు ।

కార్యేరాహుయుతేవాపి తథామాజాలహింసనాత్ ॥

తా. పంచమాధిపతి స్తప్రమమందును నైకగ్రహముగాని, అనేకగ్రహములుగాని నీచులుగాను, దశమమందు రాహువును పున్న యెడల మాజాలహింసవలన సంతాననాశమగును.

సర్పసంహారదోషేణ కులక్షయకరంధవేత్ ।

జన్మాంతరసహస్రేషు గూడపాధననంయతి॥

పునఃపునశ్చదోషాణాం కల్పితంకర్మబంధనాత్ ।

తథామాజాలహననాత్కులక్షయకరంధవేత్ ॥

తా. అనేకజన్మములయందు సర్పసంహారముచేసినపాపముచే కులనాశమగును. అలాగుననే అనేకజన్మములయందు అనేకాపతులుమార్జాలహత్యనాచరించియుండినను కులనాశముకాగల్గును.

మృతసర్పసర్పాండవయోభేదాత్పుత్రనాశక్రమః

ఏకయాసశిశోర్నాశా దేకాబ్ధిశిశునాశనమ్ ।

మాసయుగశిశోర్నాశా ద్విగ్భాబ్ధిశిశునాశనమ్॥

త్రైమాసికశిశోర్నా శా దబ్బత్రయశిశోమృతః॥

ఏకమాసస్యచైకైక మష్టమాబ్దంయథాక్రమమ్॥

తా. ఒక నెలదినములైయుండు సర్పమాజ్జాలములను సంహరించియున్న యెడల వాకసంవత్సరమువయస్సుగల శిశువునాశమగును. రెండుమాసములైయున్న సర్పమాజ్జాలములను సంహరించిన రెండుసంవత్సరములవయస్సుగల శిశువునాశమగును. మూడుమాసములైయున్న సర్పమాజ్జాలహత్యనాచరించియుండిన మూడుసంవత్సరముల వయస్సుగల శిశువునాశమగును. ఈలాగుననే వాకమాసమువయస్సుగల సర్పమాజ్జాలహత్యకువాకసంవత్సరవయస్సుగల శిశునాశప్రకారము యెనిమిదిమాసములవఱకును ఏనిమిదిసంవత్సరములుగల శిశువునాశముగలుగుచుండును.

శతద్వయోధ్వౌ సర్పస్య చతుశ్చత్వారిసంఖ్యకమ్ ।

అండంసర్పస్యవిజ్ఞేయం దోషస్పృహండనాశనే॥

ఏకాండనాశనేచైవ ఏకగర్భస్యనాశనమ్ ।

తథాసర్పస్యచాండస్య ఏకైకస్యయథాక్రమమ్॥

విజ్ఞేయంగర్భనాశంచ శ్రేయసేబుద్ధివిస్తరాతో॥

తా. ఇన్నూటనలబై నాలుగు అండములు (అండమనగాగుడ్డు) సర్పమునకుగలుగును. అట్టిసర్పాండమునునాశముచేసిన పాపము సంధించును. ఒకఒక అండ నాశమునకు ఒకఒకగర్భమునాశమగును. కావున అట్టివిషయమునుబుద్ధిమంతుడగుమనుజుడు తే మముకొరకు తెలిసియుండవలయును.

సర్పశాపనివారక ప్రాయశ్చిత్తప్రకారః.

ఏతయోఃపాపయోదేవి ప్రాయశ్చిత్తమిహైకథా ।

తద్దోషపరిహారాథకం శాంతింకుర్యాద్యథావిధి॥

తా. ఏపార్వతీ సర్పమాజ్జాల సర్పాండనాశముమొదలగు దోషములకు ప్రాయశ్చిత్తము వైకేవిధమైయుండును. కావున అట్టిదోషపరిహారముకొరకు శాస్త్రోక్తక్రమమున శాంతినిచేయవలయును.

శుభేదితేశుభేముతే నులగ్నే నుముహూర్తకే ।

వేదశాస్త్రీధర్మతత్వజ మూర్ధాగంధకషోణము

తా. శుభనక్షత్రముతోచేరిన శుభదినమందు శుభలగ్నమున వేద శాస్త్రాధికతత్వజ్ఞుడగు బ్రాహ్మణుని ఆచార్యునిగావరించవలయును.

తాదృశాన్బాహ్మణానష్టో ఋత్విగధేనియోజయేత్ ।

కతావత్సీసమేతశ్చ బ్రాహ్మణాం ప్రీప్రదక్షిణమ్ ॥

నమస్కారతతఃకృత్వా విజ్ఞాప్యపరిషన్ముఖమ్ ।

సంకల్పమపిపుణ్యాహం పంచగవ్యములభావిధి॥

శిష్టకర్మాణిసర్వాణి ఆచార్యస్యముఖాత్తతః ।

తతఃపరంప్రకతావ్యం సంకల్పాది ప్రపూర్వకమ్॥

తా. ఆలాగుననే వేదశాస్త్రతత్వజ్ఞులుగానుండెడి యెనిమిదిమంది బ్రాహ్మణులను ఋత్విక్కులుగానియమింపవలయును. అనంతరమునందుకర్త భార్యాసమేతుడై ఆ బ్రాహ్మణులకుప్రీప్రదక్షిణానమస్కారములనాచరించివిరిషన్ముఖమునవిజ్ఞాపనచేసి సభ్యులచేనాజ్ఞపుడై సంకల్పించిశాస్త్రాక్రమమున పుణ్యాహంపంచగవ్యములనాచరించి తక్కిన కర్మలన్నియును ఆచార్యునిమూలకముగా సంకల్పించినరీతిన నరవేర్చవలయును.

తండులపిష్టనిర్మాణక్రమః.

పిష్టసర్పాండరచనాక్రమః.

యవతండులమాహృత్య ప్రీప్రస్థంతిలసంయుతమ్ ।

ఏలాలవంగకదూర చందన్వైగోళఘృతైర్యుతమ్॥

సంవీక్ష్య తేనకతావ్యం ఘడియుగ్మయథావిధి ।

అశీతీశికవత్తైచన పవ్యస్తౌరశతాండకమ్॥

కాలకూటంతథైవైకం పృశ్చికంవృషనక్రకం ।

ఘాలకూటంచవల్మీక మాహత్యద్విశతోపరి॥

చతుశ్చత్వారింశదండం కారయేద్విధివత్తతః ।

కృత్వాప్రాణప్రతిష్ఠాంచ పూజయేత్పణినూత్నైశ్చ ॥

తా. మూడుబళ్ళయిమించినువ్వులు, మూడుబళ్ళలు వరిబియ్యమునుకొనివచ్చి చక్కగాశోధించి రెండునుచేర్చిపిండిచేసి యేలకులులవంగములు పిష్టమును అశీతీశికమును పవ్యమును అదిలతండుల విషములతో

చేర్చి వాట్లచే రెండుగొప్పసర్పములను యెన్నబై చిన్న సర్పములనునూట
అరువది సర్పాండములను అట్లనే పైకకాలకూటమనువిషపిండమును పై
కవృశ్చికమును వొకవృషభమును వొకమకరమును గొప్పదిగా శిఖర
ముతోఁ జేరియుండునట్లు వొకపుట్టనుచేసి మరల నలుబదినాల్గుసర్పాం
డములనుచేసి అనంతరమున వీట్లకుప్రాణప్రతిష్ఠ జేసి సర్పసూక్తములచే
బోడశోపచారపూజాక్రమమున వస్త్రునై వేద్యతాంబూలదక్షిణాసహిత
ముగ పూజించవలయును.

కలశస్థాపనవిధిః.

గోమయేనైవసంలిప్య రంగవల్యాద్యలంకృతే ।
శుచౌదేశేనుపుణ్యాహే సుకృత్వామంటపిత్రయమ్ ॥
అష్టద్రోణస్తథావ్రీహి స్తండులంత్యేతదధాకమ్ ।
తదధాంతుతిలాదద్యా న్నాషంచైవయథాక్రమమ్ ॥
ఏవంస్థండిలత్రిత్వంచ కృత్వాతైథాన్యరాశిభిః ।
తదూర్ధ్వంకమలంలిఖ్య కణికకాలక్షణైర్యుతమ్ ॥
తంతునావేష్టితాన్కుంభాం స్థండిలోపరివిన్యసేత్ ।
శుద్ధోదకేనసంపూర్య రత్నకూర్పాదినిక్షిపేత్ ॥
అమ్రశాఖాంనారికేళ మూర్ధ్వకూర్చంసవస్త్రీకం ।
కషణత్రయనువశేణన రుద్రవిష్ణ్వాహిరూపకాః ॥
కృత్వాతుప్రతిమాస్సమ్యక్ క్తత్తత్కుంభోపరిన్యసేత్ ।
శంఖంపద్మంమహాపద్మం గుళికంతక్షకంతథా ॥
కార్కోటకంమహానాగం కాలకూటంతథైవచ ।
అవాహ్యసర్పగాయత్ర్యా సర్పసూక్తైర్యథాక్రమమ్ ॥
ఏతాన్వ్రతమహానాగా న్పూజయేత్కలశోపరి ।
అవాహ్యవిధివత్తత్ర రుద్రవిష్ణ్వాదుథాక్రమమ్ ॥

వేదాదిపారాయణక్రమః.

పూజయేద్దక్షిణేకుంభే రుద్రంరుద్రైస్సమంత్రైః ॥

విశ్వేశ్వరాయనమః శివాయనమః శివాయనమః ॥

కుంభంస్పృష్ట్యాజపేత్సర్వ గాయత్రీంచసహస్రకం ।
 నమోలస్త్వీతీసర్వేభ్య ఇత్యృశితకంజపేత్ ॥
 కుంభంస్పృష్ట్యాజపేద్దుద్ర గాయత్రీంచసహస్రకం ।
 నమకంచమకంచైవ దుద్రనూక్తమతఃపరమ్ ॥
 వారుణంబ్రహ్మనూక్తంచ గోనూక్తంచ నృనూక్తకం ।
 పవమానంచభూనూక్తం ఆశురీశానమేవచ ॥
 మహాసౌరంబృహత్సామ సామరాధంతరంతథా ।
 ఏతానిదుద్రనూక్తాని దుద్రకుంభేజపేద్బృధః ॥
 తతస్పృష్ట్యావిష్ణుకుంభం వేదాదీన్విష్ణునూక్తకం ।
 జపిత్యావిష్ణుగాయత్రీ మష్టోత్తరసహస్రకమ్ ॥
 మహానారాయణంచైవ పౌరుషంనూక్తమేవచ ।
 అతోదేవేతిషణ్ణాంత్ర మభిత్యాశ్రీరనోనుమః ॥
 శ్రీనూక్తంతుతతఃపశ్చాల్లక్షీనూక్తంతథైవచ ।
 వసునూక్తంవాలఖిల్య మల్లిగంపారుణంతథా ॥
 ఏతానినూక్తమంత్రాణి విష్ణుకుంభేజపేద్బృధః ॥

తా. గోమయము చేసలుకబడిరంగవల్యాదులచే నలంకరింపఁబడి పరిశు
 ధమైయుండు ప్రదేశమునందు శుభలగ్నమున మూడుమంటపములనుక
 ల్పించి రాశ్యమొదలై నవితేనట్లు చక్కగశోధించియుండెడి యెనిమిది
 తూములువడ్లును, నాలుగుతూములువియ్యమును, ఒకతూముడు మిను
 ములును రెండుతూములుమంచినూపులునుప్రతిమంటపమునందును వేసి
 ధాన్యరానులనుజేసి ఆరానులపైన కణికాకాలక్షణాయుక్తములైయుండు
 నటుల కమలముప్రవాసి సూతనతంశువేష్టితంబులగు కలశేంబుల నాధా
 న్యరానులపైయుంచి శుద్ధోదకపూరణముచేసి రత్నహిరణ్యకూర్పచూ
 తపల్లవ నారికేళవస్త్రాదులను కలశములయందుంచి మూడుమూడుకర్ణ
 ప్రమాణముగల నువర్ణముచే సర్పవిష్ణురుద్రాకృతులుగల ప్రతిమలను
 చేయించి కలశములయందుంచి శంఖపద్మమహాపద్మగుళికతక్షకకార్కా

తా. నుచువాగములను సర్ప

నూక్తసర్పగాయత్రులచే నావాహనచేసి ఊడశోపచారపూజాక్రమము
సకలకములయందుపూజించి అట్లనే దక్షిణోత్తరకుంభములయందుగుద్ర
విష్ణులనావహించి గుద్రనూక్తగుద్రగాయత్రులచే గుద్రులనువిష్ణునుక్తవి
ష్ణుగాయత్రులచేవిష్ణుప్రనుపూజించి సర్పకలకములను స్పృశించుకొనిస
హస్రావతిః సర్పగాయత్రిని నూటయెనిమిదావర్తులు “నమో అస్తుస
ర్పేభ్యః” అను సర్పనూక్తమునుజపించి అట్లనే గుద్రకుంభమును స్పృ
శించుకొని సహస్రావతిః గుద్రగాయత్రిని, నమకము, చమకము, గుద్ర
నూక్తము, వరుణనూక్తము, బ్రహ్మనూక్తము, గోనూక్తము, పురుష
నూక్తము, పవమానము, భూనూక్తము, అశుశ్శుశానః-ఈశానఃమహా
సౌరము, బృహద్రథంతరసామముమొదలగు గుద్రనూక్తములనుజపించి
అనంతరమున విష్ణుకుంభమును స్పృశించుకొని అష్టోత్తర సహస్రవిష్ణు
గాయత్రిని ఋగ్వేదముమొదలగు వేదములను విష్ణునూక్తముమహానా
రాయణము, పురుషనూక్తము, అశోదేవానా అను ఆరుమంత్రములు
అభిత్వాశ్రీరనోనుమా శ్రీనూక్తము, లక్ష్మీనూక్తము, వసునూక్తము,
వాలభల్యము, అల్లింగములు, వారుణనూక్తము మొదలగు విష్ణునూక్త
ములను జపించవలయును.

సర్పశాంతిహోమామూర్తిక్రమః.

కుంభావాంపత్స్విమేధాగే అగ్నికుండంసమూచరేత్ ।

స్వగృహ్మూర్తిక్రవిధానేన ముఖాంతం హోమమూచరేత్ ॥

సర్పశ్రీగుద్రవిష్ణునాం నూక్షైఃసాలాశసంభవైః ।

సమిద్భిరాద్రక్షశ్శక్తుకూత్యా అష్టోత్తరసహస్రకమ్ ।

ఏవమన్నేనచాత్యేన హుత్వాస్విష్టకృదాదికం ।

పిప్ససర్పాశశిశూంశ్చైవ పిష్టాండంపురణోన్యసేత్ ॥

కుశైశ్చైవవాళసంస్పృశ్య ఆసుర్వంతతథాజపేత్ ।

పునఃపునస్తనోజస్త్యా సమా అస్త్విగ్యృచంజపేత్ ॥

ప్రాణాన్క్రమేణసంస్థాన్య చితింకృత్వావిధాంతః ।

చిత్తోపరివినిత్యేన్య సర్వాసండాన్యథాక్రమమ్ ।

నమోఅస్తు తిద్ధిరంతే గుద్రనూక్తములు ముఖాంతం

మాజకయేత్సర్వగాయత్ర్యా అష్టోత్తరశతైస్తథా॥
 హూమాగ్ని నాదహేత్పశ్చా ప్రజ్వాల్యాగ్నిం హునేత్పునః॥
 మయాపూర్వభవేనాగా హింసితాయాయామేవహి॥
 తత్త మధ్వంకృతాద్భిష్ట్యా కురుధ్వంజీవపుత్రకం ।
 గూఢపాదనదాద్దోషా న్మోక్షయిష్యామ్యహంపునః॥
 దహనాత్సర్వసర్పాణాం మయాజన్మనేతాద్భితాత్ ।
 పితౄభ్యాం మనుయుగ్మాభ్యాం హునేదాజ్యేనపోషితే ।
 భస్మీకృత్వాపిష్టసర్పా సర్పా నేనయథావిధి ।
 రుద్రకుంభజలేనైవ సేచయేద్గుద్రసూక్తకైః॥
 తద్భస్మసమ్యగాదాయ మహానద్యాం వివిక్షి పేత్ ।
 స్నాత్వా ముసూతకంతత్రైవ స్థిత్యాశుచిసమన్వితః॥
 విష్ణుకుంభోదకేనైవ మాజకయేద్వా రుణాదిభిః ।
 తత్పశ్చాదభిషేకంస్యా త్స్నానం విష్ణుజలేననై॥
 పునస్నానాత్వా సపత్నీక స్మచిహ్నాత్వా సమాహితః॥
 ఆచార్యం పూజయిత్వా తు సర్వశాపవిముక్తయే॥
 ప్రతిమాభిస్సవస్త్రాభి రాచార్యం పూజయేద్ధృతైః ।
 పయస్విసించగాంధర్వా ద్వస్త్రా లంకారసంయుతామ్॥
 అభ్యర్చ్య బ్రాహ్మణానస్తే వస్త్రా లంకారసంయుతం ।
 బ్రాహ్మణానోభజయేత్పశ్చా ద్దక్షిణాభ్యంగపూర్వకమ్॥
 సర్వశాంతిమహత్వాచ జవపుత్రం లభేన్నరం ।
 శ్రీజపాదననాత్పాచా న్మృత్యునేనాత్రిసంశయః॥

తా. అనంతరము సకలకలశములకువచ్చి ముఖాగమందు హోమకుండమును
 నిర్మించి స్వగృహ్యమూత్రోక్తక్రమమున ముఖాంత హూమము నాచరించి
 సర్పనూక్తరుద్రసూక్తవిష్ణునూక్తములచే అష్టోత్తరసహస్రావర్తిపాలా
 శసమిచ్చర్వాజ్య హూమము నాచరించి పిష్టిన్యైకాది హూమమును జే
 సి హోమసమాప్తి జేసి పిష్టసర్పాంగములను గ్నికీర్పూర్వభాగమందుంచి
 దర్భలచే స్పృశించుకొని పలుమారు ప్రాణాపత్యైకామత్రములను జపించి
 నమో అస్తు సర్వేభ్యః అను ఋజ్జ్యంత్రములను జపించి క్రమముగ ప్రాణాప
 త్యైకామత్రములను జపించి క్రమముగ ప్రాణాపత్యైకామత్రములను జపించి

క్రమముగా పూచి నమోఅనునర్థేభ్యః అను మూడుమంత్రములచేతను, రుద్ర సూక్త రుద్రసర్పగాయత్రులచేతను, అష్టోత్తరశతావతీరుద్రకల శోదకముచే మార్జనచేసి హోమామాన్ని చే సర్పాదులనుదహించి పునః ఆలగ్నిని ప్రజ్వలింపచేసి దానియందే ఓ సర్పశ్రేష్ఠములారా! నేను పూర్వకన్యమునందు నిమ్ములను హింసించియుండెడిదానివల్ల ఐనటువంటి అవరాధమును క్షమించి దయచేనాకు ఆయుష్మంతుఁడగు పుత్రుడుగలుగునటుల జేయవలయును. ఇష్టమజేయుసర్పదహానమువలన నేను అనేక భస్మశతముగలయందు జేసిన సర్పహాననమాపగోషముచేవిముక్తుఁడగుదు ననియెడి అర్థముల, మయా పూర్వభవేనాగాః - గూఢపాద్ధననాద్దోషాత్ - అను రెండుమంత్రములచే పడియా రావతులు ఆజ్యహోమమును జేసి పిష్టసర్పాదులనుక్రమముగదహించి భస్మముజేసి రుద్రకుంభోదకముతో రుద్రసూక్తములచే ఆభస్మమునుతడిపి శేషములేనట్లు ఆభస్మమునుకొనిపోయి మహానదిజలమునపూచి స్నానముజేసి పరిశుద్ధుడుగా వక ముహూర్తము అక్కడనేపుండి పూజామంటప సమీపమునకువచ్చి విష్ణుకుంభోదకముతో విష్ణుసూక్తవారుణాది మంత్రములచే మార్జనాభిషేకములను ఆచార్యాదులూచరించి ననంతరమందు పునః భార్యాసహితుడై స్నానముచేసి శుభకరంబులగువస్త్రాదులనుధరించి సంతృప్తాంతరంగుడై సర్పశాపవిముక్తికొఱకు కలశనస్త్రవి శేషధనముతో చేరినప్రతిమచేతను వస్త్రాభరణాదులచేతను ఆచార్యునిఁబూజించి విశేషముగ పాలువిడికెడి గోవును దానముచేసి వస్త్రాలంకారదక్షిణచే ఋత్విక్కులనుపూజించిన తరువాత విశేషదక్షిణాధ్యంగపూర్వకముగ బ్రాహ్మణసమాచారధనము జేయవలయును. ఇట్లుజేసినయెడల సర్పశాంతి మాహాత్మ్యమువల్ల ఆయుష్మంతుఁడగు పుత్రుడుగలుగును. శ్రీసూక్తాదిమహామంత్రముల జపముసాచరించినమాహాత్మ్యమువలన సర్పశాపమువలనవిముక్తుఁడగును. ఈవిషయమందు సంశయములేదని పరమేశ్వరుండు పార్వతీదేవికి యానతిచ్చెను.

మాజాకరహాననదోష ప్రాయశ్చిత్తవిధిః
 మాజాకరహాననాత్పా నోక్షణంచబ్రవీమి తే ।
 సౌనకాకరజతైస్తామైః కృత్వామాజాకరహానకమ్ ।
 కలశోపరివిన్యస్య అలంకృత్వాశుభాక్షతైః ।
 కృత్వాప్రాణప్రతిష్ఠాంచ జపేత్తత్సర్వశాంతివత్ ।
 పునఃపూజాంసమాప్యథ హేమామంకృత్వాతిలాక్షతైః ।
 జ్ఞానాజ్ఞానాన్మయాపూర్వం యద్గోప్యందుష్కృతంకృతమ్ ।
 తత్పాపంశమయాశుత్వం సృజన్తుతంశన్తైశ్చర ।
 ఏతేనహుత్వామంత్రేణ అష్టోత్తరశతద్వయమ్ ॥
 మాజాకరప్రతిమాందాస్యే సర్వాపుత్రమహాపున్నయాత్ ।
 మాజాకరప్రతిమాందాస్యే సర్వాశాశునివృత్తయే ॥
 దానేనానేననుప్రీతః పుత్రందేహిశన్తైశ్చర ।
 ఇతిదత్వాపునస్సాక్షిత్వా బ్రాహ్మణానోజయేత్సుధీః ।
 ఏవంకరోతిచేద్యక్త్యాపుత్రాన్పృతాన్శ్చవిందతే ।
 రహస్యమిదమాఖ్యానం త్వయిస్మే హాస్యయేరితమ్ ॥
 గోపనీయప్రయత్నేన వప్రకాశ్యంత్యయానఘే ॥

తా. మార్జారహత్యాదోషనివృత్త్యపాయమునుఁ జెలిపెదవినుమును
 వణకరజతతామ్రములలో మాజాకరప్రతిమనుఁ జేయించి కలశాగ్రమం
 దుంచి పుష్పవస్త్రాత్మతలచేనలంకరించి ప్రాణప్రతిష్ఠ జేసి పూజించి సర్ప
 శాంతియందు జెప్పియుం డెడి క్రమమునమంత్రాదులనుజపించి మరలపూ
 జానంతరమున జ్ఞానముచేతఁగాని, అజ్ఞానముచేతఁగాని పూర్వజన్మమం
 దురహస్యముగ నేనుచేసియున్న పాపమునుకీఁపుముగనివృత్తిచేసి పుత్రు
 నిగలుగ జేయుముశన్తైశ్చరా అనియెడి అర్థముగల (జ్ఞానాజ్ఞానాన్మయా
 పూర్వం) అనేమంత్రపఠనపూర్వకముగతిలాక్షతలచే రెండు అష్టోత్తరశ
 తాహుతులను అగ్నియందు హేమామముచేసి, సమస్తపాపములునాశవ
 గుటకు మార్జారప్రతిమనుదానముజేసెదఁడీశన్తైశ్చరుఁడా! నీవు ఈదాన
 మునుజనుకొని నీవును నీవును మునుకొని నీవును నీవును అర్థ

ముగల (మార్జారప్రతిమాంబాస్యే) అనుమంత్రముచే మార్జారప్రతి
మాదానము నాచరించి పునఃస్నానముజేసి సంతృప్తచిత్తుడై బ్రాహ్మ
ణసమాగ్రాధమును జేయవలయును. ఈలాగున ప్రాయశ్చిత్తమునాచ
రించినయెడల పుత్రపౌత్రులనుపొందును. ఓ పార్వతీ! రహస్యమైన ఈ
వృత్తాంతమును నీయందు విశ్వాసముచేజెప్పితిని. కావున ప్రకాశవరచ
కమని పరమేశ్వరుడజ్ఞతేసెను.

ఇతి సంతానదీపికాయాం గూఢపార్థననమాజా రహనన

ప్రాయశ్చిత్తవిధిర్నామ ద్వాదశోధ్యాయః.

త్రయోదశోధ్యాయ ప్రారంభః.

బ్రహ్మశాపాత్పుత్రనాశయోగాః.

అతఃపరంప్రవక్ష్యామి బ్రహ్మశాపస్వలక్షణం ।

పంచమేనవమేతీవే మందయు క్షేపుర్గుణే॥

భూమ్యాశ్మజేనసందృష్టే బ్రహ్మశాపాత్పుత్రక్షయః॥

తా. అనంతరమున బ్రహ్మశాపలక్షణమును దెలిపెదనని పరమేశ్వ
రుండిట్లనియె. పంచమమందుగాని, నవమమందుగాని, బృహస్పతియును
శనివృత్తస్థానమందుండి కుజునిచే జూడబడుతునుపున్న యెడల బ్రహ్మశా
పమువలన పుత్రనాశమగునని తెలియవలెను.

నుతే శేషచభక్తేంద్రే కారకే స్తంగతేగుశా ।

చంద్రేనూర్యసమాయుక్తే బ్రహ్మశాపాత్పుత్రక్షయః॥

తా. పంచనూధిపతినిచుడుగాను, పుత్రయోగకారకుడు లగ్నచతుర్థ
సప్తమదశములలో నెక్కడనైనను గురుడు అస్తుడుగాను చంద్రుడుమా
ర్కునిలోనుపున యెడల బ్రహ్మశాపమువలన పుత్రనాశమగును.

బ్రహ్మశాపాన్నిర్వీర్యగుల్మదరహృచ్చూలాదియోగాః.

నీర్వీర్యావాధిపేనామే నష్టాప్తవ్యయశాశిగే ।

దేహాధిపేనసంయుక్తే నిర్వీర్యంబ్రహ్మశాపతః॥

తా. కుజుడున నమాగ్రాధమును జేయవలయును.

మ్రోడి లగ్నాధిపతితోఁ జేరియున్న యెడల బ్రహ్మశాపమువలన వీర్యనాశ మగును.

వీర్యాధిపేరవాయస్య తస్యవీర్యంబలంనచ ।

శుక్రేణసహితేవాపి వీర్యహీనోభవేన్నరః॥

తా. సూర్యుఁడు సప్తమాధిపతిగాఁ జేరి కునితోఁ జేరిగానియున్న యెడల ఆచారకపురుషునకు బలవీర్యములువాశమగును.

దుశ్చిత్తే శేషభేదై ర్యే వీర్యే శేరోగసంస్థితే ।

రోగే శేతనుభావస్థి గుహ్యరోగాత్పుత్రక్షయః॥

తా. శుభగ్రహము తృతీయాధిపతియై పంచమమందును, సప్తమాధిపతి అష్టమమందును, అష్టమాధిపతిలగ్నమందును పున్న యెడల రహస్యమైన రోగమువలన పుత్రనాశమగును.

మండేలగ్నగతేచంద్రే శ్రీశాపసమన్వితే ।

వృషశేరంధ్రగేవాపి రోగంబుల్బోదరంవడేత్ ॥

తా. శని లగ్నమందుండి చంద్రుఁడు శ్రీశాపముతోఁ జేరి వృషశాపమందుగాని, అష్టమశాపమందుగానిపున్న యెడల హృదయమందు గడ్డకలిగి బాధయగునవలయును.

లగ్నే శేరాహుసంయుతే లగ్నే శేస్తంగ శేథవా ।

అష్టమేమందసంయుక్తే గుహ్యరోగాదితతోనరః॥

తా. లగ్నాధిపతి రాహుపుతోఁ జేరిగాని, అథవా అస్తుఁడై గానియుండి, అష్టమమందు శనియున్న యెడల ఆచారకునకు హృదయమందు గడ్డచే బాధయగును.

మండేనసహితేచంద్రే కుశేనసహితేథవా ।

మృగకర్కశుభమీనాం శే కుహ్యరోగాత్పుత్రక్షయః॥

తా. చంద్రుఁడు శనితోఁ గాని, కుజునితోఁ గాని జేరి కర్కశుభమీన నవాంశలలో నెక్కడనైనను పున్న యెడల కుహ్యరోగమువలన పుత్రనాశమగును.

హిమశేరాహుసంయుక్తే శాపగ్రహనిరీక్షితే ।

శనిశుభగ్రహసంయుక్తే శాపగ్రహనిరీక్షితే ॥

తా. చతుర్థస్థానము రాహువుతోఁగూడి చాపగ్రహముచేఁజూడఁబడుచుండి, లగ్నాధిపతి శత్రుక్షేత్రమందుగాని నీచస్థానమునగానివున్న యెడల హృదయశూలవలన దేహమునకుఁ బాఠయగును.

పుత్రస్థానాధిపేనూర్యే రోగనాథయతేరిపా ।

చాపగ్రహేణసందృష్టే రోగాత్సంపీడ్యతేనుతమ్ ॥

తా. సూర్యుడు పంచమాధిపతియై షష్ఠస్థానమందు అష్టమస్థానాధిపతియుండి చాపగ్రహముచేఁ జూడఁబడుచున్న యెడల పుత్రునికి రోగ బాధ గలుగును.

సుతస్థానాధిపేచంద్రే తుయేతేనయతేవ్యయే ।

సూర్యగ్రహేణసందృష్టే స్త్రీదోషాత్పుత్రనాశనమ్ ॥

తా. చంద్రుడు పంచమాధిపతియై, అష్టమాధిపతి ద్వాదశమందుండి సూర్యునిచేఁజూడఁబడుచున్న యెడల స్త్రీదోషమువలన పుత్రనాశమగును.

నుతేతేరిపునాథేన సంయుక్తేతయరాశిశే ।

భామేశుభదృశాహీనే నిర్వీర్యాత్పుత్రనాశనమ్ ।

గర్భస్రావబహుత్వాచ్చ ఉదలేవ్యాధిపీడనమ్ ॥

తా. పంచమాధిపతి షష్ఠస్థానాధిపతితోఁజేరి అష్టమమందుండి, కుజుడు శుభగ్రహముచేఁజూడఁబడకున్న యెడల వీర్యనాశమువలన పుత్రనాశమగును. అనేక గర్భస్రావములు గలుగుటవలన హృదయమందు వ్యాధిచే బాధయగును.

సుతస్థానాధిపేసామ్యే జ్ఞాతిస్థిపాపసంయుతే ।

యుగ్మమాసాత్పరంప్రాకన్య త్సప్తమాసాత్స్రీవిష్యతి ॥

తా. బుధుడు పంచమాధిపతియై చాపగ్రహముతోఁజేరి షష్ఠస్థానమందు పున్న యెడల రెండుమాసములకుపైన యేడుమాసములలోపల గర్భస్రావమగును.

పుత్రస్థానాధిపేతవే రిపునాథయతేరిపా ।

మందదృష్టియతేస్రావం గర్భపిండస్యచారనమ్ ॥

తా. బృహస్పతిపంచమాధిపతియై షష్ఠస్థానమందును, షష్ఠస్థానాధిపతి

సుతస్థానాధిపేశుక్తే షష్ఠే శేషయుతేషీతే ।

మా హేయదృష్టిసంయుక్తే రోగాజ్ఞర్భవినాశనమ్ ॥

తా. శుక్రుడు పంచమాధిపతియై షష్ఠస్థానాధిపతితో (తేరిగాని) డబడిగానియుండి కుజునిచే జూడబడుచున్న యెడల రోగమువలన గర్భము నాశనమగును.

పుత్రస్థానాధిపేమందే సూర్యభౌమయుతేరివౌ ।

దృష్టియుక్తేథవాగర్భ నాశనంచభవిష్యతి ॥

తా. శని పంచమాధిపతియై షష్ఠస్థానమందు సూర్యాంగారకులు పుండినను అథవా జూచినను గర్భము నాశమునొందును.

చరస్థిరోధయేలగ్నా భధర్భాథకాకాక్రమాత్ ।

త్రయాణాంకేంద్రసంస్థైశ్చ గ్రహైర్భాధభవిష్యతి ॥

తా. ఏకాదశశనవమ ద్వితీయస్థానములు చరస్థిర ద్విస్వభావరాసులై యుండి ఈమూడుస్థానములకు కేంద్రములయందు గ్రహములున్నయెడల గర్భమునకు బాధయగును.

గ్రహభేదాద్దేవతా రోగాదిభేదాః.

బాధాస్థానంగతేనూర్యే శివభూతాదిపీడనం ।

చంద్రేదుర్గాకృతంరోగం ధర్మచైవతపీడనమ్ ॥

భౌమేస్కందకృతంరోగం పుత్రనాశకరంభవేత్ ।

సౌమ్యేగంధర్వయతౌది విమానస్థానవాసిధిః ॥

భూతావేశాద్గర్భనాశో భవిష్యతిసుతక్షయః ।

జీవేబ్రాహ్మణశాపాచ్చ దేవానామపిరోపనాత్ ॥

శుక్రేక్షయకృతంరోగం బ్రహ్మరాక్షసపీడనం ।

మందేచభూతనాథానాం శైవానాంచాపిపీడనమ్ ॥

రావశసర్పకృతంరోగం కేతౌచండాలపీడనం ।

మాంద్రాపేతకృతంరోగ గర్భనాశకరంభవి ॥

తా. సూర్యుడు అష్టమస్థానమును బొందియున్నయెడల శివభూతాదులచే గర్భమునకు బాధకలుగును. అష్టమమున చంద్రుడున్నయెడల బ్రాహ్మణశాపవలన బాధయగును. అష్టమందు కుజుడున్నయెడల

మబ్రహ్మణ్యబాధచేపుత్రనాశమగును. అష్టమమున బుధుడున్న యెడల విమానాదులయందు సంచరించెడి గంధర్వయక్షాదిబాధచేతనుభూతావేళాదులవల్లను గర్భనాశము, పుత్రనాశము గలుగును. అష్టమమున బృహస్పతియున్న యెడల బ్రాహ్మణశాపమువల్లను, దేవశాపమువల్లను పుత్రనాశమగును. శుక్రుడు అష్టమముందున్న యెడల యక్షబ్రహ్మరాక్షసాదిబాధచేగర్భనాశమగును. శని అష్టమముందున్న యెడల భూతగ్రహములచేతను, శైవాదిబాధలచేతను పుత్రనాశమగును. అష్టమమున రాహువున్న యెడల నాగసంబంధమైన బాధచేపుత్రనాశమగును. కేతువు అష్టమముందున్న యెడల చండాలుగ్రహాదిబాధచేగర్భనాశమగును. గుళిక యమకంట కాదులు అష్టమముందున్న యెడల ప్రేతాదిబాధచే పుత్రనాశమగును.

ఏతేదేవిమహాదోషాః పుత్రక్షయకరా ఇమే ।

ఇతిశ్రుత్వాశుతచ్ఛాంతిః కృతాచేత్పుత్రసంభవః॥

భవిష్యతిసంజేహూ రహస్యప్రబవీమితే ।

గోపనీయంప్రయత్నేన గిరిజేసుతవృద్ధిదమ్॥

తా. ఓచార్యతీ! ఈవిమ్మట చెప్పిన మహాదోషములన్నియు పుత్రనాశమునుగలుగజేయును. కావున నీవిషయము నెఱింగి శాంతినిజేసినయెడల దోషనివారణమైన సంతానముగలుగును. సంజేహములేదు. సంతానవృద్ధికరమగు నీసంగతిని ప్రకాశబరచకమని పరమేశ్వరుడు ఆజ్ఞాపించెను.

ఇతిశ్రుత్వాశుభంవాక్యం ప్రణమ్యశిరసాశివం ।

పునఃప్రోవాచభక్త్యాసా శింకరం లోకశంకరమ్॥

పూర్వోక్తగ్రహదోషాణాం నివృత్తిం వదమేప్రభో ।

రవిదోషనివృత్త్యథాం శివపూజాక్రమం వద॥

తా. శుభకరమగు పరమేశ్వరుని వచనము నాకణించి, సర్వలోకసుఖప్రదుడగు పరమేశ్వరుడా! పూర్వోక్తదోష నివారకములగు పునఃప్రాయములను; నూర్యదోషమునివారకమగు శివపూజాక్రమమును దెలుపమని చార్యతీయరుగ పరమేశ్వరుం డిట్లనియె.

రవిదోషనివారక శివపూజాప్రకారః.

మాఘమాసేసిలేపక్షే రాదభేషామవాసాశే ।

పూజయేచ్ఛతరుణైశ్చ స్ఫటికలింగముత్తమమ్ |
లింగదానంచయఃకుర్యాత్సప్తతశతవాషికం |
లభ్యానుఖమవాప్నోతి మోదతేపుత్రసంపదా |
రవిదోషనివృత్తిశ్చ భవిష్యతివసంశయః |

తా. మాఘమాసశుక్లపక్షమున ఆద్రాక్ష నక్షత్రముతో గూడినసోమ
వారమునందు శతరుద్రీయముచే స్ఫటికలింగమునుపూజించి లింగదాన
ము నాచరించినయెడల నూరుసంవత్సరములు జీవించెడు పుత్రునిబొంది
పుత్రసంపత్తుచే సుఖమునొందును. ఇట్లు శివపూజ చేసినయెడల నూ
ర్వనివలన గలిగినబాధ నివృత్తియగును సందేహములేదు.

చంద్రదోషనివారకదుర్గాపూజా.

శశిదోషనివృత్త్యర్థం దుర్గాదేవిప్రపూజయేత్ |

కుజదోషనివారక సుబ్రహ్మణ్యపూజాతన్మంత్రజపశ్చ |

యదిభౌమకృతందోషం సుబ్రహ్మణ్యస్యపూజనాత్ ||

తన్మంత్రదశసాహస్రం జపాన్నశ్యతితత్త్వణాత్ ||

తా. చంద్రునివలన గలిగిన దోషనివృత్తియగుటకు దుర్గాదేవిని
పూజించవలయును. కుజునివలన బాధకలిగియున్నయెడల సుబ్రహ్మణ్య
శ్వరునిపూజించి సుబ్రహ్మణ్యమంత్రమును పది వేలు జపముచేసిన త్తే
ముగా కుజబాధ నివృత్తియగును.

బుధశాపనివారకవిష్ణుప్రీతికర యాగసాలగ్రామదాన.

విష్ణునాసంభవస్యాస్య దోషస్యశమనంమఖాత్ |

సాలగ్రామశిలాదానా త్పుత్రంలభ్యాసమోదతే ||

తా. విష్ణువలనగలిగిన బాధనివృత్తియగుటకుతానుయజ్ఞమునుజేసి,
అథవా ఇతరులమూలకముగచేపించి సాలగ్రామదానము నాచరించిన
యెడల ఆబాధనివృత్తియై పుత్రునిబొంది సంతోషించును.

గురుశాపనివారక బ్రాహ్మణోపనయనాదికథనం.

గురుశాపస్యదోషస్య ప్రాయశ్చిత్తంహితంశుణు |

ద్విజపుత్రందర్శిగంహి ప్రతిష్ఠాంతుకరోతిచేత్ ||

.....

తా. గురుశాపమువలనగలిగిన బాధనివృత్తియగుటకు ప్రాయశ్చిత్తమునుఁదెలిపెద నిశ్చయింపి యిట్లునియ. దరిద్రుడైన బ్రాహ్మణకుమారునకు ఉపనయన వివాహములనుజేసి గృహభూక్షేత్రమునుకల్పించి నుఖముగా నుండునట్లు చేసినయెడల, మనములును, ముమ్మనములును కనియెడి నుపుత్రునిఁబొంది సంతోషమునొందును.

శుక్రదోషనివారక సేతుస్నాన త్రిశతిషోడశజపాది.

శుక్రసంగతదోషస్య ప్రాయశ్చిత్తముదాహృతం ।

సేతుస్నానంచకర్తవ్య మథవాత్రిశతింజపేత్ ॥

మంత్రంజపేత్తోడశేంవా దశసాహస్రసంఖ్యయా ।

దుర్గాపూజాంకృతేనద్యః సుపుత్రంలభ తేధృవమ్ ॥

తా. శుక్రునివలనగలిగిన దోషమునివృత్తియగుటకు సేతుస్నానమునుగాని, దేవీత్రిశతిఃమునుగాని, అథవా షోడశాక్షరీమంత్రమునుగాని పదివేలు జపించి దుర్గాదేవిని పూజించినయెడల శుక్రదోష నివృత్తియై శీఘ్రముగా నుపుత్రునిఁబొందును సందేహములేదు.

అన్యదోషాణాం తదుక్తశాంతిః.

జ్ఞాతై వమన్యదోషాణాం తత్తచ్ఛాంతింసమాచరేత్ ।

నశ్యంతిసకలాదోషా న్సుపుత్రోలభ తేధృవమ్ ॥

తా. ఇదేక్రమమున ఆయాదోషములనఱింగి తదుక్తశాంతిలనాచరించినయెడల సమస్తదోషనివృత్తియై సత్సంతానముగలుగును. నిశ్చయమని పరమేశ్వరుఁడు పార్వతితోఁబలికెను.

ఇత్యుమామహేశ్వరసంవాదే సంతానదీపికాయాం

బ్రహ్మశాపాది ప్రాయశ్చిత్తవిధిర్నామ త్రయోదశోధ్యాయః.

తాత్పర్యసహిత సంతానదీపికా స్సమాప్తా

దృష్టాంకిమహిలోకేస్మి న్ననిదోకమం ననిగుణాం ।

అన్యబుద్ధ్యమతోదోషా నివృత్త్యాభ్యంగుణాన్బుధాః ॥

